

Önkormányzati Tudástár I.

az Önkormányzati Hírlevél
különszáma
2023. évi 6. szám

A Kúria Önkormányzati
Tanácsának 2012-2022. évi
önkormányzati tárgyú döntései

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2012-2022. évi önkormányzati tárgyú döntései

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
A Kúria Önkormányzati Tanácsa	5
A Kúria Önkormányzati Tanácsának tevékenysége a számok tükrében	7
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2022. évi tevékenysége számokban</i>	7
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2021. évi tevékenysége számokban</i>	8
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2020. évi tevékenysége számokban</i>	9
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2019. évi tevékenysége számokban</i>	10
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2018. évi tevékenysége számokban</i>	10
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2017. évi tevékenysége számokban</i>	11
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2016. évi tevékenysége számokban</i>	12
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2015. évi tevékenysége számokban</i>	12
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2014. évi tevékenysége számokban</i>	12
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2013. évi tevékenysége számokban</i>	13
<i>A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2012. évi tevékenysége számokban</i>	14
A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozatai tematikus összeállítása	15
A Kúria normakontroll eljárása	15
<i>Absztrakt normakontroll</i>	16
<i>Alkalmazandó jog meghatározása</i>	17
<i>Alkotmánybíróság által korábban megsemmisített rendeleti szabályozás újraalkotása</i>	18
<i>Eljárás felfüggesztése</i>	18
<i>Eljárás illetékmentessége</i>	19
<i>Képviseleti jogosultság a Kúria előtti eljárásban</i>	19
<i>Konkrét normakontroll</i>	20
<i>Kúria döntéseinek végrehajtása</i>	20
<i>Kormányhivatali kezdeményezés határideje</i>	20
<i>Megsemmisítés hatálya</i>	21
<i>Módosító önkormányzati rendelet átmeneti rendelkezései</i>	21
<i>Normakontroll kezdeményezésének előfeltétele</i>	21
<i>Norma mozaikos megsemmisítése</i>	23
<i>Normavilágosság követelményének az önkormányzati rendeletek vizsgálatánál</i>	23
<i>Önkormányzati rendelet felülvizsgálata</i>	23
<i>Szabályozás célszerűségének kérdései</i>	23
<i>Tulajdonvédelmi teszt alkalmazása</i>	24

Önkormányzati rendeletalkotás eljárás keretei	25
<i>Felhatalmazás hiánya, kereteinek túllépése</i>	25
<i>Felkészülési idő követelménye önkormányzati rendeletalkotásnál</i>	25
<i>Jogalkotás alapvető követelményeinek tiszteletben tartása</i>	26
<i>Jogalkotás rendje</i>	28
<i>Jogszabály hatályon kívül helyezése</i>	30
<i>Jogszabályi hierarchia fenntartása</i>	31
<i>Önkormányzati feladat- és hatáskörök (jogok) védelme</i>	31
<i>Önkormányzati norma törvényességének vizsgálata</i>	31
<i>Útfenntartási hozzájárulás és behajtási díj törvényességének vizsgálata</i>	33
Szervezeti és működési szabályzat	35
<i>Alpolgármester jogviszonyának megváltoztatása</i>	35
<i>Felülvizsgálati hatáskör átruházása a képviselő-testület bizottságára</i>	36
<i>Hatáskör-átruházási rendelkezése törvényességi vizsgálata</i>	37
<i>Kényszertársulás</i>	38
<i>Képviselő-testületi ülések nyilvánossága</i>	38
<i>Képviselő-testületi ülés összehívására vonatkozó szabályok</i>	38
<i>Önkormányzati képviselői jogok</i>	38
<i>Szervezeti és működési szabályzatról szóló döntés számozása</i>	39
Helyi adók	39
<i>Adó mértéke</i>	40
<i>Adóztatás egyéb szempontjai</i>	44
<i>Differenciált adóztatás kötelezettsége</i>	46
<i>Építményadó</i>	47
<i>Helyi sajátosság (gazdasági) figyelembe vétele</i>	49
<i>Idegenforgalmi adó</i>	51
<i>Telekadó</i>	51
<i>Települési adó</i>	55
Építésügy	58
<i>Közterület használata</i>	62
<i>Rendelet megalkotásának elmulasztása</i>	63
<i>Terület- és övezetbesorolás</i>	65
<i>Településrendezési szerződés</i>	66
Környezetvédelem	67
Szociális ügyek	67
<i>Gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott támogatás</i>	68
<i>Magánszférát érintő önkormányzati szabályozás</i>	69
<i>Mozgáskorlátozottak esélyegyenlősége</i>	69
<i>Önkormányzati segély</i>	70
<i>Pénzbeli támogatás</i>	70
<i>Települési támogatás mérlegelésének tartalma</i>	70
<i>Egyéb szociális tárgyú döntések</i>	71

Egyéb döntések	72
<i>Házasságkötési eljárás díjai</i>	72
<i>Koronavírus-járvány és a helyi jogalkotás</i>	73
<i>Költségvetés és zárszámadás</i>	74
<i>Közjogi és magánjogi jogintézmények határán – Tulajdonos vagy hatóság?</i>	75
<i>Közösségi együttélés szabályainak a megsértése</i>	77
<i>Közterület rendje</i>	80
<i>Közterületnek nem minősülő ingatlanon vadon élő vagy kóbor állatok etetése</i>	80
<i>Közterületi életvitelszerű tartózkodás tilalmazása egyes közterületeken</i>	80
<i>Lakcím bejelentés és nyilvántartás helyi szabályozása</i>	81
<i>Parkolás</i>	81
Jogszabályjegyzék	82
A Kúria Önkormányzati Tanácsának döntései A-tól Z-ig	85

Bevezetés

Az Önkormányzati Hírlevél jelen különszámát azzal a szándékkal készítettük el az Önök számára, hogy áttekintést adjunk a Kúria Önkormányzati Tanácsa 2012 és 2022 között hozott önkormányzati tárgyú döntéseiről. Célunk az volt, hogy a legfontosabb döntések lényegét rendszerezett, kereshető módon egy kiadványban tegyük elérhetővé olvasóink számára. Bízunk benne, hogy összeállításunk segíti az önkormányzati tisztségviselőket, szakembereket munkájukban, hozzájárul az önkormányzati döntések törvényességének és szakszerűségének az erősítéséhez és a közigazgatás más szereplői számára is hasznos útmutatást tartalmaz.

Az útmutató sajátos szerkezeti elvet követ, amelyben először a döntésekkel kapcsolatos statisztikai adatokat mutatjuk be évenként. Második részben a döntés tartalmára figyelemmel témaköröket alakítottunk ki (az Önkormányzati Tanács által alkalmazott tematika mentén) a döntésekből kiemelhető legfontosabb megállapításokkal, megjelölve az elemzett döntés, döntések számát is. Az adott témakörön belül először a legfrissebb döntéseket közöljük, majd évenként „visszafelé” haladunk. Az évek során változott az Önkormányzati Tanács gyakorlata, mert az első időszakban anonimizálta a döntéseit, de később az érintett önkormányzatok nevét feltüntette, ezen az összeállításban nem változtattunk. Külön jogszabályjegyzék tartalmazza azokat a jogszabályokat, amelyek a Kúria döntései során alkalmazásra kerültek. A jogszabályjegyzék esetlegesen segítséget adhat a jogszabályok beazonosítására, hiszen a döntésekben a jogszabályok túlnyomó részt rövidítéssel kerülnek megjelenítésre. **Szeretnénk felhívni figyelmüket, hogy a Kúria döntéseiben hivatkozott jogszabályok változhattak a döntés meghozatala óta, de a legtöbb esetben a döntések tartalmukban elvi jelentőséggel bírnak.**

Az összeállítás harmadik részében egy tárgyszavas táblázatot teszünk közzé, amely a 2012 és a 2022. között hozott, 2023. március 31-ig megjelent határozatokat tartalmazza. A táblázattal kapcsolatban jelezni kívánjuk, hogy a tárgyszavak nem minden esetben azonosak a Kúria által megjelölt tárgykörökkel, ugyanis a Szerkesztők az önkormányzati jogalkalmazói tapasztalatokra figyelemmel alakították ki a tematikát. Jelezni kívánjuk, hogy egyes határozatok több tárgykörnél is megjelenhetnek. A döntések teljes terjedelemben a hiperhivatkozás alkalmazásával megtekinthetők. (Ez általában a Kúria honlapján található nyomtatható változat (<https://kuria-birosag.hu>), amennyiben itt nem található, úgy a Magyar Közlöny internetes oldal a forrás ([Magyar Közlöny](#))). Jelezni szeretnénk, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsának tevékenysége részletesen a Kúria elnökének országgyűlési beszámolójában található meg évenkénti bontásban, amely elsődleges forrásként szolgált a módszertani útmutató elkészítéséhez. Szeretnénk arra is felhívni a figyelmet, hogy összeállításunkat kizárólag tájékoztató, segítő jelleggel tesszük közzé.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) által 2012. január 1-jén létrejött a Kúria Önkormányzati Tanácsa. Az Alaptörvény, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) Kúria Önkormányzati Tanácsának feladataként határozta meg az önkormányzati rendeletek más jogszabályba ütközésének, valamint a jogszabályon alapuló jogalkotási kötelezettség elmulasztásának vizsgálatát. Az önkormányzati jogviták döntő része a rendeletalkotási felhatalmazás kérdéseire kapcsolódik, illetőleg szintén gyakoriak az ún. szervezeti típusú jogviták, amelyek az önkormányzat belső szervezetének kialakításához és döntéshozatali mechanizmusához kapcsolódnak.

Alkotmányjogi jellegű hatáskörnek tekinthetjük az Alkotmánybíróságtól átvett önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálatát. E hatáskörgyakorlás során a Kúria védi a jogforrási hierarchiát és az önkormányzati autonómiát egyaránt. Az alaptörvénysértést és törvényesséértést együtt állító indítványok elbírálása is a Kúria kompetenciájába tartozik. Az önkormányzati rendeletek vizsgálata során számos alkotmányossági kérdés merül fel: például az, hogy a helyi adórendelet diszkriminatív, mert csak egy adózót sújt telekadóval, elbírálható az Alaptörvény XV. cikke alapján is (csak erre ilyen formán a Kúriának nincs hatásköre), de elbírálható az esélyegyenlőségi törvény közvetlen és közvetett diszkriminációs rendelkezései alapján, továbbá elbírálható annak megítélésével, hogy az egy adózót sújtó rendeleti szabály egyáltalán megfelel-e a normativitás követelményének. Szerepe van ebben a folyamatban az Alkotmánybíróság korábbi döntéseinek, hiszen ezekre hivatkozva igazolni lehet, hogy a kúriai jogértelmezés az alkotmányossági szempontoknak is megfelel.

Példával élve: Az Alkotmánybíróság a normakontroll során nem az elnevezése, hanem a tartalma alapján döntötte el, hogy az adott aktus normának minősül-e, s fennáll-e a hatásköre az alkotmányossági és törvényességi vizsgálatra. Így pl. a 17/1997. (II.28.) AB határozat visszautasított önkormányzati rendeletbe foglalt olyan rendelkezés vizsgálatát, amely tartalmában egyedi képviselő-testületi határozatnak minősült (ABH 1997, 468, 469). A Kúria a normakontroll eljárása során – ahogy azt a [Köf.5047/2013/3.](#) számú határozat tartalmazza – fennállónak tekinti hatáskörét a normába foglalt egyedi döntések törvényességi vizsgálatára is. Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontjába foglalt hatáskör, azaz az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálata kiterjed az önkormányzati rendeletben és azok mellékleteiben foglalt valamennyi rendelkezés vizsgálatára, függetlenül attól, hogy azok normatív vagy – tartalmában – egyedi döntést tartalmaznak. Ha nem így lenne, akkor a törvényességi vizsgálat – és egyben mindenfajta bírói felülvizsgálat – alól kikerülnének a rendeletbe foglalt egyedi döntések. Mindez – azon túl, hogy jogorvoslati problémákat is felvet – az önkormányzati működés törvényességi vizsgálatával kapcsolatos bírósági feladatoktól is idegen lenne.

A Kúriának az önkormányzati rendeletek vizsgálatával kapcsolatos döntései egymásra épülnek. Az újabb és újabb problémák bekerülnek a régebbi határozatok által kijelölt keretek közé, és azonos jogszabályi környezetben, azonos problémák alapján azonos döntések születnek. Hasonló problémák esetén a korábbi határozatok hivatkozásai jelölik ki a döntési teret.

A Kúria egyfokú eljárásban végleges, mindenkire kötelező – tehát alkotmánybírósági típusú – döntést hoz. Mindemellett a Kúria normakontroll gyakorlata „eloldódott” az egykori alkotmánybírósági gyakorlattól, a normakontroll a közigazgatási bíráskodás természetes részévé vált.

A normakontroll-hatáskörhöz kapcsolódó, de tartalmilag bizonyos fokig elkülönülő kompetencia az önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának vizsgálata. Szükséges kiemelni, hogy az önkormányzati rendelet pótlását előíró eljárásra és döntésre a törvények nem tartalmaznak részletes szabályokat, így azokat a joggyakorlatnak kell kialakítani. Az ilyen esetekben a Kúria Önkormányzati Tanácsának az önkormányzati rendelet pótlását megállapító döntésében pontosan meg kell határoznia, hogy a kormányhivatal milyen keretek között, milyen garanciák beépítésével alkothatja meg a rendeletet.

Megállapítható, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa elé leggyakrabban a szervezeti és működési kérdéseket, az építésügyet, illetve a helyi adókat szabályozó önkormányzati rendeletek kerültek. Ugyancsak jelentősnek mondható a szociális ellátásokra, a lakás-és vagyongazdálkodásra, a vállalkozási tevékenységre, a közterület-használatra és a hulladék-gazdálkodásra vonatkozó önkormányzati rendeleti szabályozás vizsgálata is. E mellett olyan kérdések is megjelentek, mint pl. a helyi zajrendelet, taxi rendelet, vagy repülőtérre vonatkozó helyi szabályozás.

A fentiek között több olyan ügy is volt, amelyekben a vizsgált önkormányzati rendelettel kapcsolatos törvényességi probléma visszavezethető valamely alapjog – pl. gyülekezési jog, választójog, vállalkozáshoz való jog, pihenéshez való jog – gyakorlásához.

Az Önkormányzati Tanács szakmai munkája teljes egészében nyilvános. A törvényi rendelkezéseknek megfelelően a tanács érdemi határozatai a Magyar Közlönyben jelennek meg. A Kúria Önkormányzati Tanácsának tevékenysége közvetlen bírói normakontroll, melynek szakmai tapasztalatait a tanács folyamatosan összegzi és szakmai fórumokon a szélesebb nyilvánosság elé tárja.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának tevékenysége a számok tükrében

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2022. évi tevékenysége számokban

2022-ben a Kúriához önkormányzati normakontroll eljárás keretében 27 ügy érkezett, amelyek közül 11 bírói kezdeményezés, 16 pedig kormányhivatali kezdeményezés alapján indult. Az érkezett ügyek számában csökkenés figyelhető meg az elmúlt évekhez képest. Hasonlóan a 2021-es évhez, a kormányhivatali kezdeményezések száma volt magasabb (59% kormányhivatali és 41% bírói kezdeményezés), szemben a korábbi évekkel, amelyekben a bírói kezdeményezések száma volt kiugró (2018-ban 69 %, 2019-ben 67%, 2020-ban 63%; míg 2021-ben ez a trend megfordult és 67%-ra emelkedett a kormányhivatali indítványok aránya). Az Alapvető Jogok Biztosától - hasonlóan az előző két évhez - ebben az évben sem érkezett indítvány.

Az érdemi döntések megoszlása a következő volt: 20 határozat megsemmisítő vagy törvényellenességet megállapító, 7 elutasító tartalmú; 2 esetben pedig részben törvényellenességet megállapító, részben elutasító tartalmú, további egy esetben részben törvényellenességet megállapító, részben az eljárást megszüntető. Eltérés a korábbi évek gyakorlatához képest, hogy törvényen alapuló jogalkotói kötelezettség elmulasztásának megállapítására egy esetben sem került sor.

Az ügyek tárgykör szerinti megoszlása kevésbé differenciált, mint az elmúlt években. 2022. évben a helyi adó (telekadó, illetve építményadó) szabályozás törvényességének megítélése körében született döntések aránya tovább csökkent 2021-hez képest (6 a 43 befejezett ügyből, míg 2021-ben ez az arány 8-42), és így már korántsem olyan meghatározó, mint az ezt megelőző években (2020-ban még 13 volt az adózási tárgyú a 29 befejezett ügyből). A helyi építési szabályzat (HÉSZ), településrendezési szabályozás törvényességi vizsgálatának tárgyában született döntések száma a 2021. évvel azonos számú, az ügycsoport arányának kis mértékű növekedését eredményezte (tekintettel arra, hogy tavaly kisebb volt az összes befejezett ügy száma). Csökkent a közterület-használat szabályozásával összefüggő ügyek száma (a 2021. évi 4 ügyről 1-re, és ez utóbbi sem érdemi döntés), és a 2021-es évhez hasonlóan egy érdemi döntés született

településkép védelmének szabályozása tárgykörben. Több ügycsoportban (így közösségi együttélés szabályozása, költségvetési, illetve zárszámadási rendelet megalkotásának elmulasztása) - szemben a korábbi évek gyakorlatával - egyáltalán nem érkezett indítvány 2022-ben. Megjelentek ugyanakkor olyan ügycsoportok, amelyek korábban egyáltalán nem, vagy csak kivételesen kerültek az Önkormányzati Tanács elé.

Ilyenek például a - 2021-ben először megjelent - vagyonrendelet törvényességi vizsgálatával összefüggő ügy, valamint a - 2012 óta első alkalommal 2021-ben érkezett, ám 2022-ben már a befejezett ügyek 54 %-át kitevő útépítési hozzájárulás, behajtási díj szabályozásával kapcsolatos indítványok.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa 2022 évben a helyi adó szabályozás törvényességének megítélése körében a telekadó (5 döntés) és építményadó (1 döntés) adónemben felülvizsgált önkormányzati rendeleteket (a 6-ból 5 ügyben az indítvány még 2021-ben érkezett). 6-ból 5 indítvány - hasonlóképpen a korábbi évekhez - konkrét normakontroll eljárás keretében, azaz bíróságoktól érkezett az Önkormányzati Tanácshoz, egy alkalommal pedig kormányhivatal kezdeményezte az Önkormányzati Tanács eljárását. Települési adót szabályozó rendelet törvényességének megítélésére irányuló eljárás 2022-ben nem indult.

2022-ben - eltérően a korábbi évek gyakorlatától, amikor többnyire elutasította, illetve érdemben nem vizsgálta a helyiadó-rendeletek törvényellenességének megállapítására vonatkozó indítványokat - nagyobb volt az indítványnak helyt adó határozatok száma: a 6 ügyből 4 esetben az Önkormányzati Tanács megállapította a támadott rendelet törvénysértő voltát.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2021. évi tevékenysége számokban

2021-ben a Kúriára önkormányzati normakontroll eljárás keretében 55 ügy érkezett, amelyek közül 17 bírói kezdeményezés, 37 kormányhivatali kezdeményezés, egy pedig előterjesztésre nem jogosult magánszemély(ek) indítványa volt. Az érkezett ügyek számában határozott emelkedés figyelhető meg az elmúlt évekhez képest (2017-ben 37, 2018-ban 42, 2019-ben 39, 2020-ban 32 ügy érkezett). Mindez elsősorban a kormányhivatali indítványok száma emelkedésének tudható be, ily módon jelentősen változott az indítványozók aránya is. 2017-től kezdve az elmúlt években a bírói kezdeményezések száma volt a legmagasabb – 2018-ban 69 %, 2019-ben 67%, 2020-ban 63% –, 2021-ben viszont ez az arány csak 31%, míg a kormányhivatali indítványok aránya 67%. Az Alapvető Jogok Biztosától – hasonlóan a tavalyi évhez – ebben az évben sem érkezett indítvány.

Az Önkormányzati Tanács 2021-ben 35 ügyet fejezett be, amelyből 7 darab 2020-as, 28 darab 2021-es érkezésű volt. A 35 befejezésből 28-ban érdemi döntés született, a többi 7 esetből 6 alkalommal az eljárást megszüntette, egyszer az indítványt visszautasította. A befejezett ügyeken belül a nem érdemi döntések aránya hasonló a tavalyi évhez és valamivel magasabb az azt megelőző három évhez (2017–2019) képest. A 28 érdemi ügy megoszlása: 18 határozat megsemmisítő vagy törvényellenességet megállapító (egy esetben – Köf. 5029/2021/4. számú határozat – részben még hatályba nem lépett rendelet vonatkozásában), 7 elutasító tartalmú; 3 pedig részben törvényellenességet megállapító, részben elutasító, illetve visszautasító tartalmú. Törvényen alapuló jogalkotói kötelezettség elmulasztását 2 esetben állapította meg.

Összességében az ügyek eloszlása diverzifikáltabb, mint az elmúlt években. 2021. évben a helyi adó (telekadó, illetve települési adó) szabályozás törvényességének megítélése körében született döntések aránya még mindig a legmagasabb (8 a 35 befejezett ügyből), ám ez az arány már nem olyan meghatározó, mint a korábbi években (2020-ban 13 volt adózási tárgyú a 29 befejezett ügyből). A HÉSZ, településrendezési szabályozás törvényességi vizsgálatának tárgyában született döntések száma a tavalyival azonos (6), az ügycsoport arányának kis mértékű csökkenését eredményezve (tekintettel arra, hogy tavaly kisebb volt az összes befejezett ügy száma). Kismértékben nőtt a közterület-használat szabályozásával összefüggő ügyek száma (4). Számában és arányában is tovább csökkent ebben az évben a településkép védelmének szabályozása, valamint a közösségi együttélés szabályozása tárgyában született döntések aránya a korábbi évekhez képest, immár csak 1-1 ügyre. Hasonlóan a tavalyi évhez (ám eltérve az azt megelőző évek gyakorlatától), költségvetési, illetve zárszámadási rendelet megalkotásának elmulasztása tárgykörben 2021-ben a Kúria Önkormányzati Tanácsa nem hozott határozatot. Megjelentek ugyanakkor olyan ügycsoportok, amelyek korábban egyáltalán nem, vagy csak kivételesen kerültek az Önkormányzati Tanács elé (ilyenek például a gépjárművel várakozás szabályozásával, illetve a vagyonrendeletek törvényességi vizsgálatával összefüggő ügyek).

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2020. évi tevékenysége számokban

2020-ban a Kúriára önkormányzati normakontroll eljárás keretében 32 ügy érkezett, amelyek közül 20 bírói kezdeményezés, 9 kormányhivatali kezdeményezés, 3 pedig előterjesztésre nem jogosult magánszemély(ek) indítványa volt. Az Alapvető Jogok Biztosától ebben az évben nem érkezett indítvány. Hasonlóan a 2015-ös, 2017-es, 2018-as és 2019-es évekhez, a bírói kezdeményezések száma a legmagasabb. Az összes, adott évben érkezett ügy számához viszonyítva pedig – 2014–2020 évek statisztikái alapján – az elmúlt három évben volt a legnagyobb a bírói kezdeményezések aránya (2018-ban 69 %, 2019-ben 67%, 2020-ban 63%).

Az Önkormányzati Tanács 2020-ban 29 ügyet fejezett be, amelyből 4 darab 2019-es, 25 darab 2020-as érkezésű ügy volt. A 29 befejezésből 22-ben érdemi döntés született, a többi 7 esetből 4 alkalommal az eljárás megszüntetésére, kétszer az indítvány visszautasítására, egy esetben pedig érdemi intézkedés nélküli (egyéb) befejezésre került sor. Az érkezett ügyek száma csökkent a megelőző évekhez viszonyítva, a befejezett ügyeken belül pedig valamivel magasabb a nem érdemi döntések aránya az elmúlt három évhez (2017–2019) képest.

A 22 érdemi ügy megoszlása: 12 határozat megsemmisítő vagy törvényellenességet megállapító (egy esetben – Köf.5009/2020. sz. ügyben – még hatályba nem lépett rendelet vonatkozásában), 7 elutasító tartalmú; 1 pedig részben törvényellenességet megállapító, részben elutasító tartalmú. Törvényen alapuló jogalkotói kötelezettség elmulasztásának megállapítására 2 esetben került sor.

2020. évben a helyi adó (telekadó, építményadó, illetve települési adó) szabályozás törvényességének megítélése körében született döntések aránya – hasonlóan a korábbi évek gyakorlatához – a legmagasabb (13 ügy a 29 befejezett ügyből). A 2018-as csökkentést követően a 2019-es emelkedéshez képest is tovább nőtt a HÉSZ törvényességi vizsgálatának tárgyában született döntések száma [2020-ban 6 ügy a 29 befejezett ügyből, az ügycsoport relatíve magas arányát (21%) eredményezve]. Számában csökkent, de relatíve hasonló maradt a településkép védelmének szabályozása, valamint a közösségi együttélés szabályozása tárgyában született döntések aránya a tavalyi évhez képest. Eltérően a korábbi évek

gyakorlatától, költségvetési, illetve zárszámadási rendelet megalkotásának elmulasztása tárgykörben 2020-ban a Kúria Önkormányzati Tanácsa nem hozott határozatot.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2019. évi tevékenysége számokban

2019-ban a Kúriára önkormányzati normakontroll eljárás keretében érkezett ügyek közül 26 bírói kezdeményezés, 12 kormányhivatali kezdeményezés, 1 az alapvető jogok biztosának indítványa, egy pedig magánszemély indítványa volt, ez utóbbit a törvény értelmében vissza kellett utasítani. Hasonlóan a 2015-ös, 2017-es és 2018-as évekhez, ismét bírói kezdeményezések száma volt a legmagasabb. Az összes, adott évben érkezett ügy számához viszonyítva pedig – 2014-2019 évek statisztikai alapján – az elmúlt két évben volt a legnagyobb a bírói kezdeményezések aránya (2018-ban 69 %, 2019-ben 67 %).

Az Önkormányzati Tanács 2019-ben 45 ügyet fejezett be, amelyből 8 darab 2018-as, 37 darab 2019-es érkezésű ügy volt. A 45 befejezésből 41-ben érdemi döntés született, a többi 4 esetből 3 alkalommal az eljárás megszüntetésére, egyszer pedig az indítvány visszautasítására került sor. Az érkezett ügyek számát és az érdemi döntések arányát tekintve hasonló tendencia figyelhető meg az elmúlt három évben (2017–2019): bár az ügyek száma összességében csökkent a megelőző (2012–2016) évekhez képest, a befejezett ügyeken belül jóval magasabb az érdemi döntések aránya (az érdemben nem vizsgálendő indítványok aránya pedig 2019-ben a legalacsonyabb).

A 41 érdemi ügy megoszlása: 18 határozat megsemmisítő vagy törvényellenességet megállapító, 17 elutasító tartalmú; 2 pedig részben megsemmisítő, részben elutasító tartalmú. Törvényen alapuló jogalkotói kötelezettség elmulasztásának megállapítására 4 esetben került sor.

2019. évben a helyi adó (telekadó, építményadó, illetve kommunális adó) szabályozás törvényességének megítélése körében született döntések aránya – hasonlóan a korábbi évek gyakorlatához – a legmagasabb (19 a 45 befejezett ügyből), bár kissé csökkent a tavalyi évhez képest (amikor is ugyanez az arány 24 a 40 befejezett ügyből). Arányában alacsonyabb a korábbi évekhez viszonyítva a költségvetési, illetve zárszámadási rendelet megalkotásának elmulasztása tárgykörben befejezett határozatok száma. A 2018-as csökkenést követően ismét emelkedett a helyi építési szabályzat (HÉSZ) törvényességi vizsgálatának tárgyában született döntések száma (2019-ben 5 ügy a 2018. évi 1 ügyhöz képest) és szintén nőtt a közösségi együttélés, illetve a közterület-használat szabályozását érintő döntések száma (mindkét esetben 3 a 2018. évi 1 ügyhöz képest). 2019-ben az eddigi legmagasabb a településkép védelmének szabályozása körében született döntések aránya (5 ügy).

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2018. évi tevékenysége számokban

2018-ban a Kúriához önkormányzati rendeletek vizsgálatával kapcsolatban 42 ügy érkezett, amelyek közül 29 bírói kezdeményezés, 12 kormányhivatali kezdeményezés, 1 az Alapvető Jogok Biztosának indítványa volt. Hasonlóan a 2015-ös és a 2017-es évekhez, ismét a bírói kezdeményezések száma a legmagasabb.

Az Önkormányzati Tanács 2018-ban 40 ügyet fejezett be, amelyből 6 darab 2017-ben, 34 darab 2018-ban érkezett ügy volt. A 40 befejezésből 35-ben érdemi döntés született, 3 esetben eljárás megszüntetésére, 2 esetben az indítvány visszautasítására került sor. Megfigyelhető tehát, hogy – a korábbi évek tendenciájával szemben – 2018-ban jóval kevesebb az érdemben

nem vizsgálható indítványok száma. Így noha az ügyek száma összességében csökkent a megelőző (2012–2016) évekhez képest, a befejezett ügyeken belül jóval magasabb az érdemi döntések aránya.

A 35 érdemi ügy megoszlása az alábbiak szerint alakult: 11 határozat megsemmisítő vagy törvényellenességet megállapító, 15 elutasító tartalmú; 2 pedig részben megsemmisítő tartalmú, részben pedig a Tanács elutasítja, illetve visszautasítja az indítványt. Törvényen alapuló jogalkotói kötelezettség elmulasztásának megállapítására 7 esetben került sor.

2018. évben a helyi adó (telekadó, építményadó, települési, illetve kommunális adó) szabályozás törvényességének megítélése körében született döntések aránya még a korábbi évek gyakorlatához képest is jelentősen növekedett (24 döntés a 40 befejezett ügyből). A korábbi évekhez hasonló arányt mutatnak a költségvetési, illetve zárszámadási rendelet megalkotásának elmulasztása tárgykörben hozott határozatok. Jelentősen csökkent ugyanakkor a közösségi együttélés szabályozása, közterület használata, illetve a HÉSZ törvényellenessége tárgykörökben született döntések aránya a korábbiakhoz képest (2018-ban csupán egy-egy ilyenfajta ügyben született döntés a tavalyi 7 (közösségi együttélés szabálya) 4 (közterület használata) és 6 (HÉSZ) számokhoz képest.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2017. évi tevékenysége számokban

2017-ben a Kúriához önkormányzati rendeletek vizsgálatával kapcsolatban 37 ügy érkezett, amelyek közül 22 bírói kezdeményezés, 11 kormányhivatali kezdeményezés, 3 az alapvető Jogok Biztosának indítványa volt, míg 1 ügyben indítványozási joggal nem rendelkező magánszemély nyújtott be kérelmet önkormányzati rendelet törvényességi vizsgálatára.

Az Önkormányzati Tanács 2017-ben 45 ügyet fejezett be, amelyből 13 darab 2016-os, 32 darab 2017-es ügy volt. A 45 befejezésből 39-ben érdemi döntés született, 6 pedig érdemi vizsgálat nélküli el lett utasítva. Megfigyelhető tehát, hogy 2017-ben, szemben a korábbi évek tendenciájával, jóval kevesebb az érdemben nem vizsgálható indítványok száma. Tehát, bár az ügyek száma összességében csökkent a korábbi évekhez képest, a befejezett ügyeken belül jóval magasabb az érdemi döntések aránya. A 39 érdemi ügy megoszlása: 18 határozat megsemmisítő vagy törvényellenességet megállapító, 18 elutasító tartalmú, 3 pedig részben törvényellenességet megállapító, részben elutasító tartalmú.

A 2017. évben – hasonlóan a korábbi évek gyakorlatához – a helyi adó szabályozás törvényességének megítélése körében született a legtöbb döntés (12 a 45 befejezett ügyből). A Kúria Önkormányzati Tanácsa a telekadó, építményadó és települési adó adónemben vizsgált felül önkormányzati rendeleteket. Az elbírált ügyek túlnyomó többsége (8 ügy) telekadó kivetésével állt kapcsolatban. Az indítványok jelentős része (10 indítvány a 12-ből: a telekadóra és az építményadóra vonatkozik) konkrét normakontroll eljárásnak minősült, azaz bíróságokról érkezett. 2017-ben egy-egy ügyként jelent meg a közösségi együtt élés szabályainak vizsgálata, helyi építési szabályzat vizsgálata, költségvetési és zárszámadási rendeletek megalkotásával kapcsolatos szabályok ellenőrzése, szabályozási hatáskör és alapjogvédelem, képviselő-testületi hatáskör-átruházása.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2016. évi tevékenysége számokban

A Kúria Önkormányzati Tanácsához 2016.-ban 60 indítvány érkezett. A 60 ügyből 24 kormányhivatali kezdeményezés, 23 bírói kezdeményezés, 7 ügyben indítványozott az Alapvető Jogok Biztosa, és 6 esetben magánszemélyek adtak be beadványt (akiknek indítványozási jogosultsága nincs). 2016.-ban 56 ügyben született döntés.

Az 56 döntésből 39 esetben érdemi vizsgálatot követően határozattal zárult az eljárás, 17 ügyben született érdemi vizsgálat nélküli végzés. A 39 érdemi ügy megoszlása: 29 határozat megsemmisítő vagy (hatályon kívül helyezett rendelet esetén) törvényellenességet megállapító, 8 elutasító tartalmú.

Az érdemi határozattal elbírált ügyek közül 20 határozat helyi adó ügyben született. Jellemzően vagyoni típusú adók kerültek vizsgálat alá, zömében telekadó és néhány építményadó. A helyi adókkal kapcsolatos rendeletek vizsgálatát többségében bírák kezdeményezték az előttük lévő ügy elbírálása során alkalmazni rendelt önkormányzati rendeletek kapcsán.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2015. évi tevékenysége számokban

2015-ben a Kúriára önkormányzati rendeletek vizsgálatával kapcsolatban 70 ügy érkezett, amelyek közül 31 bírói kezdeményezés, 17 kormányhivatali kezdeményezés, 9 indítványt az Alapvető Jogok Biztosa terjesztett elő, míg 13 ügyben indítványozási joggal nem rendelkező magánszemélyek nyújtottak be kérelmet önkormányzati rendelet törvényességi vizsgálatára. Megállapítható, hogy ebben az évben volt legmagasabb a bírói kezdeményezések aránya, emellett az érkezések összességében is növekvő tendenciát mutattak.

Az Önkormányzati Tanács 2015-ben 63 ügyet fejezett be, amelyből 14 ügy 2014-es, 49 ügy 2015-ös volt. A 63 befejezett ügyben 44-ben érdemi döntés született, 19 pedig érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került. Érdekeség, hogy törvényen alapuló jogalkotási kötelezettség megállapítására nem került sor, illetve egy esetben az előző évben elrendelt rendeletpótlási eljárást az Önkormányzati Tanács megszüntette, mert az érintett önkormányzat időközben teljesítette jogalkotási kötelezettségét.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2014. évi tevékenysége számokban

2014-ben a Kúriához önkormányzati rendeletek vizsgálatával kapcsolatban 66 ügy érkezett, amelyek közül a kormányhivatali kezdeményezés a korábbiakhoz képest arányában kevesebb volt. Összehasonlításként 2013-ban 76 ügy, 2012-ben pedig 86 normakontroll indítványt vett a Kúria lajstromba (a 2012-es év magában foglalja az átmenet miatt az Alkotmánybíróságtól áttett közel 40 ügyet is).

Az Önkormányzati Tanács 2014-ben 68 döntést hozott (az előző évből áthúzódó ügyek miatt kettővel meghaladja az adott évi érkezést), 2013-ban ebben az ügyszakban 54 döntés született. A 2014-ben meghozott 68 döntésből 46 ügyben született érdemi határozat, 22 ügy érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került. A 46 ügyből a Kúria mindösszesen 8 indítványt utasított el, a pozitív és negatív normakontroll kezdeményezések nagy része sikeres volt (a törvényellenesség megállapításra került).

Viszonylag magas a törvényen alapuló jogalkotói feladat elmulasztásának megállapítása, a 38 törvényellenességet megállapító ügyből 14 ügyben mulasztás került megállapításra.

A 2014-ben meghozott 68 döntésből 16 bírói kezdeményezésre, 3 pedig az Alapvető Jogok Biztosának a kezdeményezésre született, a többi ügy alapját a kormányhivatali kezdeményezés adja (részben áthúzódó ügyek a 2013-as évből).

A nem érdemi, eljárást megszüntető döntések tekintetében kirajzolódni látszik egy olyan tendencia, hogy magának a Kúria eljárásának a kezdeményezése a rendelet újragondolására készíti az önkormányzatokat (s adott esetben módosítással, hatályon kívül helyezéssel, vagy épp a rendelet megalkotásával az önkormányzat megszünteti a törvénysértést). Az ügyek érdemét tekintve a normakontroll köréből több ügy is érintette a köztemetőkre vonatkozó 2012. január 1. és 2012. május 14. közötti időszakra irányadó telekadó-fizetési kötelezettséget. Ezekben az ügyekben megnyugtató és végső döntést a Kúria Önkormányzati Tanácsa hozott, egyben egységesítve a bírói gyakorlatot. A pozitív normakontroll során pedig kiemelhető, hogy több önkormányzat nem tett eleget a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) 45. § (6) bekezdésében foglalt jogalkotási kötelezettségének és nem alkotta meg a háztartási szennyvíz elszállításával összefüggő rendeletét.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2013. évi tevékenysége számokban

2013-ban a Kúriához 76 normakontroll indítvány érkezett. Az Önkormányzati Tanács 54 döntést hozott, amelyből 29 törvényellenességet megállapító (megsemmisítő és/vagy alkalmazási tilalmat kimondó) döntés, 3 helyi önkormányzat jogalkotói feladatának elmulasztását megállapító határozat, 2 határozat született rendeletpótlás tárgyában (amikor a Kúria felhatalmazta a kormányhivatal vezetőjét az önkormányzati rendelet megalkotására) 8 határozat az indítványt elutasította, 12 esetben pedig az Önkormányzati Tanács eljárást megszüntető, vagy érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzést hozott. A végzések számottevő hányadában (is) megoldódott a törvényességi probléma: a kormányhivatali kezdeményezés alapján az érintett önkormányzat módosította rendeletét.

Az 54 elbírált ügy közül 34 kormányhivatali indítványra, 16 bírói kezdeményezésre, 2 pedig az Alapvető Jogok Biztosának indítványára született. Két esetben indítványozási joggal nem rendelkező magánszemély kérelmét utasította el érdemi vizsgálat nélkül az Önkormányzati Tanács. Az összes ügyhöz képest a bírói kezdeményezések száma is határozott növekedést mutat: a 2012. évi 3 elbírált kezdeményezéshez képest 2013-ban 16 ügyben döntött a Kúria bírói kezdeményezés alapján.

A 2013-ban meghozott 54 döntés közül a legtöbb határozat a településrendezés (helyi építési szabályzat és szabályozási terv) tárgyában született, ez 9 határozatot jelent. Ezt követik a helyi adórendeletek és hulladékgazdálkodási-köztisztasági rendeletek 8-8 határozattal. Szociális ellátás tárgyában 5 határozatot hozott az Önkormányzati Tanács. 12 határozat született lakcím-nyilvántartási, parkolási, vagyongazdálkodási és zárszámadási rendeletek tárgyában, míg 6 határozat az anyakönyvi igazgatást, a helyi költségvetést, a lakás-és helyiséggazdálkodást érintette. 4 határozat a közterület-használattal, a szervezeti- és működési szabályzattal, a szmogriadó-terv rendelettel, és önkormányzati taxi rendelettel kapcsolatos. 2 érdemi vizsgálat nélküli ügy nem volt besorolható.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2012. évi tevékenysége számokban

A Kúria Önkormányzati Tanácsa 2012. szeptember 1. és 2013. április 1. közötti időszakban 44 határozatot hozott önkormányzati rendelet vizsgálata tárgyában. Ebből 35, a Magyar Közlönyben közzétett törvényellenességet megállapító (utólagos törvényességi felülvizsgálat vagy törvényen alapuló rendeletalkotási kötelezettség elmulasztása tárgyában) és 8 elutasító határozatot hozott. Egy határozat pedig az rendeletpótlás tárgyában született.

A 35, Magyar Közlönyben közzétett határozatból 30 esetben az önkormányzati rendeletet, illetve valamely rendelkezését a Kúria Önkormányzati Tanácsa megsemmisítette, 5 esetben pedig a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettségének elmulasztását állapította meg.

A 44 érdemi döntésből 38 kormányhivatali, míg 6 bírói kezdeményezés alapján született. Mindezek mellett – az indítvány visszavonása, a korábban támadott önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezése vagy módosítása miatt – Az Önkormányzati Tanács számos eljárást megszüntető végzést is hozott.

A hatásköri változásokra tekintettel 2012 januárjában az Alkotmánybíróságtól összesen 42 önkormányzati normakontroll-ügy érkezett, melyek között kisebb számban többéves ügyek is voltak. Az Önkormányzati Tanács az Alkotmánybíróságtól átvett indítványokat az első félévében feldolgozta, a 2012. szeptembertől meghozott határozatok, már eredetileg a Kúriára benyújtott indítványokon alapulnak. A beadványok közül a kormányhivatali indítványok vannak túlsúlyban, a bírói kezdeményezések aránya alacsony.

Összességében megállapíthatóvá vált, hogy a normakontroll a Kúria által ellátott feladatok közé problémamentesen beilleszkedett, nem alakult ki fölösleges párhuzamosság vagy ellentmondás amiatt, hogy az Alkotmánybíróság hatáskörében maradt a rendeletek (kizárólag) alkotmányossági vizsgálata. Az Alaptörvény által bevezetett valamennyi, a Kúria által ellátandó jogintézmény (utólagos normakontroll, mulasztás, rendeletpótlás) megjelent a gyakorlatban, azok működőképes megoldásoknak bizonyultak, alapot adtak a jövőbeni kiteljesedéshez.

2012. január 1-jétől a Kúria hatáskörébe tartozik a népszavazási jogviták elbírálása az aláírásgyűjtő ív hitelesítésével, valamint a népszavazást kezdeményező kérdéssel összefüggésben. Ezt a hatáskört korábban az Alkotmánybíróság gyakorolta. 2012-ben a Kúriához hat ilyen ügy érkezett, melyeket az ügyelosztási rend szerint az Önkormányzati Tanács a soron kívüli eljárás követelményét figyelembe véve rövid határidőben elbírált. A népszavazási ügyek mellett a Kúriához összesen 20 választási ügy érkezett.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának 2012 és 2022 közötti tevékenysége részletesen a Kúria elnökének országgyűlési beszámolójában található meg évenkénti bontásban. A beszámolók elérhetőek az alábbi linke kattintva: <http://lb.hu/hu/a-kuria-elnokenek-beszamoloi>. Jelezni szeretnénk, hogy a 2021 és 2022-ről készült beszámolók még nem kerültek feltöltésre a Kúria honlapjára, azok az országgyűlés honlapján (www.parlament.hu) irományok menüpontból, irományok lekérdezése alpontról kikeresve találhatóak meg.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozatai tematikus összeállítása

A Kúria normakontroll eljárása

- Az indítvány előterjesztésének feltételeivel összefüggésben a Bszi. 48. § (4) bekezdés d) pontja rögzíti, hogy a bírói kezdeményezésben meg kell jelölni annak okát, hogy a bíró az adott rendelkezést miért tartja jogszabálysértőnek. Ezzel összefüggésben a Kúria két, az indítvány érdemi vizsgálatát mellőző döntésében is rögzítette, hogy az az indítvány, amely nem az eljáró bíró meggyőződését, hanem a fél „kérését” tükrözi, nem felel meg a bírói indítvánnyal szemben előírt törvényi elvárásoknak ([Köf.5010/2017/4.](#), [Köf.5015/2017/3.](#)).

- A kormányhivatal indítványozási jogával kapcsolatban megállapításra került, hogy a Kormányhivatal csak azon önkormányzati rendeletek, illetve önkormányzati rendeleti rendelkezések vizsgálatát kérheti a Kúriától, amelyre nézve korábban eredménytelen törvényességi felhívást bocsátott ki. Amennyiben az érintett önkormányzat a törvényességi felhívásban foglaltakat elfogadta és a törvényességi felhívásban foglaltaknak megfelelően intézkedett a jogszabálysértés megszüntetése érdekében, akkor ebben az eljárásban a kormányhivatalnak nem nyílik meg a normakontroll kezdeményezési joga. ([Köf.5044/2016/3.](#))

- A Kúria normakontroll eljárásában jelenleg nincs lehetőség bizonyítás felvételére. Ezért a telekadóval kapcsolatos ügyekben a telek forgalmi értékének meghatározása során az ügy irataiból kell kiindulni. Az a vagyoni típusú adó, amely egy év alatt felemésztí az ingatlan forgalmi értékét, ellentétes a közteherviselés általános elveivel, ezért ebben az esetben a több évet átfogó adóztatási gyakorlat vizsgálatára nincs szükség. ([Köf.5042/2016/5.](#))

- A Kúria nyomatékosította, hogy a bíró, az előtte lévő per tárgyalásának felfüggesztése mellett mulasztásban megnyilvánuló törvénysértés megállapítására nem rendelkezik indítványozási joggal. Az ügy alapja a Siófok város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló 23/2005. (IV.29.) önkormányzati rendelet, amelynek kapcsán a bíró azt sérelmezte, hogy az alkalmazandó önkormányzati rendelet a „tömb” és az „utcasor” fogalmát nem határozza meg. ([Köf.5041/2016/4.](#))

- A konkrét normakontroll eljárás során törvényellenesnek ítélt rendelkezéssel tartalmilag azonos új önkormányzati szabályozás a korábbi határozat érvei alapján megsemmisítendő. ([Köf.5007/2016/3.](#))

- A Kúria által már megsemmisített, illetve törvényellenessé nyilvánított önkormányzati rendelet vonatkozásában ismételt eljárásban alkalmazási tilalom elrendelésére kerülhet sor bírói kezdeményezés esetén, a törvényellenesség megállapítására (megsemmisítésére) irányuló eljárás és az alkalmazási tilalom kimondására irányuló eljárás adott esetben elválhat. ([Köf.5047/2015/3.](#))

- A Bszi. 53. §-a lehetővé teszi, hogy az Önkormányzati Tanács a normakontroll eljárás során személyes meghallgatást tartson. Az Önkormányzati Tanács élt ezzel a lehetőséggel, és – helyi építési szabályzat megalkotása során a véleményeztetési eljárás nem a törvényeknek megfelelő lefolytatása tárgyában – megfelelő szakértelemmel rendelkező személy

meghallgatásáról döntött. A személyes meghallgatás során módja nyílt az eljárást kezdeményező kormányhivatalnak és az érintett önkormányzatnak is, hogy kifejtse az ügyben álláspontját. Ezáltal a Kúria megpróbálta a normakontroll eljárást a peres eljáráshoz közelíteni, a közvetlenség elvét érvényesíteni a normakontroll eljárásokban. Az Önkormányzati Tanács az érintett önkormányzat kiegyensúlyozott, felelős gazdálkodásának védelmében indokoltnak látta az önkormányzatokért felelős, valamint a költségvetésért felelős miniszter megkeresését is (Köf.5044/2013. számú határozat). A Bszi. 53. § (4) bekezdésében foglaltak alapján állami támogatást érintő ügyben – nyilatkozattételre hívta fel az érintett minisztereket. ([Köf.5055/2013/9.](#))

- Budajenő Község Önkormányzatának a közterület-használatáról szóló rendelete vizsgálatára irányuló bírói kezdeményezés kapcsán a Kúria Önkormányzati Tanácsa hatáskörét értelmezve úgy döntött, „hogy nem hatályos önkormányzati rendelet törvényellenességének megállapítására és a rendelet konkrét esetben való alkalmazhatósága kizárására irányuló bírói kezdeményezés esetén vizsgálni kell azt is, hogy a nem hatályos önkormányzati rendeletre vonatkozó normakontroll lefolytatásának lehet-e a törvénysértés kimondásán túlmenő eljárásjogi jogkövetkezménye”. Ebben a döntésben az Önkormányzati Tanács a már hatályon kívül helyezett önkormányzati rendelet vizsgálatára irányuló bírói kezdeményezések befogadhatóságáról és elbírálhatóságáról döntött, hiszen a bíróság a közigazgatási határozatokat a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok alapján bírálja felül, így ekkor merülhet fel az önkormányzati rendelet (mint jogszabály) törvényellenessége a bíróság előtt. A bíróság a rendeletet akkor is alkalmazza, ha már nincs hatályban. ([Köf.5004/2012/7.](#))

Absztrakt normakontroll

- Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy absztrakt normakontroll esetén a Kúria Önkormányzati Tanácsa csak hatályos önkormányzati rendeletet vizsgálhat, az eljárás megindításakor már hatályát veszített önkormányzati rendelet vizsgálatára a Kp. 144. §-a alapján csak bírói indítvány alapján indult eljárásban van lehetőség, ha a hatályon kívül helyezett rendeletet konkrét, a bíróság előtt levő ügyben alkalmazni kell. Az absztrakt normakontroll eljárásban az indítvány megalapozottságát, amennyiben nem a rendelet megalkotására vonatkozó szabályok érvényre juttatása a kérdés nem az önkormányzati rendelet vagy rendelkezés megalkotásakor, hanem az indítvány elbírálásakor hatályos joganyag rendelkezéseire figyelemmel kell vizsgálni. Az önkormányzati rendelet hatályos szabályainak a mindenkor hatályos törvényekkel és más jogszabályokkal kell összhangban állni. A már hatályát veszített magasabb szintű jogszabály megsértésére alapozva az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközése absztrakt normakontroll eljárásban nem állapítható meg. ([Köf.5010/2022/5.](#))

- Az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközését állító indítványban nem elegendő idézni az indítványozó bíróság előtt folyó per felperesének az önkormányzati rendelet törvényellenességet alátámasztó érveit, mert az indítványnak a bírói belső meggyőzését kell tükröznie. A bírónak az előtte fekvő ügyben az alkalmazandó jog tekintetében kell állítania az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközését ([Köf.5007/2022/6.](#))

- Ha az indítványozó bíróság csak a fél által előadott érveket és kezdeményezést továbbítja a végzésébe foglaltan és nem maga fejt ki az önkormányzati rendeletalkotással okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tényeket, illetve azok bizonyítékait, bírói indokolás hiányában az indítvány érdemben nem bírálható el ([Köf.5040/2021/3.](#))

- A Kp. normakontrollra vonatkozó szabályai szerint hatályon kívül helyezett önkormányzati rendelet vizsgálatára csak konkrét normakontroll eljárásban – a Kp. 144. §-a alapján –, bírói kezdeményezésre van lehetőség. Az absztrakt normakontroll eljárásban, azaz kormányhivatali vagy alapvető jogok biztosá kezdeményezésre csak hatályos önkormányzati rendeletet vizsgálhat a Kúria. Ezekben az esetekben jogkövetkezmény a rendelet, vagy törvénysértő rendelkezésének megsemmisítése a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja szerint. A vitatott önkormányzati rendelet hatályvesztésének többféle eljárásjogi konzekvenciája lehet. Amennyiben absztrakt normakontroll hatáskörben az eljárás megindítását követően az önkormányzat hatályon kívül helyezi az önkormányzati rendeletet vagy rendelkezést, úgy a Kp. 140. § (1) bekezdése alapján, a 139. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó, 81. § (1) bekezdés g) pontja szerint az eljárás megszüntetésének van helye. Ha az absztrakt normakontroll hatáskörben benyújtott indítvány olyan önkormányzati rendeletet vagy rendelkezést vizsgálataira irányul, amely már az eljárás megindítását megelőzően hatályát veszítette, úgy jelen eljárásban az indítványozót – mivel hatályon kívül helyezett rendelet vizsgálatát csak bíró kezdeményezheti – úgy kell tekinteni, mint aki az eljárás kezdeményezésére nem jogosult. A Kp. 139. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 48. § (1) bekezdés c) pontja szerint a bíróság a keresetlevelet [normakontroll eljárásban a Kp. 140. § (1) bekezdése alapján az indítványt] visszautasítja, ha a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja. A Kp. 45. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az indítvány visszautasításának a keresetlevél (indítvány) bírósághoz érkezését követő nyolc napon belül van lehetőség. Ezt követően – ha a Kp. 48. § (1) bekezdés a)-i) pontja alapján a keresetlevél visszautasításának lett volna helye – a bíróság a normakontroll eljárásban is alkalmazandó Kp. 81. § (1) bekezdés a) pont alapján az eljárást megszünteti. ([Köf.5027/2019/9.](#))

- A bírói kezdeményezés alapján indult eljárásban rámutatott: „Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdés c) pontja, valamint a Bszi. 24. § (1) bekezdés f) pontja értelmében a Kúria Önkormányzati Tanácsa „dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről”. A Kúria Önkormányzati Tanácsa ezt a hatáskörét gyakorolja a Bszi. által megjelölt indítványozói körhöz igazítottan, a kormányhivatal és az alapvető jogok biztosának indítványai esetében absztrakt normakontroll, bírói kezdeményezés esetén pedig konkrét normakontroll eljárásaiban. Mindkét eljárás lényege a norma törvényességének ellenőrzése. Ezzel együtt az absztrakt normakontroll eljárás elsődleges célja az önkormányzati jogalkotás törvényességének, végső fokon a jogrendbe való illeszkedésének biztosítása. A konkrét normakontroll eljárás – bírói kezdeményezésre - az előbbieket mellett azt célozza, hogy a perbe vitt jogokról a bíró (alkotmányos) törvényes jogszabályok alapján döntsön. A bírói kezdeményezés intézményének szabályozása tehát nem elsődlegesen a felek jogérvényesítéséhez, hanem közvetlenül a bíró Alaptörvényben megfogalmazott kötelezettségéhez kötődik. ([Köf.5083/2012/4.](#))

Alkalmazandó jog meghatározása

- Az Önkormányzati Tanács eljárásában fölmerült, hogy van-e lehetőség érdemi eljárásra bírói kezdeményezés esetén, ha a bíró alkotmányossági, törvényességi kezdeményezése olyan időben válik szükségessé, amikor az alkalmazandó jog – vagy annak viszonyítási jogszabályi

alapja – már nincs hatályban. A Bszi. az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXI. törvény 76. § (8) bekezdésével történt módosítása lehetővé teszi, hogy az Önkormányzati Tanács bírói kezdeményezés esetén hatályon kívül helyezett önkormányzati rendeletet is vizsgáljon [Bszi. 51. § (1) bekezdés d) pontja]. Ugyanakkor a Bszi. nem szól arról, hogy mi a viszonyítási alap akkor, ha már az egykor hatályban volt magasabb jogszabály sincs hatályban. A Kúria rögzítette: „Az indítványozó bírói tanács csak abban az esetben tud eleget tenni alkotmányos kötelezettségének, ha arra kap választ, hogy a perben alkalmazandó és a perbe vitt jogokat keletkeztető önkormányzati rendelet hatályossága idején megfelelt-e a hatályos jogrendnek.” Az Önkormányzati Tanács így bírói kezdeményezés keretében vizsgálja az önkormányzati rendeletet akkor is, ha az önkormányzati rendelet, illetve a viszonyításul szolgáló magasabb jogszabály már nincs hatályban, de a perben ezt a jogszabályi idődimenziót kell figyelembe venni. Ilyenkor a jogkövetkezmény a törvényellenesség megállapításán túl az adott ügyben és a bíróságok előtt folyamatban lévő ügyekben való alkalmazási tilalom elrendelése. ([Köf.5043/2012/3.](#))

Alkotmánybíróság által korábban megsemmisített rendeleti szabályozás újraalkotása

Az Önkormányzati Tanács gyakorlatában két esetben is előfordult, hogy az érintett önkormányzat az Alkotmánybíróság által korábban törvénysértőnek ítélt önkormányzati szabályozást egy új rendeletben lényegében változtatás nélkül újraalkotta. Ebben az esetben – azon túlmenően, hogy a törvénysértést immár a Kúria újból megállapította – a jogállam súlyos sérelméről is szó van, hiszen az ügyek mögött az alkotmánybírósági döntések végrehajtásának megtagadása áll, a megtagadást közhatalmi szerv követi el.

- A 35/2006. (VII. 13.) AB határozat által megsemmisített csatornafejlesztés címén kivetett közcélú érdekeltségi hozzájárulást előíró rendelet tartalmát szabályozta újra ugyanúgy az érintett önkormányzat. ([Köf.5069/2013/4.](#))

- Az érintett önkormányzat a 90/2009. (IX. 24.) AB határozatában megsemmisített azon lakásrendelet szabályozást hozta vissza, amely szerint a lakásbérleti szerződés megkötésének feltétele, hogy a pályázat nyertese a határozott idejű bérleti szerződés feltételeinek nem teljesítése esetére közjegyzői okiratban vállalja a kiürítési kötelezettségét. ([Köf.5075/2012/4.](#))

Eljárás felfüggesztése

A Kúria eljárása során felmerült, hogy a Kúria normakontroll tanácsa fordulhat-e az előtte lévő önkormányzati rendelet törvényességi vizsgálatára irányuló eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybírósághoz utólagos normakontrollt vagy az Európai Unió Bíróságához előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezve. Az Alkotmánybírósághoz fordulás kérdése azért involvál értelmezési kérdést, mert erről a Bszi. nem rendelkezik, a Bszi.-nek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) alkalmazhatóságára vonatkozó 46. §-a pedig nem szól a Pp. 155/B. §-ának az Önkormányzati Tanács eljárásában való irányadó voltáról.

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontját és az Abtv. bírói kezdeményezésre vonatkozó rendelkezéseit értelmezve arra a következtetésre jutott, hogy mint minden bírónak, így az önkormányzati normakontrollt végző bírói tanácsnak is szuverén döntése, hogy megkérdőjelezze az alkalmazandó (itt az önkormányzati rendelethez képest magasabb jogszabály) alkotmányosságát, azaz élhet bírói kezdeményezéssel az Önkormányzati Tanács az Alkotmánybíróság előtt. ([Köf.5053/2013.](#))

- A jelen ügyben vetődött fel, hogy fordulhat-e az Önkormányzati Tanács az Európai Unió Bíróságához előzetes döntéshozatalért a tekintetben, hogy az európai uniós jog fényében hogyan kell értelmezni azt a törvényt, amelybe – az indítványozó állítása szerint – az önkormányzati rendelet ütközik. E probléma tárgyában döntés nem született. Az Önkormányzati Tanács szerint egy esetleges előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését megelőzően tanulmányozni kell, hogy az Európai Unióban a normakontrollt (is) ellátó bíróságok miként viszonyulnak az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezéséhez. ([Köf.5019/2013/8.](#))

- Az Önkormányzati Tanács e döntésében az uniós jogi összefüggésekre hívta fel a figyelmet. Az Európai Unió Bírósága joggyakorlatára tekintettel értelmezte az eljárásában alkalmazott belső jogot. A döntés rámutat a Kúria és az Alkotmánybíróság által folytatott normakontroll közötti egyik alapvető különbségre: a Kúria nemcsak az egyéni jogérvényesítés terén minősül “az uniós jog bíróságának”, hanem akár önkormányzati rendelet vizsgálata során is érvényesíti az uniós jog elsőbbségét. Ebből következőleg megfontolást igényel majd a Kúria által folytatott normakontroll eljárás során az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének lehetősége/kötelezettsége, amely jogintézmény alkalmazása egy-két kivételtől eltekintve (lásd például a belga vagy az olasz alkotmánybíróságot) a tagállami alkotmánybíróságok gyakorlatában meglehetősen vitatott. A Kúria normakontroll-eljárása e téren ebből a szempontból is előnyösnek tűnik. ([Köf.5023/2012/9.](#))

Eljárás illetékmentessége

- Gyöngyössolymos Község Önkormányzata SZMSZ-nek vizsgálata során az Önkormányzati Tanács eljárásának – más eljárásokhoz viszonyított – jellegét a költség és illetékmentesség oldaláról a következőképpen határozta meg, hogy „Az Önkormányzati Tanács normakontroll eljárása sui generis jellegű, mert annak lényege közhatalommal rendelkező szervek jogalkotási feladatai törvényességének megítélése. A Bszi. IV. Fejezet 15. pontja önálló eljárási szabályokat alkotott erre az eljárásra, amelyből az állapítható meg, hogy az eljárás illetékmentes az Indítványozó számára, és az eljárás során felmerült költségek előlegezésére és megfizetésére az Indítványozó és az érintett Önkormányzat nem kötelezhető.” ([Köf.5036/2012/6.](#))

Képviselési jogosultság a Kúria előtti eljárásban

- Az ügyben a település polgármestere nyújtott be nyilatkozatot. A Kúria a polgármester nyilatkozatát a Bszi 52. §-a szerinti állásfoglalásként, eljárásban joghatás kiváltására alkalmas nyilatkozatként nem tudta értékelni, ezért azt a határozat meghozatalakor figyelmen kívül hagyta. A Bszi. 48. § (2) bekezdése értelmében „[a]z önkormányzati tanács előtti eljárásban a jogi képviselő – a (2a) bekezdésben meghatározott kivétellel – kötelező. Jogi képviselőnek kell tekinteni a helyi önkormányzat képviselőjében eljáró ügyvédet, vagy ügyvédi irodát, (...) valamint a helyi önkormányzat jogi szakvizsgálóval rendelkező jegyzőjét és jogi szakvizsgálóval rendelkező alkalmazottját. Az ügyvéd vagy ügyvédi iroda részéről ügyvédjelölt nem járhat el jogi képviselőként”. A Bszi. rendelkezései szerint tehát a polgármester a Kúria előtti normakontroll eljárásban az önkormányzatot nem képviselheti. ([Köf.5023/2013/6.](#))

Konkrét normakontroll

- Az Önkormányzati Tanács rögzítette, hogy az önkormányzati normakontroll eljárásban is érvényesül a bírói indítvány előterjesztésére nyitva álló, a jogsértés észlelésétől számított, a Kp. 39. § (1) bekezdésében írt harminc napos határidő. E határidő elmulasztásának jogkövetkezménye a bírói indítvány visszautasítása. ([Köf.5020/2022/2.](#))

Kúria döntéseinek végrehajtása

A bírósági döntések végrehajtása, vagy a végrehajtás mellőzése a jogállamiság minőségét jelzi. Esetlegesen szükséges lehet a Kúria által megsemmisített rendelkezések pontos átvezetése (megjelenítése) a hatályos önkormányzati rendeletek gyűjteményében.

- A Kúria az elemzett szerencsi ügyben megsemmisítette a rendeletet, a Kúria határozata kihirdetésre került 2015. október 21-én a Magyar Közlöny 2015. évi 157. számában, ennek ellenére a Nemzeti Jogszabálytár önkormányzati rendeletek gyűjteményében még 2016. június végén is hatályos rendeletként szerepelt. ([Köf.5017/2015/3.](#))

- 2015. évben a Kúria megsemmisítette Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályairól szóló rendelet azon szövegét, amely szerint az érvényes, de a szélvédő mögött nem látható parkolójegy az ellenőrzés napjától számított 5 munkanapos jogvesztő határidőn belül mutatható csak be. A fővárosi önkormányzat nem vezette át a változást, tartalmában azonos rendeletet tartott hatályban, ezért a Kúria a Köf.5018/2014/6. számú határozatában ezt a szöveget is megsemmisítette. ([Köf.5014/2015/4.](#))

Kormányhivatali kezdeményezés határideje

- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) értelmében a kormányhivatalnak viszonylag széles mozgásteret biztosít a törvénysértés megszüntetése érdekében. A jogi szabályozás célja a törvényellenesség mielőbbi kiküszöbölése. A kormányhivatal a Mötv. 132. § (2) bekezdése alapján élhet ismételt törvényességi felhívással, ha úgy mérlegeli, hogy ez a leghatékonyabb eszköz. A megismételt törvényességi felhívás mellett szól, hogy amennyiben a kormányhivatal valamilyen okból nem kezdeményezi tizenöt napon belül a Kúria eljárását, úgy alkotmányos és törvényes érdek indokolja, hogy a kormányhivatal ne essen el végérvényesen a normakontroll-indítvány benyújtásának lehetőségétől. Az önkormányzati rendelet törvényességéhez közérdek – az objektív jogrend védelme – fűződik, és figyelembe kell venni azt is, hogy a Kúria eljárását önkormányzati rendelet vizsgálatára nem kezdeményezheti bárki.

A Kúria elvi élel mutatott rá arra, hogy a Mötv. rendelkezéseiből is következően a kormányhivatal ismételt törvényességi felhívást bocsáthat ki önkormányzati rendelet törvényellenességének megszüntetésére, ha a korábbi felhívás nem vezetett eredményre, s e felhívást követően a kormányhivatal határidőben nem kezdeményezte a Kúria normakontroll eljárását. Ilyenkor az önkormányzati rendelet vizsgálatára irányuló eljárás kezdeményezése a Mötv. 134. § (2) bekezdése és 136. § (2) bekezdése alapján az ismételt felhívást követően újra megnyílik. ([Köf.5055/2013/9.](#))

- A Bszi. 51. § (1) bekezdés b) pontja szerint az Önkormányzati Tanács az indítványt elutasítja, ha azt a fővárosi és megyei kormányhivatal a helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírt határidőn túl nyújtja be. A Kúria rámutatott, hogy amennyiben a

kormányhivatal által az önkormányzati rendelet módosítására, hatályon kívül helyezésére megadott határidő eredménytelenül telik el, úgy a norma-felülvizsgálati határidő – a Mötv. 136. § (2) bekezdésben meghatározott 15 nap – a lejáratot követő naptól, ellenkező esetben a helyi önkormányzat válaszának kézbesítését követő naptól számít. Az eljárás megindítására nyitva álló határidő karakterét tekintve eljárási jellegű, számítására a Pp. 103. §-a az irányadó. A Kúria e végzésben az Mötv. 136. § (2) bekezdését arra az esetre vonatkoztatta, amikor a kormányhivatal a megadott határidőn túl nyújtotta be normakontroll-indítványát a Kúriára. ([Köf.5048/2013/6.](#))

Megsemmisítés hatálya

Az Önkormányzati Tanács rámutatott: a Bszi. 56. § (3) bekezdése értelmében az Önkormányzati Tanács a főszabályként meghatározott ex nunc megsemmisítéshez képest eltérően is meghatározhatja az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése hatályvesztését, ha azt a jogbiztonság vagy a rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok különösen fontos érdeke indokolja. Így az Önkormányzati Tanácsnak lehetősége van az önkormányzati rendelet jövőre nézve történő megsemmisítésére is. A pro futuro megsemmisítéssel az Önkormányzati Tanács akkor él, ha az azonnali hatályú megsemmisítés joghézagot (vagy más módon jogbizonytalanságot) eredményez.

- Amikor visszamenőleges hatályú ugyan, de nem a rendelet kihirdetése napjára visszamenő hatályú a megsemmisítés, annak tipikus formája, amikor a települési önkormányzatok jogalkotói hatásköre időközben megszűnik, viszont az önkormányzati rendelet továbbra is hatályban maradt. ([Köf.5047/2013/3.](#))

Módosító önkormányzati rendelet átmeneti rendelkezései

- Mind a központi, mind a helyi jogalkotás elmúlt időszakában a dereguláció bevett módszerévé vált az, hogy a jogalkotó a záró rendelkezések között nem csak a módosító jogszabály hatályba lépéséről, hanem egyúttal a módosító jogszabály hatályon kívül helyezéséről is dönt. E technika háttérben az a jogalkotói megfontolás húzódik meg, hogy a módosító jogszabály rendelkezései beépülnek a módosított jogszabályba és a beépülést követően hatályban tartásuk szükségtelenül terheli a jogrendet. A jogrendből kivont norma főszabályként nem érvényesül. Ezért a módosító jogszabály azon rendelkezései, amelyek nem épülnek be a módosított jogszabályba, hatályon kívül helyezésüket követően nem fejtik ki hatásukat. Amennyiben tehát a módosító önkormányzati rendelet átmeneti rendelkezései nem jelennek meg a módosított rendeletben, úgy azok a hatályon kívül helyezést követően nem fejtik ki hatásukat, azaz nem érvényesíthetőek. ([Köf.5040/2013/4.](#))

Normakontroll kezdeményezésének előfeltétele

A Kormányhivatal csak azon önkormányzati rendeletek, illetve önkormányzati rendeleti rendelkezések vizsgálatát kérheti a Kúriától, amelyre nézve korábban eredménytelen törvényességi felhívást bocsátott ki. Ebben az eljárásban a normakontroll kezdeményezésének előfeltétele, hogy az önkormányzati képviselő-testület megismerhesse és megtárgyalhassa a Kormányhivatal által észlelt törvényességi észrevételt. Amennyiben az érintett önkormányzat a törvényességi felhívásban foglaltakat elfogadta és a törvényességi felhívásban foglaltaknak megfelelően intézkedett a jogszabálysértés megszüntetése érdekében, akkor ebben az eljárásban a kormányhivatalnak nem nyílik meg a normakontroll kezdeményezési joga.

- A HÉSZ mód. 1. §-ával összefüggésben nem volt vitás a Korm. rendeletbe foglalt véleményezési eljárás elmaradása, minthogy az sem, hogy a hatályba léptető rendelkezés nem felel meg a Korm. rendelet 43. § (1) bekezdés b) pontjának, amely szerint egyszerűsített eljárást kellett volna lefolytatni, amelynek keretében a településrendezési eszköz leghamarabb az elfogadástól számított 15 napon lép hatályba. Az Mötv. 134. § (1) bekezdése szerint „Ha a kormányhivatal jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedéséről vagy egyet nem értéséről a kormányhivatalt írásban tájékoztatni.” Jelen ügyben a 2016. augusztus 26-án kelt törvényességi felhívás egyértelműen a HÉSZ mód.-dal kapcsolatos törvényességi problémára irányult. A Mötv. 134. § (2) bekezdése szerint „A törvényességi felhívás eredménytelensége esetén a kormányhivatal a törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelési jogkörben dönt.”

Jelen esetben azonban nem beszélhetünk a törvényességi felhívás eredménytelenségéről, az érintett önkormányzat a HÉSZ módosításával kapcsolatos törvényességi felhívásban foglaltakat elfogadta, a 16/2016. (X.1.) önkormányzati rendeletében a HÉSZ módosítást hatályon kívül helyezte. Tehát jelen eljárásban nem teljesült a Mötv. 134. § (2) bekezdésben foglalt azon feltétel, hogy a törvényességi felhívás nem vezetett eredményre, ezért a Korm. hivatalnak a HÉSZ módosítással kapcsolatban nem nyílt meg a Mötv. 136. §-a szerinti normakontroll kezdeményezési joga. Az is megállapítható, hogy a kormányhivatal a törvényességi felhívásában a HÉSZ mód. szövegének beidézésén túl nem kérte kifejezetten – mint ahogy jelen indítványában teszi – a beépült szöveg, a HÉSZ 1. sz. mellékletének M–1SZ jelű rajzi melléklete vizsgálatát és hatályon kívül helyezését. A Kúria egyértelműen kifejezte, hogy a Kormányhivatal csak azon önkormányzati rendeletek, illetve önkormányzati rendeleti rendelkezések vizsgálatát kérheti a Kúriától, amelyre nézve korábban (eredménytelen) törvényességi felhívást bocsátott ki.

Ebben az eljárásban a normakontroll kezdeményezésének előfeltétele, hogy az önkormányzati képviselő-testület megismerhesse és megtárgyalhassa a Kormányhivatal által észlelt törvényességi észrevételt. Jelen ügyben a Kúria mindehhez hozzáteszi, hogy amennyiben az érintett önkormányzat a törvényességi felhívásban foglaltakat elfogadta és a törvényességi felhívásban foglaltaknak megfelelően intézkedett a jogszabálysértés megszüntetése érdekében, akkor ebben az eljárásban a kormányhivatalnak nem nyílik meg a normakontroll kezdeményezési joga. Új törvényességi felhívás kibocsátására azonban lehetősége van. Amennyiben tehát ha a kormányhivatal úgy véli, hogy a 16/2016. (X.1.) önkormányzati rendelet normatartalma ellenére a HÉSZ 1. sz. melléklete a HÉSZ mód. szerint hatályban van, úgy erre vonatkozóan kell törvényességi felhívást kibocsátania – azaz közvetlenül a HÉSZ 1. sz. mellékletének M–1SZ jelű rajzi mellékletére vonatkozóan – s ennek eredménytelensége esetén van lehetőség a Kúria eljárását kezdeményezni. ([Köf.5044/2016/3.](#), [Köf.5026/2016/4.](#))

- Az Önkormányzati Tanács határozata szerint az Alaptörvény által létrehozott feladatmegosztás új rendszerében a Kúria – a normakontroll keretében – az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálatát végzi, önálló törvényértelmezés keretében. A Kúria normakontroll eljárása során – szemben az Alkotmánybíróság ez irányú korábbi gyakorlatával – fennállónak tekinti hatáskörét a normába foglalt egyedi döntések törvényességi vizsgálatára is. Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontjába foglalt hatáskör, azaz az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálata – az Önkormányzati Tanács értelmezésében – kiterjed az önkormányzati rendeletbe és azok mellékleteibe foglalt valamennyi rendelkezés vizsgálatára, függetlenül attól, hogy azok normatív vagy – tartalmában – egyedi döntést tartalmaznak. Ha

nem így lenne, akkor a törvényességi vizsgálat – és egyben mindenfajta bírói felülvizsgálat – alól kikerülnének a rendeletbe foglalt egyedi döntések. Mindez – azon túl, hogy jogorvoslati problémákat is felvet – az önkormányzati működés törvényességi vizsgálatával kapcsolatos bírósági feladatoktól is idegen lenne. ([Köf.5016/2014/5.](#), [Köf.5047/2013/3.](#))

Norma mozaikos megsemmisítése

- Az Önkormányzati Tanács – Gyöngyössolymos Község Önkormányzata SZMSZ-nek vizsgálata során, a vizsgált norma kíméletének alkotmánybírói gyakorlatát adaptálva – megállapította: jogkövetkezményként csak azt a rendelkezési részt semmisíti meg, amely a törvénysértést előidézte. Az ún. mozaikos megsemmisítés technikája jelenik meg elsőként a határozatban, majd ezt követően több határozatban is. Ilyen esetben a Kúria igyekezett tiszteletben tartani az önkormányzati jogalkotó jogalkotói szabadságát, szuverenitását, ugyanakkor az egyértelműség érdekében meghatározta a hatályban maradó normaszöveget. ([Köf.5036/2012/6.](#))

Normavilágosság követelményének az önkormányzati rendeletek vizsgálatánál

- Az önkormányzati rendeletalkotási autonómia védelme is felmerült az esztergomi településképi bejelentési eljárásról szóló rendelet vizsgálata kapcsán, ahol az Önkormányzati Tanács kimondta, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 2. § (1) bekezdéséből következő normavilágosság követelményének az önkormányzati rendeletek vizsgálatához kapcsolódó érvényesítése során figyelembe veszi, hogy az indítványozó által jelölt nem megfelelően értelmezhető normatartalom kihat-e és miként hat ki a normaalkalmazásra, jogbizonytalanságot okoz-e a jogértelmezés során. Tehát a Kúria kimondta, hogy nem fogja megsemmisíteni az önkormányzati rendeletet pusztán „jogszépészeti okból” (pl. olyan fogalmat definiál, amelyet nem alkalmaz), hanem csak akkor fog ezen ok miatt megsemmisíteni, ha a normatartalom a jogalkalmazásban valós jogbizonytalanságot eredményez. A megsemmisítés ugyanis az önkormányzati jogalkotói hatalomba való legerősebb beavatkozás. ([Köf.5040/2014/4.](#))

Önkormányzati rendelet felülvizsgálata

- Az indítványhoz kötöttség kapcsán – Foktő Község Önkormányzatának a SZMSZ-ről szóló rendeletét vizsgálva – az Önkormányzati Tanács a következőket állapította meg: „A Bszi 55. § (1) bekezdése értelmében “[a]z önkormányzati tanács az indítványhoz kötve van, de az önkormányzati rendeletnek az indítványban megjelölt rendelkezésével szoros összefüggésben álló más rendelkezését is vizsgálhatja”. A Kúria Önkormányzati Tanácsa indítvány alapján jár el, ahhoz kötve van. Azon túlmenően csak annak az önkormányzati rendeleti rendelkezésnek végzi el a jogszerűségi felülvizsgálatát, amely a támadottal szoros – tartalmi, logikai – összefüggést mutat és amennyiben a “kiterjesztett” vizsgálat hiánya értelmezhetetlen, alkalmazhatatlan jogszabályt eredményez, az önkormányzati működést akadályozó helyzetet teremtene.” ([Köf.5030/2012/9.](#))

Szabályozás célszerűségének kérdései

- A Kúria több határozatában is rögzítette, hogy normakontroll eljárása során az önkormányzati rendeletek célszerűségi vizsgálatát nem végezheti el. Felhatalmazása arra terjed ki, hogy az önkormányzati rendeletek jogszerűségét más jogszabályokkal való ellentétét vizsgálja, és az ellentét megállapítása esetén az önkormányzati rendeletet megsemmisítse. ([Köf.5002/2017/5.](#), [Köf.5003/2017/4.](#), [Köf.5008/2017/4.](#))

- Célszerűségi szempontnak tekinthető annak figyelembevétele, hogy az adott ingatlan vonatkozásában az adó mértékének meghatározásakor az önkormányzat vajon megfelelően szolgálta-e a természeti erőforrások, vagy az egészséges életmód védelmét ([Köf.5002/2017/5.](#), [Köf.5003/2017/4.](#)).

- Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontjában és a Bszi. 24. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt törvényességi vizsgálat során az önkormányzati rendeletek törvénnyel ellentétes tartalma esetén van lehetősége a rendelet (vagy a rendelet valamely rendelkezése) megsemmisítésre.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának nincs alaptörvényi vagy törvényi felhatalmazása az önkormányzati rendeleti szabályozás célszerűségének vizsgálatára, nincs lehetősége arra, hogy a szabályozás ésszerűségét, hatékonyságát mérlegelve vonja le a megsemmisítés jogkövetkezményét. Ilyen lehetősége azért nincs, mert ezzel átvinné az önkormányzati rendeletek megalkotására felhatalmazott helyi önkormányzatok feladatát és felelősségét. A határozat arra is rámutatott, hogy amikor a központi jogszabályok a helyi jogalkotást érintően elveket fogalmaznak meg (pl. a költséghatékony hulladékgazdálkodási közszolgáltatás biztosításának elve), ezen elvek érvényesítésére az önkormányzatok kötelesek.

Az önkormányzati rendelet megsemmisítésére azonban csak akkor van lehetőség, ha a rendelet vagy annak valamely rendelkezése nyilvánvalóan és fogalmilag szemben áll a törvényekben foglalt elvekkel, az önkormányzati szabályozással az elvek nem valósíthatók meg. Abban az esetben viszont, ha az önkormányzati rendeleti szabályozással az a probléma merül fel, hogy az nem szolgálja hatékonyan a törvényi elvek megvalósulását, vagy az elvek más módon is megvalósíthatóak, mint amit az önkormányzat választott, a törvényellenség – pusztán ezen az alapon – nem állapítható meg. Az önkormányzatok szabályozási autonómiájába tartozik – a törvényi kereteken belül – a törvényi célok megvalósítása. Ha közvetlen törvénysértés nem állapítható meg, akkor az önkormányzat által választott mérlegeléssel szemben legfeljebb az önkormányzatnak a választópolgárok felé fennálló politikai felelőssége áll fenn. ([Köf.5056/2013/3.](#))

Tulajdonvédelmi teszt alkalmazása

- Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok kötelezettségévé teszi, hogy a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Ez vonatkozik a normakontrollt ellátó Önkormányzati Tanácsra is. A Kúria az ún. érpataki ügyben már ítélezése első évében rámutatott, hogy az önkormányzati rendelet koncepciója kialakításánál és szövegezésénél sem hagyható figyelmen kívül, hogy az önkormányzati rendelet jogszabály, a helyi közhatalomgyakorlás ennek révén kapcsolódik az Alaptörvényben meghatározott demokratikus jogállam jogalkotási rendjébe. A Kúria ezért a rendeletek törvényességi vizsgálata során, azzal egy időben – az Alaptörvény 28. cikkéből eredően – alkotmányossági szempontokat is érvényesíthet. Egy 2014-re áthúzódó ügyben egy budapesti kerületi önkormányzat rehabilitációs szabályozási terve és építési szabályzata kapcsán az alkotmányi tulajdonvédelem szempontjai is előtérbe kerültek. Így megállapítást nyert, hogy a rendeletalkotás legitim célja a városképi megjelenés (illeszkedés), amelyet mint közérdeket az önkormányzat rendeletben megjeleníthet (a jogkorlátozás szükségességi oldala). Mindezek mellett azonban figyelembe kell venni a közjogi beavatkozás értékelésénél az arányosság kritériumát, azaz azt, hogy a beavatkozás nagyságának arányban kell állni az elérni kívánt legitim céllal. A rendelet hatályának a társasházi tulajdonban álló zárt területekre való

kiterjesztése – amelyek nem vonhatók a városképi közérdekű szempontok alá – a szabályozás aránytalanságát eredményezte. ([Köf.5068/2013/4.](#))

Önkormányzati rendeletalkotás eljárás keretei

Felhatalmazás hiánya, kereteinek túllépése

- A helyi önkormányzat központi szinten már szabályozott tárgyban, arra vonatkozóan ellentétes tartalommal nem alkothat rendeletet és nem vonhat e tárgyhoz tartozó kérdést más rendeleti szabályozása körébe sem. ([Köf.5012/2017/6.](#))

- Az Önkormányzati Tanács határozata szerint felhatalmazás hiányában a helyi önkormányzatoknak nincs lehetőségük a piacok és vásárok területén lévő különböző kereskedelmi egységek kötelező nyitvatartási idejének meghatározására. ([Köf.5011/2016/4.](#))

- Jelenleg az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése tartalmazza azt a – korábban az önkormányzati törvényben szereplő – szabályt, amely szerint feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot. Így az önkormányzatnak eredeti és származékos jogalkotói hatásköre van. Az Önkormányzati Tanács több ízben találkozott olyan problémával (pl. laccímbejelentés helyi szabályozása a Köf.5030/2013/4-es és a Köf.5039/2013/4.-es ügyekben), amikor az önkormányzatnak egyáltalán nem volt jogalkotói hatásköre a tárgykör szabályozására (törvény, Korm. rendelet illetve miniszteri rendelet részletesen szabályozza az adott kérdést). Ilyenkor a jogkövetkezmény a rendelet kihirdetésre visszaható hatályú megsemmisítése (lásd az összefoglaló II/6. pontját). Az Önkormányzati Tanács az ügyben rámutatott, hogy az önkormányzatok anyagi jogforrásként eredeti, illetve származékos jogkörben eljárva alkotnak rendeletet. Utóbbi esetben a normát végrehajtó cézzal fogadja el a képviselő-testület. Az önkormányzat normatív végrehajtó aktusának illeszkednie kell a jogrend egészéhez, azaz nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel és a T) cikk (2) bekezdése szerinti jogszabályokkal, így más önkormányzati rendeletekkel sem. ([Köf.5057/2013/8.](#))

- Az Önkormányzati Tanács a nemzetközi összehasonlítás módszerét is felhasználta a döntések során, így az üzletek éjszakai nyitva tartásának helyi szabályozása kapcsán rámutatott, hogy „Az üzletek, kereskedelmi szolgáltatók működésének szabályozása körében a helyi sajátosságokra alapozott „decentralizált” jogalkotói jogkör Európa-szerte ismert. A német, a francia, a brit, illetve a belga törvényi szintű szabályozás is delegálja a tárgykörben való szabályozás kialakítását a helyi szintre annak érdekében, hogy a vállalkozások gazdasági érdekei és a lakóközösségek életének, az egyének magánszférájának tiszteletben tartásához fűződő közösségi és egyéni érdekek összeegyeztethetőek legyenek.” ([Köf.5011/2012/7.](#))

Felkészülési idő követelménye önkormányzati rendeletalkotásnál

- A döntés megállapította, hogy „Amennyiben az önkormányzat olyan rendeletet hirdet ki, amely nem tartalmaz hatályba léptető rendelkezést, úgy e rendelet közjogilag érvénytelen, ami a rendeletnek a kihirdetése napjára történő visszamenőleges megsemmisítését eredményezi.” A Köf.5042/2015/3. számú határozat pedig az önkormányzati rendelet alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő problémájával foglalkozott. A határozat szerint „A hatályba-léptető rendelkezés törvényességi vizsgálatakor a Kúria

Önkormányzati Tanácsának a jogbiztonságra tekintettel kell mérlegelni: a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő hiánya olyan fokú jogbizonytalanságot teremtett-e, hogy az az önkormányzati rendelet egészének megsemmisítését vonja maga után, vagy a felkészülési idő szűkös volta miatti megsemmisítéssel keletkezik olyan jogbizonytalanság, amely súlyosabb, mint a rendelet hatályában való fenntartása.” ([Köf.5025/2015/4.](#))

- A jogszabály (önkormányzati rendelet) alkalmazásához szükséges felkészülési idő követelménye a kúriai normakontroll eljárások körében is hasonló tartalmat jelent, mint korábban az alkotmánybírói eljárásban: az önkormányzati norma akkor teljesíti a Jat. 2. § (3) bekezdése szerinti kritériumot, amennyiben a címzetteknek kellő idő áll rendelkezésükre ahhoz, hogy – jogkövetőként – magatartásukat a normához igazítsák. A kellő időtartam meghatározását sok egyéb szempont mellett gazdaságpolitikai, szervezési, adott esetben műszaki szempontok is befolyásolhatják, ezért csak a kirívóan sérelmes esetekben dönthet úgy a Kúria, hogy az önkormányzati jogalkotó a Jat. rendelkezéseibe ütközően döntött rendelete hatályba lépéséről. A kifejtettek szerint a felkészülési idő törvényességének vizsgálata nem jelentheti annak az időtartamnak a vizsgálatát, amely az egyébként törvényesen kivetett adó elkerüléséhez lehet szükséges ([Köf.5038/2013/3.](#))

Jogalkotás alapvető követelményeinek tiszteletben tartása

- Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy az önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása útfenntartási hozzájárulási díj megállapítására, ezért a rendelet vonatkozó rendelkezéseit megsemmisítette. Indokolása szerint használati díj fizetésére vonatkozó kötelezettség, illetve a használaton alapuló „útfenntartási hozzájárulási díj” megállapítására a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) nem ad felhatalmazást az önkormányzatoknak, a helyi közutak tekintetében sem. Nem megalapozott az önkormányzat azon érvelése sem, melynek értelmében, mivel a Kkt. úthasználati díj megállapítására vonatkozó tiltást nem említi, az önkormányzati rendelet vitatott rendelkezései nem törvénysértőek. Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Stv.) szerint fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét megállapítani kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. Az Stv. e rendelkezéséből következően tehát kifejezett törvényi felhatalmazás hiányában az érintett önkormányzat útfenntartási hozzájárulási díjra vonatkozó fizetési kötelezettséget nem írhat elő. ([Köf.5029/2021/4.](#), [Köf.5032/2021/3.](#), [Köf.5047/2021/3.](#))

- A jogszabályok előkészítésére vonatkozó szabályok sérelmének megvalósulását átfogó jelleggel vizsgálta a Kúria Önkormányzati Tanácsa, amelyben az indítványozó szerint egyrészt [...] az önkormányzati rendeletben található adómentességi szabály sérti a diszkrimináció tilalmát, másrészt [...] a jogszabályok előkészítésére vonatkozó szabályok sérültek az önkormányzati rendelet megalkotása során. Így az előzetes hatásvizsgálat elvégzésére vonatkozó kötelezettség, amelyet csak több mint egy év elteltével, az önkormányzati rendeletet módosító rendelet meghozatalával összefüggésben végzett el a képviselő-testület. Az indítványozó szerint az önkormányzati rendelet bevezetésével a képviselő-testület megsértette a Jat. 2. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét, vagyis azt, hogy a jogalkalmazók számára kellő időt kell biztosítani a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. Az indítványozó kiemelte, hogy a képviselő-testület az indokolási kötelezettségét is megsértette. Mindezekon túl elmaradt a jogszabálytervezet az önkormányzat

illetékességi területén működő kamara általi véleményeztetése is, amely a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény (Gktv.) 37. § (4) bekezdésébe ütközik. Ezek a jogszabály előkészítés és megalkotás során megvalósult hiányosságok önmagukban is jogsérelmet okoztak és bár egyes hiányosságokat utóbb – törvényességi felhívások folytán – pótoltak, azonban összességükben az indítványozó álláspontja szerint jelentős sérelmet okoztak az indítványozó előtt folyó per felperesének és jogszabálysértővé tették az Ör. egészét. Az Önkormányzati Tanács egyesével vizsgálta az indítványozó által felhívott követelményeket és megállapította, hogy ezek nem minősülnek a jogalkotási eljárás garanciális rendelkezéseinek, így megsértésük nem vezethet a norma megsemmisítéséhez. Az Önkormányzati Tanács e döntésében elvi érveléssel mondta ki, hogy „Kizárólag a jogalkotási eljárás garanciális szabályainak be nem tartása vonja maga után az önkormányzati rendelet megsemmisítését.” ([Köf.5025/2020/3.](#))

- Az indítványozó kormányhivatal álláspontja az volt, hogy a parkolási közszolgáltatás ellátásának lehetséges formáit a jogalkotó magasabb szintű jogszabályokban [Mötv. 16/A. §, Kkt.) 9/D.§, 15/E. § (3) bekezdése] szabályozta és a közszolgáltatás ellátására vonatkozó feltételeket e törvényi rendelkezések töltik ki tartalommal. Így a fővárosi közgyűlésnek nincs szabályozási lehetősége az önkormányzati rendelet fent ismertetett kiegészítésére. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy Budapest Főváros Közgyűlése az Alaptörvény 32. § (2) bekezdése alapján az Mötv. 23. § (4) bekezdés 10. pontja szerinti feladatkörében a Kkt. 48. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás által meghatározott keretek között szabályozhatja a parkolás feltételrendszerét. Az Önkormányzati Tanács szerint a Kkt. 48. § (5) bekezdése pontosan meghatározza azt, hogy mely tárgykörök vonatkozásában alkothat a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletet. A fővárosi közgyűlésnek a Kkt. 48. § (5) bekezdésben meghatározott tárgykörökben van lehetősége rendeletet alkotni, az indítvánnyal érintett Ör. módosítás pedig nem tartozik e tárgykörök közé. Az Ör. módosítása a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (IRM rendelet) 100. § (2) bekezdés c) pontja szerint az Ör. kiegészítésének tekinthető, amely azonban törvényben (a Kkt.-ben) szabályozott tárgykör önkormányzati rendeletben való leszűkítéseként azonosítható tekintettel arra, hogy az Ör. módosítás központi eleme az, hogy az ellenőrzést kizárólag a Mötv. 16/A. §-ában meghatározott jogi személy végezhesse – a védíratban megjelölt szabályozási célból kiolvashatóan – e feladat vállalkozásba adásának lehetősége nélkül, hisz az Ör. módosítás tartalmazza azt is, hogy „e rendelkezésbe ütköző szerződés semmis”. Ezáltal a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben olyan kérdéskört szabályozott, amelyről már törvény rendelkezett. Nem minősül az országos szintű szabályozást kiegészítő helyi jogalkotásnak az az önkormányzati rendeleti rendelkezés, amely a kifejezett rendeletalkotási felhatalmazás keretein kívül esik és a törvényben rögzített egyértelmű normatartalmat szűkíti, így az Önkormányzati Tanács megállapította azt, hogy az Ör. módosítás más jogszabályba ütközik. ([Köf.5009/2020./4.](#))

- Az érintett ügyben az indítványozó szerint az önkormányzati rendelet 63. § (7) bekezdése és a 4. számú mellékletének 6. pontjában meghatározott átalánymérték a víz- és csatornadíjnak a lakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérlőre való áthárításáról szóló 18/1990. (I. 31.) MT rendelet (MT rendelet) 2. § (2) bekezdés b) pontjának első francia bekezdésébe ütközik, mert az önkormányzati rendeletben a víz- és csatornadíj áthárítására vonatkozó éves norma nem került meghatározásra. Az indítványozó előadta, hogy az önkormányzati rendelet 63. § (4) bekezdése esetén – amely a 4. számú mellékletre utal – az átalány felszámítása havi norma alapján történik, míg társasházak esetében a víz- és csatornadíj felszámítására nem az önkormányzat rendeletében meghatározott éve normák alapján kerül sor, hanem a társasházközösség által elfogadott mértéknek megfelelően. Az

érintett önkormányzat a védiratában hangsúlyozta, hogy a víz- és csatornadíj áthárítására vonatkozó éves norma mértékének rendeleti szintű szabályozása jelen esetben mindössze az önkormányzati rendelet technikai jellegű módosítását igényelné. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az önkormányzati rendelet 4. számú melléklet 6. pontjában található átalányérték havi meghatározása jogszabálysértő, sérti az MT rendelet 2. § (2) bekezdés b) pontjában előírt éves norma meghatározására vonatkozó kötelezettséget. Az Önkormányzati Tanács továbbá hangsúlyozta, hogy a társasház közössége által elfogadott megállapodás nem helyettesíti az önkormányzati rendeleti szabályozást, emiatt az önkormányzati rendelet e vitatott rendelkezése is jogszabálysértő. Jelen ügy kapcsán az Önkormányzati Tanács elvi érveléssel kimondta, hogy „[a]z önkormányzat nem hagyhatja figyelmen kívül a jogforrási hierarchiában magasabb szinten elhelyezkedő jogforrásban előírt jogalkotási kötelezettségének módját. Ebből következően az önkormányzat a tulajdonában álló, vízmérő órával nem rendelkező társasházi lakás esetében rendeletben – és nem a társasház közgyűlése által meghatározottak szerint – köteles megállapítani a víz- és csatornadíj áthárítására vonatkozó éves normákat, amely nem helyettesíthető havi szintű meghatározással”. ([Köf.5019/2020./6.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsának gyakorlatában is alkalmazza az ún. közjogi érvénytelenség fogalmát a rendeletalkotási eljárás garanciális szabályainak megsértése esetén. “Csak a formalizált eljárás szabályainak a betartásával keletkezhet érvényes jogszabály” (11/1992. (III.5.) AB határozat, ABH 1992, 85.) Ha a jogalkotás során a jogalkotási eljárás garanciális szabályai sérülnek, akkor ez az adott jogszabály közjogi érvénytelenségét vonja maga után (29/1997. (IV.29.) AB határozat, ABH 1997, 122.)

Az önkormányzati rendeletalkotás garanciális szabályait törvények tartalmazzák, de adott esetben garanciális rendelkezéseket tartalmazhat az adott önkormányzat által saját maga eljárására nézve meghatározott helyi szabályozás is. Az eljárási szabályok betartása és az eljárási garanciák érvényesülése a rendeletalkotási eljárás kiszámíthatóságának, ésszerű rendben történő lefolytatásának is lényeges feltétele. Részei ennek a képviselő-testületi ülések összehívásának, a lakosság tájékoztatásának, a napirendi javaslatok megfelelő továbbításának szabályai, csakúgy, mint a megfelelő szavazataránnyal elfogadott rendelet jogszabályokban meghatározottak szerinti kihirdetése” (Indokolás II/7. pont.) A közjogi érvénytelenség az adott jogszabály kihirdetése napjára történő visszamenőleges hatályú megsemmisítését eredményezi, amely jogkövetkezményt az Önkormányzati Tanács ebben az ügyben érvényesített is. ([Köf.5045/2012/5.](#))

Jogalkotás rendje

Az Önkormányzati Tanács gyakorlatának sajátos területe a jogalkotási eljárás szabályainak érvényesítése az önkormányzati rendeletalkotásban. Az önkormányzati rendeletek hatályba léptetésével kapcsolatos problémák a jogalkotás rendjével összefüggő kérdéseken belül is markánsan megjelennek.

- A törvényi felhatalmazás által kötelező rendeletalkotás elmulasztása – adott esetben – a közügyek intézésének akadálya lehet az adott településen, a rendelet meg nem alkotása a helyi választópolgárok jogait és kötelezettségeit közvetlenül érinti ([Köm.5038/2017/5.](#))

- A szabályozás egysége érdekében nem közömbös, hogy a jogalkotás tárgya ne forgácsolódjon szét különböző tartamú önkormányzati rendeletek között. Törvény által

meghatározott felhatalmazás mellett attól eltérően, eredeti jogalkotói jogkörben a helyi önkormányzat nem alkothat rendeletet. ([Köf.5005/2017/3.](#))

- Az önkormányzati rendeletnek egyértelműen utalnia kell arra, ha egyes rendelkezései – az egész rendelethez képest – eltérő időben lépnek hatályba. A Kúria a Köf.5023/2016/3. határozatában követte korábbi években kialakított gyakorlatát (lásd a Köf.5031/2014/3. számú vagy a Köf.5021/2013/4. számú határozatokat) amely szerint az önkormányzati rendelet bevezető részében pontosan utalni kell azokra a törvényekre, amelyek felhatalmazásán az önkormányzati rendelet nyugszik. Amennyiben a helyi önkormányzat eredeti jogalkotói hatáskörében adta ki a rendeletet, a bevezető részből annak is egyértelműen ki kell derülnie. ([Köf.5025/2016/4.](#))

- A visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába ütközik a folyamatban lévő ügyekre is kiterjedő – a fél számára hátrányosabb helyzetet teremtő – rendeletmódosítás. ([Köf.5055/2015/3.](#))

- Az új jogalkotási törvény és az IRM rendelet előírja, hogy az önkormányzati rendeletek bevezető részében pontosan utalni kell arra, hogy az önkormányzat eredeti jogalkotói hatáskörben járt-e el, vagy törvényi felhatalmazás alapján. A Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata tulajdonát képező közterületek használatáról és rendjéről szóló rendelet vizsgálata során megállapításra került, hogy a rendelet bevezetőjében lévő felhatalmazó szabályok részben már nincsenek hatályban (önmagában ez még nem vezet törvényellenességhez, ha az új szabályozás is felhatalmazza az önkormányzatot), a törvényellenesség azért került megállapításra, mert a vonatkozó törvények nem a kerületnek, hanem a fővárosnak adnak felhatalmazást. A Kúria kiemelte: „az önkormányzati rendelet bevezető részében pontosan utalni kell azokra a törvényekre, amelyek felhatalmazásán az önkormányzati rendelet nyugszik.” ([Köf.5044/2015/3.](#))

- A Kúria foglalkozott az ún. polgármesteri vétó intézményével, azzal a Mötv.-beli lehetőséggel, hogy ha a polgármester a képviselő-testület döntését (jelen esetben rendeletét), az önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, akkor az ismételt tárgyaláson a rendeletet csak minősített többséggel lehet elfogadni (vagy pedig módosítani szükséges a szövegen, hogy ne szerepeljen benne a kifogásolt szöveg). E körben megállapította, hogy „Önkormányzati rendelet megalkotásához kapcsolódó polgármesteri vétót követően, amennyiben a képviselő-testület a rendelet eredeti szövegét módosítani kívánja, azt módosító indítványok formájában kell megtenni.” ([Köf.5043/2015/4.](#))

- Mind az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában, mind a Kúria gyakorlatában rendre felmerül, hogy a hatályba léptető rendelkezésnek a folyamatos ügyekre való alkalmazását előíró szabálya visszamenőleges hatályú. Az ügyben megállapításra került, hogy „az önkormányzati rendelet módosító rendelkezése a módosított szabályozásba történt beépüléssel végrehajtottá vált. A szabályozási átmenetre vonatkozó rendelkezései azonban hatályban maradnak, amelyek ezért normakontroll tárgyát képezhetik a Kúria eljárásában. Amennyiben az ilyen rendelkezések visszamenőlegesen terhesebbé teszik az anyagi adójogi jogviszonyt, azok törvénytétét meg kell állapítani.” ([Köf.5013/2015/5.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa Dömös Község Önkormányzatának a SZMSZ-ét vizsgálta. E határozatában elvi érveléssel rámutatott, hogy a Jat. 3. §-a szerint: „Az azonos vagy hasonló életviszonyokat azonos vagy hasonló módon, szabályozási szintenként lehetőleg ugyanabban a jogszabályban kell szabályozni. A szabályozás nem lehet indokolatlanul

párhuzamos vagy többszintű. A jogszabályban nem ismételtető meg az Alaptörvény vagy olyan jogszabály rendelkezése, amellyel a jogszabály az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes.” A Jat. 3.§-ának helyes értelmezése szerint e tilalom a magasabb jogszabályban foglaltak szó szerinti átvételére vonatkozik, de nem vonatkozhat olyan esetre, amikor az adott jogszabály belső koherenciájának a fenntartása végett e jogszabály magasabb szintű jogszabály tartalmát is érintően rendelkezik. Egy ilyen általános – a tartalmat általában érintő – átvételi tilalom az önkormányzati jogalkotást ellehetetlenítené, az érthető és mindenki számára értelmezhető normatartalom követelményével ellentétes helyi jogalkotást eredményezne. A Jat. 3. §-a az ismétlést, azaz a szó szerinti átvételt tiltja. ([Köf.5056/2012/5.](#))

- Esztergom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a családok és gyermekek támogatásáról szóló 42/2010. (XII.1.) önkormányzati rendelete felülvizsgálatára irányuló indítvány alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa az önkormányzati rendeletek megalkotásának jogszerűségével, az önkormányzati rendeletek közjogi érvénytelenségével kapcsolatosan az alábbi megállapításokat tette: „A kifejtettek szerint tehát az önkormányzati jogalkotás az előkészítés-megalkotás- kihirdetés szakaszai mindegyikében jogszabályon alapuló formalizált eljárás keretei között zajlik. Abban az esetben, amennyiben az egyes szakaszok bármelyike eltér a jogszabályi előírásoktól, az önkormányzati norma nem jön létre, illetve közjogi érvénytelenségére tekintettel semmis. A jegyzőkönyv közokirat, amely hitelt érdemlő módon tartalmazza azt, hogy az ülésen hozott-e és ha igen, milyen döntéseket a képviselő-testület. Az önkormányzati rendelet megalkotása nem a képviselő-testület „belső” eljárása, hiszen az önkormányzat közhatalmat gyakorló Alaptörvényben szabályozott szerv és ennek megfelelően tevékenységét a nyilvánosság ellenőrzése mellett végzi. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 12. § (3) bekezdése értelmében a képviselő-testület ülései főszabály szerint nyilvánosak. A jegyzőkönyvbe bárki betekinthez, tehát a jegyzőkönyv a nyilvánosság biztosításának utólagos eszköze. Azt hivatott igazolni, hogy a képviselő-testület megalkotta és azt a normát alkotta meg, amelyet a polgármester és a jegyző „ellenjegyzett” és utóbb a jegyző kihirdetett. Hiteles jegyzőkönyv hiányában tehát a norma jogszerű megalkotása kétséget ébreszthet. Emellett a jegyzőkönyv az Indítványozó Kormányhivatal törvényességi felügyeleti tevékenységének is az alapja. Az Indítványozó [a Kormányhivatal] azonban sem törvényességi ellenőrzési hatáskörében, sem a 2012. január 1-ével hatályos Möt. 132. §-a szerinti törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva nem tett lépéseket a vizsgált rendelet megalkotása valós körülményeinek feltárása érdekében. Jóllehet az Indítványozónak úgy a régi Ötv., mint az Möt. alapján is lettek volna, illetve vannak eszközei annak vizsgálatára, hogy az önkormányzat betartotta-e a rendeletalkotás régi Ötv.-beli és a magára szabott SZMSZ-ről szóló 18/2004. (IV. 29.) számú rendeletének szabályait.” ([Köf.5027/2012/15.](#))

Jogszabály hatályon kívül helyezése

A Jat. 12. § (1) bekezdése értelmében a módosító rendelkezés és hatályon kívül helyező rendelkezés a hatálybalépéssel, vagy ha a módosító, illetve a hatályon kívül helyező rendelkezés a módosítást, illetve hatályon kívül helyezést meghatározott időponthoz vagy jövőbeli feltételhez köti, ennek az időpontnak vagy jövőbeli feltételnek a bekövetkezésével végrehajtottá válik. A Jat. 13. § (1) bekezdése értelmében a felhatalmazó rendelkezés hatályon kívül helyezése esetén - kivéve, ha egyidejűleg a tárgykör szabályozására azonos tartalommal új felhatalmazó rendelkezést alkottak - a hatályon kívül helyezésről rendelkező jogszabályban intézkedni kell a végrehajtási jogszabály hatályon kívül helyezéséről vagy a végrehajtási jogszabály azon rendelkezésének a hatályon kívül helyezéséről, amely a felhatalmazás végrehajtására irányul.

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa több ügyben kimondta, hogy a Jat. fenti rendelkezéseinek egybevetéséből következően a felhatalmazás jogosultjának változása esetén lehetőség van olyan jogalkotásra, amelynek értelmében a régi felhatalmazás alapján született jogszabály addig marad hatályban, amíg a felhatalmazás új jogosultja meg nem alkotja az adott tárgyban a rendeletet. Erről azonban a jogszabálynak rendelkeznie kell, ki kell nyilvánítania a hatályvesztés ezen módját. ([Köf.5012/2013/4.](#), [Köf.5015/2013/6.](#))

Jogszabályi hierarchia fenntartása

- Budakeszi Város Önkormányzatának a helyi építési szabályzatról és szabályozási tervről szóló rendeletét vizsgálva a normahierarchia védelmével összefüggésben a következőket állapította meg: „A Kúria Önkormányzati Tanácsa az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálata során az önkormányzati rendeletet (vizsgált rendelkezését) mindig a hatályos törvényekhez és a hatályos más jogszabályokhoz méri. A Kúria Önkormányzati Tanácsának - az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontjában és a Bszi. 24. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében eljárva - az Alaptörvényből és törvényből eredő feladata, hogy az önkormányzati normákat a törvényekkel összhangba hozza, illetőleg - az új jogalkotást tekintve - összhangban tartsa. Az önkormányzati rendszer hatályos szabályainak a mindenkor hatályos törvényekkel és más jogszabályokkal kell összhangban állni. Ezt fejezi ki az Alaptörvény és a Bszi. idézett szabálya akkor, amikor kimondja, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa a más jogszabályba ütköző önkormányzati rendeletet megsemmisíti.” ([Köf.5031/2012/11.](#))

Önkormányzati feladat- és hatáskörök (jogok) védelme

- A 2014-es évben több ügy érintette az önkormányzati feladat-és hatáskörök (jogok) védelmét: Hungaroring körüli rendezvényeket szabályozó önkormányzati rendelet vizsgálata során – egy korábbi határozatára hivatkozva – rögzítést nyert: önmagában véve az, hogy a társadalmi viszonyok meghatározott körét országos érvényű jogszabály a szabályozási körébe vonta, nem akadályozza az önkormányzati rendeletalkotásnak. Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja szerint a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkot. Így amennyiben helyi közügyről van szó, az önkormányzati képviselő-testület közvetlenül az Alaptörvényben biztosított jogkörében, vagy az adott tárgyban rendeletalkotásra vonatkozó általános törvényi felhatalmazás alapján is jogosult az országos szintű szabályozással nem ellentétes, ahhoz képest kiegészítő jellegű helyi jogalkotásra. Megjegyzést érdemel, hogy az ügyben a Kúria személyes meghallgatást is tartott, ahol a polgármester és a jegyző kifejtette, hogy a rendelet egészének megsemmisítése a következő Forma-1 verseny rendezettségét veszélyeztetné. Ebben az ügyben a törvényesség, illetve törvényellenesség nyilvánított egyes rendelkezések alapján jól nyomon lehet követni a kiegészítő jogalkotás lehetőségének kialakuló dogmatikáját. ([Köf.5024/2014/11.](#), [Köf.5019/2014/4.](#))

Önkormányzati norma törvényességének vizsgálata

- A 2013. január 1-jével hatályos, a Nemzeti Jogszabálytárról szóló 338/2011. (XII. 29.) Korm.rendelet (Njt.) értelmében a Nemzeti Jogszabálytárban közzé kell tenni valamennyi, 2013. január 1. után kihirdetett helyi rendeletet, illetve azok módosításait, ideértve a Kúria önkormányzati tanácsának határozatával érintett változásait is. A Kúria által hozott néhány határozat rámutatott arra, hogy problematikus lehet ennek technikai megoldása abban az esetben, amikor a módosító rendelet a jövőre nézve rendelkezik a helyi rendelet

megsemmisítéséről, de visszamenőleges hatállyal annak alkalmazási tilalmáról. ([Köf.5022/2018/4.](#), [Köf.5025/2018/4.](#))

- Amennyiben a helyi önkormányzat a rendeletalkotási vagy határozathozatali kötelezettségének a bíróság által a mulasztást megállapító döntésben meghatározott időpontig nem tesz eleget, a bíróság a fővárosi és megyei kormányhivatal kezdeményezésére elrendeli, hogy a mulasztás orvoslásához szükséges önkormányzati rendeletet vagy önkormányzati határozatot a helyi önkormányzat nevében a fővárosi és megyei kormányhivatal vezetője alkossa meg. ([Köm.5017/2017/6.](#))

- Az eljárási szabályok betartása és az eljárási garanciák érvényesülése a rendeletalkotási eljárás kiszámíthatóságának, ésszerű rendben történő lefolytatásának is lényeges feltétele.

A Kúria az adott ügyben megállapította, hogy az Mötv. 52. § (1) bekezdése e) pontja, valamint a helyi önkormányzat SZMSZ-nek idézett rendelkezései alapján a napirend képviselő-testületi elfogadása az önkormányzati döntéshozatali eljárás garanciális szabálya, a vizsgált önkormányzati rendelet elfogadása ezen garanciális szabály mellőzésével történt, ami a rendelet megsemmisítését vonja maga után. Erre tekintettel a Kúria úgy döntött, hogy az önkormányzati rendeletet a Bszi. 56. § (3) bekezdése alapján – a jogbiztonságra tekintettel – pro futuro hatállyal semmisíti meg, megfelelő időt hagyva az önkormányzatnak a törvényes és az SZMSZ-en alapuló rendeletalkotási eljárás lefolytatására. ([Köf.5046/2016/8.](#))

- Gyöngyöspata Község Önkormányzatának a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló rendeletével összefüggésben a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotói kötelezettségének elmulasztása vizsgálatához kapcsolódva az alábbiakra mutatott rá. „A Kúria Önkormányzati Tanácsa ebben az ügyben jár el első alkalommal a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának vizsgálata tárgyában, s - mint ahogy a jelen ügyben is megállapítható - a vizsgálat kiterjedhet egy adott tárgyú önkormányzati rendelet egészére, illetve hatályos rendelet meghatározott rendelkezése megalkotása elmulasztásának vizsgálatára is.” (Indokolás II/1. pont) ([Köm.5046/2012/6.](#))

- Az önkormányzati norma törvényességének vizsgálatakor jelentősége van a kialakult jogviszonyok stabilitásának is. Az Önkormányzati Tanács Budapest-Zugló XIV. kerület Önkormányzata által alkotott a Zugló Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatának, valamint Zugló Kerületi Szabályozási Tervének elfogadásáról szóló rendelete vizsgálata kapcsán megállapította: „(...) a hatályt ezen belül az időbeli hatály kezdetét meghatározó rendelkezés a jogszabály fontos, tartalmi szabálya. Ugyanakkor egy több éve hatályban lévő és alkalmazandó jogszabály esetében az időbeli hatály kezdetét meghatározó rendelkezés megsemmisítése – különös tekintettel a jogszabály alapján létrejött jogviszonyokra – a jogbiztonságot megkérdőjelező bírói döntést jelentene. Ilyen esetben nagyobb érdek fűződik a kialakult viszonyok stabilitásához, mint a formális jogszerűség helyreállításához”. (Indokolása II/6. pontja) Az Önkormányzati Tanács tehát az önkormányzati rendeletet hatályba léptető rendelkezés törvényességének vizsgálatakor érdemi jelentőséget tulajdonított a jogbiztonságnak, az időmúlásnak és az utóbb bekövetkező módosításoknak. ([Köf.5028/2012/5.](#))

Útfenntartási hozzájárulás és behajtási díj törvényességének vizsgálata

Az Önkormányzati Tanács 2022-ben 22 olyan - minden esetben kormányhivatal által benyújtott - indítvány alapján indult ügyet fejezett be, amelyben hasonló tartalmú, lényegében ugyanazon szabályozási koncepción alapuló útfenntartási hozzájárulás, illetve behajtási díj kivetésének törvényességét vitatta az indítványozó. Az Önkormányzati Tanács ezek közül 15 ügyben hozott érdemi döntést, ebből 14 törvényellenességet megállapító, egy pedig részben törvényellenességet megállapító, részben elutasító tartalmú. Érdemi döntéseiben az Önkormányzati Tanács a korábbi - Köf.5014/2012/8. és Köf.5029/2021/4. számú - határozatokban kimondottakat követte és arra a következtetésre jutott, hogy az önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása útfenntartási hozzájárulási díj, illetve behajtási díj megállapítására, ezért a támadott rendeletek vonatkozó rendelkezéseit megsemmisítette.

Az Önkormányzati Tanács az érdemi döntések indoklásában azt állapította meg, hogy az érintett önkormányzat a törvényi keretek között, a helyi közút fenntartása és üzemeltetése körében kötheti a közút használatát engedélyhez, tehát maga az engedélyezési rendszer nem jogellenes (pl. Köf.5033/2021/3., Köf.5032/2021/3., Köf.5047/2021/3.). Az önkormányzat ugyanakkor nem jogosult az engedély kiadását díj fizetésétől függővé tenni. Az Önkormányzati Tanács szerint használati díj fizetésére vonatkozó kötelezettség, illetve a használaton alapuló „útfenntartási hozzájárulási díj” megállapítására a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) nem ad felhatalmazást az önkormányzatoknak, a helyi közutak tekintetében sem. Nem találta megalapozottnak az önkormányzatok azon érvelését sem, melynek értelmében, mivel a Kkt. úthasználati díj megállapítására vonatkozó tiltást nem említi, az Önkormányzati rendelet vitatott rendelkezései nem törvénytörések. Az Stv. szerint fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét megállapítani kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. Az Stv. e rendelkezéséből következően tehát kifejezett törvényi felhatalmazás hiányában az érintett önkormányzat útfenntartási hozzájárulási díjra vonatkozó fizetési kötelezettséget nem írhat elő (pl. [Köf.5033/2021/3.](#), [Köf.5047/2021/3.](#)). Az érintett önkormányzatok többféle érvet adtak elő a díjfizetési rendszer védelme érdekében.

- Az ügyben érintett önkormányzat arra hivatkozott, hogy a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (Nvtv.) vonatkozó rendelkezései és az Alaptörvény 32. cikkére tekintettel a helyi önkormányzatok a törzsvagyonukba, mint kizárólagos tulajdonukba tartozó vagyontárgyakat és vagyonelemeket „hasznosíthatják” mind magánjogi jogviszony, mind közjogi jogviszony keretében. A vitatott rendelet tehát kizárólag e tulajdonosi joggyakorlás - közfeladat ellátásra tekintettel speciális - szabályait határozza meg. Továbbá, az önkormányzat álláspontja szerint a Kkt. hatályos szabályozása, különösen a 33/A-33/C. §-ai alaptörvény-ellenesek; a Kkt. szabályaira alapított jogértelmezés tehát nonszensz és értelmezhetetlen, azokból ugyanis az kivetkezne, hogy a jogalkotó megkülönböztető módon az állam részére olyan jogosultságokat alapít - útdíj, úthasználati díj kivetése - amelyet a helyi önkormányzatoknak, ugyanolyan közfeladat ellátása érdekében már nem biztosít. Az Önkormányzati Tanács szerint ugyanakkor nem volt helytálló az önkormányzatnak az Nvtv. és az Alaptörvény rendelkezéseire alapított érvelése a tulajdonosi jogok

gyakorlásával összefüggésben. A kérdéses feladatellátás alapja ugyanis nem a tulajdonosi jogok gyakorlása, hanem kötelező Önkormányzati feladat ellátására vonatkozó törvényi, azaz közjogi felhatalmazás. A Mötv. 107. §-a értelmében a helyi önkormányzat is közjogi korlátok mellett tulajdonos, hiszen csak törvényben meghatározott eltérésekkel illetik meg mindazok a jogok, melyek a tulajdonost megilletik, a tulajdonosi jogok tehát a törvényi szabályozással szemben a közfeladat-ellátási kötelezettség ellenében nem képeznek ellensúlyt. Az önkormányzatnak a Kkt. alaptörvény ellenességére vonatkozó érveit az Önkormányzati Tanács - erre vonatkozó hatásköre hiányában - érdemben nem vizsgálhatta. ([Köf.5042/2021/6.](#), [Köf.5051/2021/4.](#)).

- Az önkormányzati rendelet nem díjfizetési kötelezettséget írt elő - a közút használatának ellenértékeként - hanem pótdíj fizetési kötelezettséget a közút engedély nélküli vagy attól eltérő használata szankciójaként. Az Önkormányzati Tanács ugyanakkor megállapította, hogy bár az érintett önkormányzat helytállóan hivatkozott arra, hogy az engedély nélkül vagy az engedélytől eltérő módon behajtás szankcionálásnak elmaradása az engedélyezés rendszerét és intézményét értelmetlenné tenne, ez a körülmény - különös tekintettel a szankció törvényi szintű rendezésére - az önkormányzat számára a szankció meghatározása tárgyában a rendeleti jogalkotásra felhatalmazást nem ad. A behajtási tilalom vagy korlátozás megszegése a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény által szankcionált szabálysértésnek minősül, melynek megvalósulása esetén a szabálysértési hatóság, illetve a közterület-felügyelő járhat el szabálysértési eljárásban, illetve a Kkt. 21. § (2) bekezdése szerint közigazgatási bírság kiszabásának lehet helye. ([Köf.5050/2021/4.](#)).

- Az önkormányzat az Mötv. 13. § (1) bekezdésének 2. pontjára hivatkozva előadta, hogy Magyarország mindenkori központi költségvetési törvényeiben biztosított állami támogatás nem elégséges a helyi közutak fenntartására, felújítására és építésére, ezért e kötelező feladat biztosításához egyre nagyobb Önkormányzati bevétel szükséges. Állította továbbá, hogy a behajtás engedélyezése díjfizetés nélkül olyan feladatnövekedést és ezzel személyi kiadás növekedést eredményez, amely tovább növeli a kiadásokat a bevétel csökkenése mellett. Továbbá a Kkt. 33/A.-33/C. §-ai az országos közutak meghatározott időtartamban történő használatáért fizetendő díjat (használati díj) szabályozza, míg a támadott Önkormányzati rendelet a helyi közutakról rendelkezik és nem használati díj, hanem útfenntartási hozzájárulás megfizetését rendeli el. Az Önkormányzati Tanács ugyanakkor megállapította, hogy a közútkezelői feladatok ellátásának finanszírozási nehézségei sem adnak felmentést a törvényi előírások betartása alól. Továbbá a Kkt. 33/A. §- ab61 nem következik az az önkormányzat szerinti értelmezés, mely szerint a törvény elismeri - az üzemeltetési költség fedezése érdekében, a helyi önkormányzatok számára - az útdíjhasználati díj beszedésének intézményét. ([Köf.5036/2021/4.](#))

- Az érintett önkormányzat rendelete - az úthasználati díjként értendő „útfenntartási díj” mellett - a közútkezelői hozzájárulás kiadásáért fizetendő „eljárási díjról”, valamint ezen eljárás meggyorsítása esetén fizetendő „sürgősségi pótdíjról” is rendelkezett. Ezen, adminisztratív ellenszolgáltatás díjaként meghatározott fizetési kötelezettségekről az Önkormányzati Tanács határozatában megállapította, hogy az Stv. 28. § (1) bekezdése szerinti fizetési kötelezettség a közterhekre alkalmazott olyan gyűjtőfogalom az Stv.-ben, ami annak típusa szerint az állam közvetlen ellenszolgáltatása nélküli kötelezettség. [Köf.5053/2021/6.](#)

- Az önkormányzati rendelet által szabályozott díj elnevezése szintén „útfenntartási hozzájárulás” volt, am az érintett önkormányzat arra hivatkozott, hogy e fizetési kötelezettség nem tekinthető utódíjnak (nem a megtett úttal arányos), azaz nem sorolható abba a körbe, amit az önkormányzat ne állapíthatna meg, mivel e hozzájárulás a behajtási engedély kiadásának ellenértéke, amelynek fejében az engedély kiadása adminisztratív ellenszolgáltatásnak minősül. ([Köf.5055/2021/5.](#)).

- Az érintett önkormányzat - az utódíj kivetése tekintetében a helyi szabályozási hatáskör megalapozására más önkormányzatok által előterjesztett érveken túl - arra is hivatkozott, hogy a tehergépjárművek az utakban olyan károkat okoznak, amelyek a behajtás pillanatában nem vizsgálhatók, azonban évek múltán ez a jellegű használat olyan károkat okoz, amelyek már egyértelműen a tehergépjárművek úthasználatára vezethetők vissza. Utalt arra is, hogy a magyar állam a HU-GO rendszer működtetésével az autópályák, az autóutak és a főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény alapján működteti az országos közutakat, amely törvény célként fogalmazza meg, hogy az úthasználók a közútkezelés és fejlesztés költségeihez az úthasználatuk arányában járuljanak hozzá. Az önkormányzat szerint, mivel az áthajtás által okozott károk közvetlenül nem felismerhetőek, szükséges a gépjárművek használatát díjhoz kötni. A Kúria Önkormányzati Tanácsa nem találta megalapozottnak az önkormányzat hivatkozását, döntése rögzíti, hogy az esetlegesen, egyedi esetekben megalapozott, az engedély jogosultjával szemben érvényesítendő kárigény önmagában nem alapozhat meg díj kiszabására (mint tulajdonképpeni kompenzációra) vonatkozó normatív szabályozást. A határozattal szemben az érintett önkormányzat alkotmányjogi panaszt nyújtott be, de az Alkotmánybíróság előtti eljárás főtítkári előkészítő eljárás során megszűnt. ([Köf.5058/2021/5.](#))

Szervezeti és működési szabályzat

Alpolgármester jogviszonyának megváltoztatása

- Az alpolgármester jogviszonya megváltoztatása vagy megszüntetése kérdései csak részben alapulnak a képviselő-testület SZMSZ-ről szóló önkormányzati rendeletén. A Kúria törvényességi felülvizsgálati hatásköre azonban csak ennyiben áll meg. A kapcsolódó egyedi határozatok (megválasztás, a tisztséget betöltők határozati felsorolása stb.) ellenében a kormányhivatal az Möt. szerint él felügyeleti jogával.

Az ügyben érintett önkormányzat képviselő-testülete alakuló ülésén főállású alpolgármestert választott, majd egy később megtartott ülésén további egy alpolgármestert nem a képviselők sorából szintén megválasztott. A képviselő-testület 2017. március 28. napján megtartott ülésén a polgármester indítványozta a főállású alpolgármester megbízatásának visszavonását. A megbízatás visszavonására irányuló határozati javaslatot a képviselő-testület nem fogadta el. A képviselő-testület a határozatával módosította az SZMSZ 2. sz. függelékét, amely az alpolgármesteri tisztséget ellátó személyek nevét rögzíti és a határozat az indítványozó szerint jogszabálysértő módon nem nevesíti a főállású alpolgármestert, csupán a nem képviselő-testületi tagok sorából választott, továbbá egy másik határozattal a szintén képviselő-testületi tagok sorából megválasztott társadalmi megbízatású alpolgármestert jelöli meg. Jelen ügyben a Kúria Önkormányzati Tanácsának mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a főállású alpolgármesteri tisztség léte milyen típusú jogi aktusokhoz kötődik, és közöttük milyen szerepe van a helyi önkormányzati rendeletnek. Magának az alpolgármesteri tisztségnek a betöltése és egyéb státuszkérdéseiben

való döntés az Mötv. és SzMSz-ről szóló rendelet alapján egyedi határozatok útján történik. Az e tárgyban hozott döntések normatív kereteit, az alpolgármesteri tisztségre jelen ügy elbírálása szempontjából fontos rendelkezéseket, a Mötv. 74–77. §-ai szabják meg.

Jelen ügyben ketté kell egymástól választani a normatív szabályozást és az egyedi döntéseket, amelyek az alpolgármester közszolgálati munkaviszonyához kötődőek. Megállapítható ugyanis, hogy önmagában a normatív szabályozás változásának az adott alpolgármesteri megbízásra nézve közvetlen jogi kötőereje nincsen, tekintettel az Mötv. 76. §-ára, amelyik ilyen megszüntető okot nem ismer. Kifejezetten jelen ügyben az önkormányzati rendelet szabályozási tartalma – ami belül marad a Mötv. rendelkezései által meghatározott körön az alpolgármesterek számát és tisztségük ellátásának módját illetően – nem releváns az esetleges jogszerűtlenség eredetét illetően. Különösen azért nem, mert a jogellenesség gyanúja a vitatott alpolgármester konkrét jogviszonyával és nem a szabályozással kapcsolatosan merül föl. Nem releváns a szabályozás elfogadásának időzítése sem, mert annak a fentiek szerint valójában nincs közvetlen kihatása a vitatott státuszú alpolgármester jogviszonyára nézve, eltekintve esetlegesen a Mötv. 77. §-ától. Ha ugyanis az alpolgármester jogviszonyát jogellenesen szüntetik meg, akkor az egyedi aktus törvényellenessége okán a kormányhivatalnak nem normakontroll eljárást, hanem a Mötv. 139. §-a szerinti jogorvoslati eljárást kell kezdeményeznie. Összefoglalva, a Kúria jelen ügyben a jogsértés kockázatát nem a helyi normatív szabályozás tartalmában látja.

Végül a Kúria vizsgálta, hogy miként kell viszonyulni az önkormányzati rendelet függelékének esetlegesen törvénytörő volta iránt. A Kúria ebben a kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg. A jogszabályszerkesztésről szóló rendelet (Jszt. szerint jogszabálynak csak melléklete lehet, függelék nem). Ezzel egybevág, hogy jelen ügyben az önkormányzati rendelet 2. számú függelék a Képviselő-testület határozatával került módosításra. Okkal, hiszen nem normatív, hanem egyedi döntésről van szó. A Kúriának azonban a Bszi. alapján csak az önkormányzati rendelet tekintetében van hatásköre. A Kúria tehát csakúgy, mint az alpolgármesterek jogviszonyával kapcsolatosan, az önkormányzati rendelet függelékének törvényességi vizsgálata tekintetében hatáskörének hiányát állapítja meg. A Kúria az önkormányzati rendelet vitatott rendelkezései kapcsán jogszabálysértést a fentiek szerint nem észlelt, ezért az indítványt elutasította. ([Köf.5022/2017/4.](#))

Felülvizsgálati hatáskör átruházása a képviselő-testület bizottságára

Az ügyben vitatott rendeletben (a képviselő-testület SZMSZ-e) a kedvtelésből tartott állatok tartásának engedélyezése hatáskört a képviselő-testület a polgármesterre ruházta át. Továbbá, az SZMSZ értelmében az önkormányzati hatósági ügyekben történő fellebbezés elbírálása az Ügyrendi, Sport és Közbiztonsági Bizottság feladatkörébe tartozik. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy amennyiben a képviselő-testület önkormányzati hatósági ügyben a hatáskörét az Mötv. alapján rendeletben átruházza a polgármesterre, az átruházott hatáskör gyakorlója által meghozott döntés felülvizsgálata, az ellene benyújtott fellebbezés elbírálása kizárólag a képviselő-testület feladat- és hatáskörébe tartozik. A képviselő-testület a már átruházott hatáskörben hozott határozatok ellen benyújtott fellebbezések elbírálását nem ruházhatta volna át bizottságára, így az Ügyrendi, Sport és Közbiztonsági Bizottságra sem. Erre sem a Mötv. 41. § (4) bekezdése, sem a 142/A. § (1) bekezdése nem ad hatáskört a képviselő-testület számára, sőt az ilyenfajta hatáskör-delegálás egyértelműen ellentétes a Mötv. 142/A. § (2) bekezdésével, amely szerint, ha átruházza a képviselő-testület önkormányzati hatósági hatáskörét, akkor a képviselő-testület lesz az a szerv, amely a fellebbezést elbírálja. ([Köf.5039/2019/5.](#))

Hatáskör-átruházási rendelkezése törvényességi vizsgálata

Önmagában az a körülmény, hogy a törvény rendelkezést tartalmaz a képviselő-testületi hatáskör-gyakorlás módjára, nem jelenti azt, hogy a képviselő-testület döntési joga tekintetében ezzel hallgatólagosan kizárólagosságot is adna.

- A határozatban a polgármester a helyi földbizottság feladatkörében eljáró Kamara megyei elnökségének földrészletre vonatkozó állásfoglalását megváltoztatta és az alperesi beavatkozó tulajdonszerzését támogatta. A vizsgált helyi önkormányzat rendeletének 3. melléklet 1.70. pontja szerint a polgármester „elbírálja a helyi földbizottság vagy az annak jogkörében eljáró Kamara állásfoglalásával szemben az eladó, a vevő vagy a határidőben elfogadó nyilatkozatot tevő elővásárlásra jogosult által előterjesztett kifogásokat”. A Mötv. 42. § felsorolja a képviselő-testület át nem ruházható hatásköreit. A 17. pontja szerint a képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át továbbá az, „amit törvény a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe utal”.

A Kamara földtulajdonszerzéssel kapcsolatos hatósági eljárásban kiadott állásfoglalása ellen benyújtott kifogást a képviselő-testület „15 napon belül, zárt ülésen bírálja el”, a Fétv. 103/A § (2) bekezdés szerint. Megállapítható, hogy ez a jogszabályhely nem alapít át nem ruházható hatáskört.

Önmagában az a körülmény, hogy törvény rendelkezést tartalmaz a képviselő-testületi hatáskör-gyakorlás módjára, nem jelentheti azt, hogy a képviselő-testület döntési joga tekintetében ezzel hallgatólagosan kizárólagosságot is adna. Ha így lenne, akkor például egy önkormányzati hatósági hatáskört sem lehetne megállapítani anélkül, hogy ne a képviselő-testület járjon el, aminek viszont átruházása az általános szakmai fölfogás szerint minden további nélkül lehetséges. Továbbá a hatáskör-átruházás joga ezáltal kiüresedne. Ha a kizárólagos hatáskör és a zárt ülés tartásának előírása egyértelműen összefüggene, arra magának a Mötv.-nek kellene kitérnie. Erről nincs szó. A 46. § (2) bekezdése ilyen utalást nem tesz. Így például a képviselő-testület nem kizárólagos hatáskörébe tartozó kinevezésekről meghatározott feltétel esetén zárt ülésen döntenek. Ezzel nem áll ellentétben, ha a hatáskört átruházzák, miként az a gyakorlatban számos esetben történik. Nem csökken ezáltal a döntés legitimitása vagy garanciális feltételeinek súlya.

Ugyanez a helyzet a per tárgyává tett hatáskör-gyakorlási jog vonatkozásában is. Ha a törvény képviselő-testület ülésének módját említő rendelkezését indirekt rendelkezésnek vennék a képviselő-testület kizárólagosságára vonatkozóan, akkor mindjárt a Mötv. zárt ülésre szóló pontjait ilyennek kellene tekinteni. Ha azonban ez lett volna a cél, bizonyos összefüggést teremtenek a Mötv. érintett 42. §- a és 46. § (2) bekezdése között. Ha a képviselő-testület gyakorolja a hatáskört, zárt ülésen kell határozatát meghoznia. A zárt ülést indokoló körülmények a hatáskör nem testületi, hanem egyedi hivatali címzettje esetében rendszeresen mindig fennállnak.

Ha azonban másik testületi szerv a hatáskör gyakorlója az átruházás nyomán, például a képviselő-testület bizottsága, akkor rá a követelmény analógia útján alkalmazandó, tehát a bizottság is csak zárt ülésen hozhatja meg döntését. Így a zárt ülés kikötésével kapcsolatos jogalkotói cél (adatvédelem, hivatali vagy üzleti titok védelme stb.) maradéktalanul elérhető. Mindezek alapján az indítvánnyal támadott önkormányzati rendeleti rendelkezés alkalmazása tilalmának kimondására irányuló indítványt a Kúria a Bszi. 55. § (3) bekezdése alapján elutasítja. ([Köf.5051/2016/4.](#))

Kényszertársulás

• Önkormányzati önállóság védelme tükröződik a Mátraszőlősi 2014. évi költségvetési rendelet vizsgálatára irányuló eljárás felfüggesztése kapcsán meghozott határozatban. A Kormányhivatal megsemmisíteni kérte az önkormányzati rendeletet, mert az önkormányzat a rendeletben visszautalni rendelte a Tar Községre eső közös önkormányzati hivatal működéséhez szükséges költségvetési támogatást. Ennek előzménye, hogy a Möt. 85. §-a alapján a Kormányhivatal közös önkormányzati hivatalt (kényszertársulást) hozott létre Tar Község kijelölésével, viszont Tar Községet Mátraszőlős és a többi község nem fogadta be. A Kúria peres ügyben vizsgálta a kijelölő határozat törvényességét, s a Kfv.IV.37.666/2013-as határozatban az Alkotmánybírósághoz fordult a Möt. 85. §-ának vizsgálatát kérve (Az Európai Önkormányzati Chartával ellentétes kényszertársulás oly módon történő létrehozása, hogy az önkormányzat nem fejthette ki véleményét). Mivel a kényszertársulás törvényben foglalt szabályának alkotmányossága a költségvetési támogatás visszautalása törvényességének előkérdése, így a Kúria – a Bszi.-ből levezetve – a normakontroll eljárást felfüggesztette. ([Köf.5048/2014/3.](#))

Képviselő-testületi ülések nyilvánossága

• Az önkormányzati működés transzparenciájával, a képviselő-testületi ülések nyilvánosságával összefüggésben Gyöngyössolymos Község Önkormányzata SZMSZ-nek vizsgálatokor az Önkormányzati Tanács rámutatott: „A választópolgári kontroll gyakorlásának ellehetetlenítését – és egyben az Ötv. rendelkezéseinek sérelmét is – jelenti az a szabályozás, amely aránytalan erőfeszítést követel meg a választópolgártól ahhoz, hogy a nyilvános működésből eredő jogait gyakorolja. A székhelyen kívüli ülésezés helyszínének meghatározását ezért oly módon kell térben szabályozni (pl. szomszédos település), hogy az biztosíthassa a képviselő- testületi működés nyilvánosságát, azaz a választópolgár számára az ülés helyszíne jelentősebb megterhelés nélkül is elérhető legyen”. ([Köf.5036/2012/6.](#))

Képviselő-testületi ülés összehívására vonatkozó szabályok

• A Kúria megállapítása szerint jogállami mérce, hogy a jogalkotó nemcsak megalkotni, hanem betartani is köteles az általa alkotott jogszabályban foglaltakat. A képviselő-testület (és szervei) nem hozhat(nak) olyan döntést, amely ellentétes az általa megalkotott rendelettel. Az eljárási szabályok betartása és az eljárási szabályok érvényesülése a rendeletalkotási eljárás kiszámíthatóságának, ésszerű rendben történő lefolytatásának is lényeges feltétele. Ennek része – többek között – a képviselő-testületi ülés összehívására vonatkozó szabályok betartása. Ebből következően ülésszünet idejére a munkatervben nem tervezett rendes ülés nem hívható össze, akkor sem, ha a korábbra tervezett testületi ülés elmaradt. Így amennyiben ebben az időszakban mégis rendes ülés megtartásra kerül sor, az ülésen hozott valamennyi döntés jogszabálysértő, az eljárási szabályok betartásának hiánya miatt közjogilag érvénytelen. A Kúria megállapította továbbá, hogy egy önkormányzati rendelet önkormányzati határozattal történő „megerősítése” – ami a konkrét ügyben a vitatott rendeletet követte – közjogi értelemben értékelhetetlen helyzetet teremt. ([Köf.5009/2019/4.](#))

Önkormányzati képviselői jogok

• Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének a Fővárosi Önkormányzat SZMSZ-ről szóló rendelete korlátozta az önkormányzati képviselő módosító indítványának benyújtását, annak tartalma szerint. Az Önkormányzati Tanács megállapította: „...az

önkormányzati képviselői (így a fővárosi közgyűlési képviselői) jogok része, hogy a képviselő részt vesz a képviselő-testületi munkában, amelyben a képviselő „szabad mandátummal” rendelkezik, meggyőződése és lelkiismerete alapján alakítja ki állásfoglalásait. A képviselő-testületi munkához kapcsolódik a döntés előkészítés, az ülésen való részvétel, a vitában való felszólalás, vagy egy adott rendelethez kapcsolódva a módosító indítványok benyújtása is. Adott esetben a módosító indítvány benyújtásában is megtestesül a települési képviselőnek a település egészéért vállalt felelőssége, ennek korlátozása alappal veti fel a képviselői jogok Ötv. 19. § (1) bekezdését sértő korlátozását, végső soron a szabad mandátum elvének sérelmét.” ([Köf.5026/2012/9.](#))

Szervezeti és működési szabályzatról szóló döntés számozása

• A Kúria Önkormányzati Tanácsa Budapest Főváros X. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének SZMSZ-ről szóló rendelete vizsgálata kapcsán kiemelte: „az önkormányzati döntések között mind az Alaptörvény, mind az Ötv., mind pedig a már hatályos Mötv.-beli szabályok a rendeletet és a határozatot nevesítik. Az önkormányzat döntéshozatali eljárásának meghatározása – s ezzel kapcsolatban fennálló önkormányzati autonómia – a demokratikus döntéshozatali mechanizmus jogszabályi (önkormányzati rendeletben történő) rögzítését jelenti, és nem új döntési formát. Az önkormányzati rendelet és határozat formájú döntés (s e két forma alaptörvényi és törvényi meghatározottsága) garanciális jelentőségű a törvényességi felügyelet és az egyéni jogvédelem szempontjából egyaránt. A Mötv. 132. § (1) bekezdés c) pontja az önkormányzati rendelet alkotmányossági vizsgálatának Alkotmánybíróság előtti kezdeményezéséről, a 136. § (2) bekezdése az önkormányzati rendelet törvényességi vizsgálatának a Kúria előtti kezdeményezéséről szól, míg a 132. § (1) bekezdés d) pontja az önkormányzati határozat törvényszék előtti vizsgálatának kezdeményezéséről. Látható tehát, hogy a döntési formák meghatározóak azok felülvizsgálhatóságát illetően is. Mindebből következik, hogy a döntési formák meghatározása semmiképpen nem tekinthető törvény által nem szabályozott társadalmi viszonyznak, erre az önkormányzat ún. eredeti rendeletalkotói jogköre nem terjed (nem terjedhet) ki.” ([Köf.5055/2012/8.](#))

Helyi adók

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) 6. § c) pontjának azon hármas követelményét, amely szerint az adó mértékét a helyi sajátosságokhoz, az önkormányzat gazdálkodási követelményeihez és az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan kell megállapítani, 2017. január 1-től hatályon kívül helyezte az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2016. évi LXVI. törvényt. Hasonló szabályt a Htv. 7. § g) pontjába iktatott be; az új szabályokat a 2017. adóévtől kell alkalmazni.

Ez a rendelkezés az adó- megállapítási jog korlátjaként rendelkezik – valamennyi helyi adóra vonatkozóan – úgy, hogy az önkormányzat „az adóalap fajtáját, az adó mértékét, a rendeleti adómentességet és adókedvezményt úgy állapíthatja meg, hogy azok összességükben egyaránt megfeleljenek a helyi sajátosságoknak, az önkormányzat gazdálkodási követelményeinek és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességének”.

A Kúria a helyi szabályozást érintő három általánosítható következtetést vont le gyakorlatában: a vagyontömeghez igazodó adómérték adja a helyi adók esetében az egyenlőségi szabályt, az adózó teherbíró képessége a vagyontömeghez viszonyított, emellett konfiskáló az az adómérték, amely belátható időn belül felemészti magát az adóztatott vagyont. Az ügyben a Kúria külön is kitért az adózó teherbíró képességének vizsgálatára.

Adó mértéke

A vagyoni típusú adók konfiskáló jellegének értelmezésére vonatkozó – mind a Htv. korábbi 6. § c) pontjára, mind a jelenleg hatályos 7. § g) pontjára irányadó – kúriai joggyakorlat alakulása szempontjából ugyanakkor meghatározó jelentőséggel bírt az Alkotmánybíróság két, 2021-ben hozott döntése [20/2021. (V. 27.) és a 3233/2021. (VI. 4.) AB határozatok]. Az Alkotmánybíróság e döntésekben a konfiskáló mérték meghatározásának további mércéjét állította. A 3233/2021. (VI. 4.) AB határozat indokolásának [40] pontja szerint „az indítványozókat terhelő telekadó fizetési kötelezettség mértéke (kb. 42 %) olyan szintet ér el az alkotmányjogi panasz alapját képező esetekben, hogy a telkek forgalmi értékének a kétszeresét is meghaladja a fizetendő adó összege az általános adóügyi elévülési ciklus alatt.” A döntés értelmében tehát konfiskáló jellegű lehet az a helyi adó, amely az általános, öt éves elévülési időn belül az adótárgy kétszeres értékét eléri. Az Alkotmánybíróság szerint ez a telekadó terhelési szint összeegyeztethetetlen az Alaptörvény rendelkezéseivel, azaz a tulajdonhoz való joggal [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] és a közteherviselési kötelezettséggel [Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdés]. „Konfiskáló jellegűnek minősül, hiszen a teherbíró képességgel és a gazdaságban való részvétel elvével ellentétes az a telekadó, amelyik arra kötelezi az adóalanyt, hogy ilyen rövid időn belül újra és újra az adótárgy értékével egyező összeget fizessen meg. Az indítványban előadott súlyos aránytalanság tehát igazolást nyert.” {3233/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [40] pont}

Az Önkormányzati Tanács az Alkotmánybíróság döntését is figyelembe vette a telekadó mértékének törvényességét vizsgáló határozataiban:

- Az ingatlantulajdonos ingatlanjai fajlagos értékének 35 %-át kitevő, az ingatlanok forgalmi értékének kétszeres értékét az általános öt éves elévülési idő alatt sem elérő telekadó nem minősült kivételesen és szélsőségesen magasnak, azaz konfiskáló jellegűnek és így nem ütközött Htv. 7. § g) pontjába sem. ([Köf.5030/2021/3.](#))

- A vizsgált rendelet alapján kivetett adó nem konfiskáló jellegű, legfeljebb ugyanis az ingatlan értékének 26%-át teszi ki, és emiatt nem ellentétes sem a Htv. 2016. december 31-ig hatályban volt 6. § c) pontjával, sem a 2017. január 1-től hatályos 7. § g) pontjával. ([Köf.5028/2021/4.](#))

- A vagyoni típusú adó konfiskáló jellege megítélését illetően lényeges megállapítást rögzít az Önkormányzati Tanács határozata. Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzata helyi adókról szóló rendeletének törvényességi felülvizsgálatát kezdeményező bíróság indítványában kifejtette, hogy az alapügy tárgyát képező telkek vonatkozásában a rendelet által meghatározott telekadó konfiskáló, mivel a telkek értéke a rekultivációs költségek figyelembevételével negatív. A Kúria – figyelemmel az Alkotmánybíróság 20/2021. (V. 27.) AB határozatára – kiemelte, hogy amennyiben az adóztatás magára a vagyonelemre irányul, vagyoadóról van szó. A vagyoadó statikus abban az értelemben, hogy nem a jogviszonyokban bekövetkező változásoktól függ, hanem éppen ellenkezőleg: azt a jogi állapotot adóztatja, amelyben egy adóalany megfelelő jogcím alapján

vagyonellemllel rendelkezik az adóév egyik (jellemzően az első) napján. A telekadó, mint vagyonadó tekintetében a rekultivációs változások ezért nem vehetők figyelembe. A rendelet vizsgált rendelkezései alapján kivett adó tehát nem tekinthető konfiskálónak. ([Köf.5021/2021/5.](#))

- A Tanács határozatában megállapította a vitatott telekadó konfiskáló jellegét és a Htv. korábbi 6. § c) pontjába ütközését, tekintettel arra, hogy a perbeli esetekben „a 13 db ingatlanból 7 db esetében az adó éves összege azonos az ingatlanok értékével, így már két év alatt eléri az érték kétszeresét, míg a többi hat esetben is meghaladja az 50 %-ot és nagyjából három-három és fél év alatt az ingatlanok kétszeres értéke az adóteherrel felemésztésre kerül.” ([Köf.5018/2021/4.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa hangsúlyozta, hogy az adómérték konfiskáló jellegének megállapítására csak kivételesen és szélsőséges esetben kerülhet sor az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan. Az adóalanyok teherviselő képessége azonban nem ingatlanonként külön-külön vizsgálendő: nem elégséges csak az ingatlanok forgalmi értékéhez viszonyítani az adóterhet, hanem az adó vagyont elvonó jellege meghatározásakor az adóalany teherviselő képességét az adóalany által tulajdonolt vagyontömeghez mérten kell figyelembe venni. ([Köf.5012/2020/6.](#))

- Az érintett határozatban vitatott rendelet az ingatlanok övezeti besorolása szerint határozta meg a telekadó mértékét, adómentességet megállapítva meghatározott ingatlan kategóriákra („kivett út”, „saját használatú út” stb.). Az indítványban megfogalmazott kezdeményezés az volt, hogy a helyben tapasztalt és az ingatlant vélhetően érintő azbesztszennyezést, mint helyi környezetszennyezési sajátosságot az Ör.-nek mentességi okként figyelembe kellene vennie a Htv. alapján.

A Kúria először is megállapította, hogy az ingatlannal összefüggésben az okozott környezeti kárral kapcsolatos kártérítési ügyet mindenképpen el kell választani a normakontroll eljárástól. Az esetlegesen megalapozott, de végül nem megítélt, harmadik fél károkozóval szembeni kárigény önmagában (közvetlenül) aligha lehet normatív mentességi ok. Ha van e helyzetből adódóan sérelem, az más, polgári bírósági eljárásra tartozik. A Kúria vizsgálta továbbá, hogy Ör. szabályozása normatív-e, illetve figyelemmel van-e az adóalanyok megfelelően széles körének teherbíró képességére a Htv. 7. § g) pontja alapján.

Megállapítása szerint az a körülmény tehát, hogy a képviselő-testületi döntés a helyi önkormányzati gazdasági érdekre figyelemmel van, és ezzel érinti természetesen az adózók teherviselését, külön sérelem híján, nem jogellenes. Sem a Htv. 6. § c) pontja, sem 7. § g) pontja nem zárják ki ezt a lehetőséget. A Kúria megállapította, hogy ebben az esetben az ingatlan szabályozása nem egyedi, hanem vele területi egységet képező további ingatlanokra terjed ki. A szabályozás ezért nem tekinthető jogellenesen megkülönböztetőnek, hanem normatívnak minősül. ([Köf.5014/2018/4.](#))

- Az adók, benne a helyi adók rendszerével összefüggésben az Önkormányzati Tanács az alábbiakra mutatott rá: „Az adó közjövedelem, amely részben megteremti az állam és a közszolgáltatások anyagi alapját, részben pedig gazdaságpolitikai eszköz, mivel direkt vagy indirekt módon befolyásolja, orientálja a gazdasági élet szereplőinek magatartását. Az adó a helyi közhatalom kezében is eszköz. Az adópolitika kialakításakor az önkormányzat az adó révén gazdaságossági, szociálpolitikai, helyi politikai, a költségvetési egyensúlyt szolgáló, avagy egyéb szempontokat érvényesíthet. E szempontok jelennek meg akkor, amikor a helyi

önkormányzat mérlegeli a helyi adó bevezetését, dönt arról, hogy a helyi adók melyikét, mikortól, milyen körben és milyen részletszabályokkal vezeti be.” ([Köf.5017/2012/8.](#))

- A Kúria gyakorlatában több alkalommal is szembesült az adó mértékét támadó indítványokkal. Az indítványok részben az önkormányzati rendelet hátrányosan megkülönböztető jellegére (az ecseri-ügy), részben a vagyoni adó konfiskáló jellegére (zalaszentiváni-ügy), részben pedig arra alapoztak, hogy az önkormányzat nem volt figyelemmel a Htv. 6. § c) pontja szerinti kritériumok mindegyikére a rendeletének elfogadásakor. Részben alkotmánybíróági esetjogra hivatkozva az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a vagyonadó kivetésekor mértékadó szempont az arányos, illetve a teherbíró képességhez igazodó közteherviselés. A vagyoni típusú adók esetében az adófizetési kötelezettség a tulajdonolt vagyontömegre tekintettel áll fenn, mértéke ahhoz igazodik.

Ebből a Kúria három következtetést vont le gyakorlatában: a vagyontömeghez igazodó adómérték adja a helyi adók esetében az egyenlőségi szabályt, az adózó teherbíró képessége a vagyontömeghez viszonyított, emellett konfiskáló az az adómérték, amely belátható időn belül felemésztí magát az adóztatott vagyont. Az ügyben a Kúria külön is kitért az adózó teherbíró képességének vizsgálatára.

A hivatkozott eljárásban előterjesztett önkormányzati védekezést elutasítva a Kúria egyértelművé tette, hogy a Htv. 6. § c) pontjának a tételes adómérték arányosítását szolgáló, az adóalany teherbíró képességére utaló fordulata nem az adóalany gazdasági fizetőképességével és képességével áll összefüggésben.

Ezzel szemben megállapította, hogy „nem akkor teljesítőképes az adózó, ha fizetőképes, hanem akkor, ha a vagyonadó mértéke nem oldódik el az adótárgy értékétől”. ([Köf.5001/2013/6.](#), [Köf.5081/2012/4.](#))

- Az önkormányzati telekadóztatási gyakorlatra vonatkozó kúriai ítélezési gyakorlat egyértelművé teszi, hogy az adómérték meghatározásának differenciáltsága és arányossága szorosan összefüggő kérdések. A helyi önkormányzatoknak a telekadó-mérték meghatározása során tekintettel kell lenniük a telkek – közművesítettségében, közúton történő megközelíthetőségében rejlő – értékére is.

Az önkormányzatnak értékelnie kell az illetékességi területe alá tartozó telkek rendeltetését, azok földrajzi elhelyezkedését, a településre jellemző eltérő forgalmi értékeket általában és a településen belüli forgalmi értékekben jelentkező eltéréseket is. Továbbá megjelent az a szempont is, hogy adott kategórián belül ne legyen olyan nagy eltérés, ami jogszerűen nem indokolható.

Konfiskáló jellegű az az adó, amely mértékénél fogva és az adó tárgyát képező vagyontömeghez képest súlyosan aránytalan. Az az adómérték, amely évente a vagyon értékének közel 60–70 %-át teszi ki, súlyosan aránytalannak minősül, mivel belátható időn belül felemésztí az adótárgyat. Jelen ügyben a Kúriai döntés tehát, hogy az önkormányzat nem sérti a telekadó mértékére vonatkozó törvényi szabályokat az az adómérték, amely az adómaximum alatt úgy került meghatározásra, hogy kellően differenciál a rendelet hatálya alá tartozó adóalanyok és a telkek sajátosságait is figyelembe véve. ([Köf.5021/2017/4.](#), [Köf.5021/2016/3.](#), [Köf.5018/2016/4.](#))

- A Htv. 6. § c) pontja három szempontot határoz meg, amelyeket az önkormányzatoknak figyelembe kell venni az adó mértékének megállapításakor: a helyi sajátosságokat, az

önkormányzat gazdálkodási követelményeit és az adóalanyok teherviselő képességét. E törvényi szabályozás implicit módon magában foglalja a differenciális kötelezettséget az adómérték meghatározása során, amelynek a jelen ügyben vizsgált önkormányzati rendelet eleget tett. ([Köf.5013/2017/4.](#))

- Az adó mértékének meghatározása érdekében a Kúria az alábbi döntést hozta meg: Nem áll szemben a Htv.-vel a telekadó mértékének a törvényes adómaximum alatti meghatározása, ha az adó mértéke az adott telek tekintetében nem konfiskáló és az érintett önkormányzat kellő indokát adja a törvényi szempontok (a helyi sajátosságok) figyelembe vételének. ([Köf.5049/2016/7.](#))

- A jelen döntés azzal a problémával szembesült, hogy a vizsgálni kért helyi adó (az ügyben építményadó) túlzott mértékének a megállapítására a Kúria előtti eljárásban nincs elég adat, nem tisztázott az építmény forgalmi értéke (amihez viszonyítani kell az éves adókötelezettséget). A döntés szerint az adómérték akkor ütközik a Htv. 6. § c) pontjába, amennyiben az bizonyítható a Kúria előtt folyamatban lévő normakontroll eljárásban. Ha nem bizonyítható, az az indítvány elutasítását eredményezi. ([Köf.5027/2016/4.](#))

- A Kúria döntése értelmében önmagában nem lehet szankció-szerű adóztatásnak tekinteni a törvényes adómaximum alatti, az állagmegóvásra, rekultivációra ösztönző telekadót. ([Köf.5026/2016/4.](#))

- A telekadó konfiskáló jellegének eldöntése esetén tekintettel kell lenni a több évet átfogó adóztatási gyakorlatra, a tulajdon értékének változására, és egyéb körülményekre is. Nem alkalmazható azonban ez a követelmény, ha a vizsgált adóévben az adó mértéke olyan magas, hogy az megegyezik, vagy meghaladja az ingatlan forgalmi értékét. ([Köf.5042/2016/5.](#), [Köf.5047/2015/3.](#))

- A helyi adórendeletek elbírálásakor visszatérő kérdés volt az, hogy miként lehet egyensúlyt teremteni a helyi adókiadás törvényességének helyreállítása és az önkormányzatok helyi adóból származó saját bevételeinek védelme között. Érdemes utalni ebben a körben, hogy a jelen ügyben törvénysértés megállapításának jogkövetkezményei tekintetében tett kísérletet az önkormányzati saját források védelmét jobban biztosító értelmezésre.

Az eljárás tárgyát a telekadóról szóló önkormányzati rendelete, azon belül az adómértéket meghatározó rendelkezés törvényessége képezte. Az alapperben a bíróság annak az adóhatósági határozatnak a jogszerűségét vizsgálta felül, amelyben az adózót több évre visszamenőlegesen, több telek után kötelezték a helyi adó megfizetésére.

A Kúria megállapította, hogy a támadott telekadó rendelet adómértéket megállapító rendelkezése – 2012. január 1-jétől kezdődően – törvénysértő volt. Ugyanakkor a jogkövetkezményt „(...) a jogi absztrakció szintjén megalkotott norma egyedi esetben megállapított törvénysértéséhez kellett igazítani. Ezért a Kúria a Bszi. rendelkezéseire figyelemmel a törvénysértés megállapítása mellett nem semmisítette meg a vizsgált rendelkezést, de az egyedi eset körülményeihez igazítva kizárta annak perbeli alkalmazhatóságát. A Kúria határozata a Bszi. 56. § (4) bekezdése alapján nem érinti a törvénysértés megállapítását megelőzően létrejött jogviszonyokat, de nem terjed ki „valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyre sem”. ([Köf.5038/2015/4.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa megerősítette az építményadó alóli mentesülés önkormányzati rendeletben való szabályozási lehetőségeivel kapcsolatos korábbi gyakorlatát. A Budapest Főváros XXIII. Kerület Soroksár Önkormányzata Képviselő-testületének építményadóra vonatkozó rendeletével összefüggésben – bírói kezdeményezésre – megállapította: Mivel a Htv. 6. § c pontjának „az adóalanyok teherviselői képességéhez igazodó” fordulata a Htv. jogegyenlőségi szabálya is egyben, ezért az önkormányzati jogalkotó – a 6. § d) pontjában foglalt mentességeken túl – minden adóalany esetében a teherbíró képességhez igazítottan köteles az adófizetés mértékét megállapítani. ([Köf.5076/2012/4.](#))

Adóztatás egyéb szempontjai

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa elé több olyan indítvány is került, ahol az indítványozó a vagyoni típusú adó mértékét meghatározó önkormányzati rendeleti rendelkezés az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe, a XXX. cikk (1) bekezdésébe, a 32. cikk (3) bekezdésébe, illetve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 8. § t) pontja, illetve 9. §-a alapján az Ebktv. 1. §-ába ütközését állította. Az Önkormányzati Tanács egyrészt megerősítette a korábbi joggyakorlatban már rögzített korlátot, mely szerint a helyi norma más jogszabály közbejötté nélküli, közvetlenül Alaptörvénybe ütközését állító indítványt az Önkormányzati Tanácsnak nincs hatásköre vizsgálni. Másrészt az Ebktv.-re vonatkozóan az Önkormányzati Tanács kiemelte, hogy az egyenlő bánásmód követelményének sérelme kapcsán felmerült igények az Ebktv. II. fejezetében, valamint külön jogszabályokban meghatározott eljárások során – így különösen személyiségi jog érvényesítése iránti per, munkaügyi per, közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos per, valamint fogyasztóvédelmi, munkaügyi vagy szabálysértési hatóságok eljárása során – érvényesíthetőek (Ebkvtv. 12. §). E rendelkezés alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igényeket az adózó tudja érvényesíteni ([Köf.5021/2020/6.](#), [Köf.5025/2020/3.](#), [Köf.5029/2020/6.](#))

- A Kúria megállapítása alapján törvénytörő a Baja Város Önkormányzatának az önkormányzati beruházásban megvalósuló útépitésről és az útépitéshez kapcsolódó lakossági hozzájárulás megfizetéséről szóló rendelete. A Kúria szerint két jogintézmény keveredése jelentette a problémát az ügyben; az egyik az útépitési érdekeltségi hozzájárulás, amit a Kkt. szabályoz, a másik az útépitési hozzájárulás, amit az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) határoz meg. A két jogintézmény egymástól különbözik. Az útépitési hozzájárulás költségáthárítást célzó fizetési kötelezettség, azaz közteher-fajta. Az útépitési érdekeltségi hozzájárulás viszont az ingatlan tulajdon alapján érdekeltek megállapodásán alapszik (amit csak kiegészít a közigazgatási kötelezés eleme az érdekeltségi egység érdekében, az érintettség alapján a hasznokat élvező, de döntési szempontból kisebbségi tulajdonosok tekintetében). Az útépitési hozzájárulás tekintetében azonban az önkormányzat nem rendelkezik rendeletalkotási hatáskörrel, rendeletalkotási felhatalmazás csak a Kkt. 31. § (2) bekezdése alapján van útépitési érdekeltségi hozzájárulás szabályozására. Az Önkormányzati Tanács az ügyben megállapította, hogy a képviselő-testület felhatalmazás nélkül terjesztette ki a Kkt. 31. § (2) bekezdésében foglalt önkormányzati rendeletalkotási jogosultságot az Étv. 28. § (2) bekezdése szerinti költségáthárításra, így törvényellenesen kötelezte rendeletben a Baja város területén önkormányzati beruházásban megvalósuló helyi közút építése során az érintett ingatlanok tulajdonosait útépitési hozzájárulás fizetésére. ([Köf.5012/2017/6.](#))

- A Kúria véleménye szerint a közteherviselésre irányuló jogi szabályozásnak közrendészeti és közbiztonsági célra történő felhasználása – az önkormányzati rendeletben meghatározott módon – nem lehet legitim cél, ezért nem lehet jogalanyok közötti jogszerű megkülönböztetés indoka. Az az alap továbbá, ami szerint a településen való lakás tekintetében különbséget lehet tenni jogalanyok között kötelezettségeik mértékét illetően tekintet nélkül teherviselő képességükre, sőt éppenséggel annak ellenében, önkényesnek minősíthető. Tehát a Kúria a döntésében kiemelte, hogy a törvény által tiltott, önkényes különbségtételt valósít meg, ha az adójogi szabályozás a jogalanyok között teherviselő képességük ellenében határozza meg kötelezettségeik mértékét, igazolható legitim cél nélkül. ([Köf.5028/2017/4.](#))

- Az Önkormányzatnak elvitathatatlan joga, hogy településpolitikája részeként ingatlangazdálkodási politikát folytasson és ahhoz – a jogszerűség keretei között – helyiadó-rendszeri eszközöket is igénybe vegyen. ([Köf.5007/2017/4.](#))

- A Kúria eljárásában is megjelent az ún. bizalomvédelem elve. A Kúria a helyi adórendelet vizsgálata kapcsán rámutatott, hogy az önkormányzati rendeletben biztosított rövid időtartamra szóló, határozott idejű telekadó-mentesség jogos várományt teremt a helyi adók rendszerében. A jogbiztonság és a jogszabály alkalmazására történő felkészüléshez szükséges kellő idő sérelmét is jelenti – az adómentesség lejártá előtt egy hónapos felkészülési idővel – adót kivetni az eredetileg adómentes időszakokra. ([Köf.5036/2016/5.](#))

- Sorozatosan visszatérő ügytípus, hogy az önkormányzat látszólag normatív módon határozza meg az adófizetési kötelezettséget, de az valójában csak egy adózót érint (hátrányosan). A Kúria hangsúlyozta, hogy hátrányosan megkülönböztető a telekadó mértéke akkor, ha az önkormányzati rendeletben szabályozott díjővezet az adóztatott vagyon értékétől, sajátosságaitól függetlenül, meghatározott adózó, más díjővezetekhez képest számottevően magasabb adókötelezettségéről rendelkezik (Berente telekadó). ([Köf.5015/2016/17.](#))

- A Kúria a helyi adórendeletek megalkotására vonatkozó általános jogalkotási kötelezettséget fogalmazott meg. E szerint a Htv. törvénynek az adóteherállás egyes elemeit megállapító rendelkezései kógensnek, azokat a helyi jogalkotónak a jogállamiság-jogbiztonság és az adókötelezettség megállapításának garanciális szabályaiként tiszteletben kell tartania. A Htv. általános rész 6. § d) pontja általános jellegű felhatalmazás a települési jogalkotók számára a helyi adóterhek könnyítését célzó szabályozás megalkotására. Ugyanakkor ez a felhatalmazás nem erodálhatja a Htv. törvényben az egyes adónemekhez kapcsolódó, adóteherállásra vonatkozó kógens szabályokat, mint jogalkotói kereteket. ([Köf.5002/2016/6.](#))

- A telekadó alóli mentesség szempontja nem lehet az, hogy az adóalany az adott településen életvitelszerűen ott lakik-e (lásd még pl. a Köf.5047/2015/3. számú határozatot). Az építményadó vonatkozásában is kimondta ezt a követelményt a Köf.5048/2015/3. számú határozat a következőképpen: törvényellenes az, ha az önkormányzat az adókötelezettség fennállását, vagy fenn nem állását, mértékét a lakcímnnyilvántartás adataitól teszi függővé. ([Köf.5054/2015/3.](#))

- A vagyoni típusú adók kapcsán érdemes említést tenni a megkülönböztető mentességet/kedvezményt tartalmazó rendelkezések megítéléséről. Az alapvető jogok biztosának indítványozói gyakorlata világított rá annak szükségességére, hogy a Kúria tisztázza a „helyben lakás” tartalmát és azt, hogy az az adóalanyok csoportjai között legitim

módon alkalmazható-e megkülönböztetés. A telekadó esetében erre nem látott meggyőző indokot. ([Köf.5066/2014/4.](#))

- A Kúria fenntartotta azt a korábbiakban kialakított gyakorlatát, amely szerint a vagyoni típusú adók esetében a Htv. 6. § c) pontja egyben jogegyenlőségi szabályként is funkcionál. E szerint az adókötelezettség alapja minden esetben az adótárgy és annak értéke. A Htv. 6.§ d) pontjára alapítottan megállapította, hogy a helyben lakás építményadó esetében lehet mentességi ok, ám az a tényleges életvitelszerű tartózkodást kell, hogy jelentse, amelynek egyik bizonyítéka lehet a lakcímnnyilvántartásból származó adat ([Köf.5025/2014/4.](#))

- Az adómértékek törvényessége tárgyában – szintén bírói kezdeményezések alapján eljárva – több határozat is született. Ezek két megállapítást tartalmaztak: a törvényi keretek között vizsgált tételes adómérték törvényesnek bizonyult akkor, amikor az egyéb szempontok helyes jogalkotói értékelése mellett a telekadó mértéke abszolút értelemben sem volt eltúlzottnak mondható (az ecseri-ügyben a tételes adó 10 Ft/nm évi mértéket tett ki). E mellett kúriai normakontroll eljárásban, amelynek tárgya jogi norma jogi normával történő összevetése, nem jöhet számításba annak a körülménynek az értékelése, hogy a konkrét egyedi esetben az alapper felperese, egyenként nem nagy, de számszerűen több helyrajzi szám alatti telek tulajdonosa, amely értelemszerűen befolyással van adófizetési kötelezettségének összegszerűségére. ([Köf.5001/2013/6.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa Zalaszentiván Község Önkormányzat Képviselő-testületének a telekadóról szóló rendelete vizsgálata kapcsán megállapította: „a teherbíró képességhez igazodó közteherviselés Alaptörvény XXX. cikkében megfogalmazott kötelezettsége – az Alkotmánybíróság arányos közteherviseléshez kapcsolódó gyakorlata alapján – többek között magában foglalja az adómérték arányosságát. Jóllehet a (helyi) jogalkotónak nagy a szabadsága abban, hogy milyen módon kötelezi az adóalanyokat a közterhekhez való hozzájárulásra, vagyoni típusú adók esetében azonban az adó mértéke nem vezethet az adó tárgyának elvonásához illetve azzal kapcsolatos aránytalansághoz. A teherbíró képességet meghaladó, a vagyont elvonó, konfiskáló jellegű az az adó, amely mértékénél fogva és az adó tárgyat képező vagyontömeghez képest súlyosan aránytalan. Az ilyen adó elveszti az adóhoz, mint jogintézményhez kapcsolódó jellegzetességeit, és lényegében szankciónak tekinthető, amely az adó intézményével összeegyeztethetetlen. Az az adómérték, amely évente a vagyon értékének közel 60-70 %-át teszi ki, súlyosan aránytalan minősül, mivel belátható időn belül felemészti az adótárgyat. Az adókimetítés ugyanakkor ösztönözheti a (helyi) adóalanyokat meghatározott gazdasági magatartás tanúsítására, avagy ettől való tartózkodásra. Nem kétségesen nem tölti be az adófizetési kötelezettség eredeti, a (helyi) közterhekhez a teherviselési képesség arányában való hozzájárulás funkcióját akkor, ha az egy, a szabályozás alapján jól körülhatárolható adóalanyt céloz.” ([Köf.5081/2012/4.](#))

Differenciált adóztatás kötelezettsége

A közteherviselés arányossága elvének megfelelő differenciált adóztatás annak kifejezését jelenti, hogy az önkormányzat figyelembe veszi az illetékességi területe alá tartozó ingatlanok, építmények rendeltetését, azok földrajzi elhelyezkedését, a településre jellemző eltérő forgalmi értékeket általában és a településen belüli forgalmi értékekben jelentkező eltéréseket is.

- Somogytúr Község Önkormányzatának ügyben vitatott helyi adó rendelete az indítványozó bíróság szerint törvénysértő, mivel a szükséges differenciálást nem végezte el.

Azaz, a közművesített és közművesítetlen telkek, illetve a zöldterület sérelme nélkül, közútról megközelíthető és közútról meg nem közelíthető telkekre nem osztotta fel a telekadó hatálya alá tartozó telkeket, hanem egységesen állapította meg az összes típusú telekre a helyi adó mértékét (60 Ft/m² mértékben), holott az érintett ingatlanok fajlagos forgalmi értékében jelentős különbségek állnak fenn. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy az önkormányzat a telekadó mértékének meghatározása során ilyen irányú differenciálásra nem volt köteles. A Htv. 7. § g) pontját nem lehet ugyanis úgy értelmezni, hogy amennyiben az adó mértéke a legalacsonyabb fajlagos forgalmi értékű ingatlanra tekintettel sem túlzó mértékű, tehát figyelembe veszi az összes adóalany, így a magasabb értékű ingatlanok tulajdonosainak teherviselő képességét is, az önkormányzat mégis köteles lenne a rendelet által meghatározott maximálisan megállapítható adómérték harmadát sem elérő adómértéknél is alacsonyabb adómértéket meghatározni. A Htv. 7. § g) pontjából nem vezethető le, hogy a helyi önkormányzatoknak magasabb telekadóval kell sújtania az értékesebb telkek tulajdonosait akkor, amikor az egységesen kivetett adó konfiskáló jellege egyébként nem állapítható meg. Az ingatlanok adóügyi szempontból való csoportosítása az önkormányzatok adópolitikai szabadsága körébe tartozik, e tárgyban a demokratikusan megválasztott helyi képviselő-testületnek van döntési kompetenciája. ([Köf.5030/2021/3.](#))

- Az ügyben érintett helyi adó rendelet értelmében adókedvezmények és adómentességek a vállalkozót, mint jogalanyt nem illetik meg. Az indítványozó bíróság szerint a rendelet vonatkozó rendelkezései (azért is) törvényellenesek, mivel nem differenciálnak a vállalkozó adóalanyok között. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a rendelet az adó mértékének meghatározásakor különbséget tesz külterület és belterület között, a külterületen belül pedig eltérő adómértéket állapít meg az ingatlan nyilvántartásban út, magánút, saját út művelési ágban nyilvántartott földterületre, illetve csatorna, árok művelési ágban nyilvántartott földterületre. Továbbá a rendelet felsorolja az adómentesség körébe tartozó ingatlanokat, a szabályozás figyelemmel van a telkek rendeltetésére, beépíthetőségére, földrajzi elhelyezkedésére. A Kúria álláspontja szerint nem jogellenes, hogy a mentességek a vállalkozót nem illetik meg, sőt a helyi önkormányzatok adóztatási szabadságába tartozik, hogy az önkormányzat az üzleti célból megszerzett telket nem kívánja kedvezményekkel ösztönözni, azaz a mentességek köréből az ilyen telkeket kizárja, amennyiben a reguláció nem egyetlen adóalanyt céloz. ([Köf.5021/2021/5.](#))

Építményadó

- A Kúria Tatabánya város időközben hatályon kívül helyezett építményadó rendelete rendelkezésének törvénysértő voltát és a konkrét ügyben való alkalmazási tilalmát állapította meg. A Kúria az általános alkalmazási tilalom mellőzéséről az eset körülményeinek mérlegelése mellett, a jogbiztonság védelme érdekében, a Htv. ezen ügyben még alkalmazandó 2016. december 31. napjáig hatályos 6. § c) pontja alapján, a Kp. 147. § (2) bekezdése szerint döntött. Kizárólag alkalmazási tilalom kimondására kerülhet sor abban az esetben, amikor ugyanazon önkormányzati rendeleti rendelkezést a Kúria – absztrakt normakontroll hatáskörben eljárva – korábban már megsemmisített vagy konkrét normakontroll hatáskörben egyedi alkalmazási tilalmát mondta ki. ([Köf.5029/2019/5.](#))

- A Halásztelek esetében a Kúria döntésében azon önkormányzati rendeletek általános alkalmazási tilalmát mondta ki – a Htv. korábbi 6. § c) és d) pontjainak (már korábban megállapított) megsértésére tekintettel –, amelyek az építményadó alóli mentesség, illetve az adókedvezmény igénybevételét egy igazgatási aktushoz, a lakcímbejelentés megtörténtéhez is kötötték. A Kúria megerősítette korábbi gyakorlatát, mely szerint az adókötelezettség alóli

mentesülés nem lehet az adóalany igazgatási jellegű nyilvántartásának függvénye. ([Köf.5035/2018/3.](#))

• A vitatott önkormányzati rendeletek az építményadó éves mértékét általánosan 500 Ft/m²-ben határozták meg, azonban jóval magasabb (1280 Ft/m², illetve 1850 Ft/m²) volt ez az adómérték „a Szegedi út déli oldalán a 10. házszámtól kezdődően a Szegedi út 16. házszámgig bezárólag, ha az egy helyrajzi számon lévő, építményadó hatálya alá tartozó építmények összes hasznos alapterülete eléri a 100 m²-t”. A normativitás kérdését vizsgálva a Kúria megállapította, hogy a hasonló helyzetben lévő adózók egyenlően terhelhetőségének alapja ebben az esetben nem került meghatározásra és ezért az érintett kör lehatárolása nem történt meg jogszerűen indokolt módon. A meghatározott utca, meghatározott házszámai által kijelölt adótárgyak alapján egyedi kötelezettség kerül megállapításra a tulajdonos adóalanyokra nézve, ami a közteherviselés (Alaptörvény XXX. cikk) elvével ezen a módon azonban semmiképpen sem minősülhet összeegyeztethetőnek. A rendeletek vitatott szabályozása tehát nem normatív, mert adófizetési kötelezettség tekintetében a rendeletek által kötelezni kívánt homogén csoportot (vagyis az építménytulajdonosokat) közteherviselési szempontból indokolhatatlanul, gyakorlatilag nevesítetten felismerhető alanyokra kiterjedően, ezáltal megkülönböztetően differenciálja. Az eset összes körülményét figyelembe véve nincs ugyanis alkotmányosan védhető, objektív indoka a meghatározott útszakaszon elhelyezkedő ingatlanok vonatkozásában a magasabb adóteher megállapításának. Ez a körülmény az adott adózó tevékenységét nem adóztatásra jellemző módon befolyásoló, korlátozó tartalmú szabályozó eszközként hat. Az a szabályozás, amelyik az ingatlantulajdonosoknak lényegében egyenként azonosítható módon való kötelezésére épül, sérti az Ebktv. 9. §-át is. Kivételt az képezhet, ha az ilyen szabályozás alkotmányos értéken alapul, ami jelen esetben azonban nem mutatható ki. ([Köf.5022/2018/4.](#))

A Kúria a vagyoni típusú adók, a telekadó és az építményadó mértéke törvényességének a megítélésekor több szempont együttes figyelembe vétele alapján jár el, nem csupán egysíkú értelmezéssel veti egybe az adótárgy értékét a kivetett adó mértékével. A Köf.5047/2015/3. számú határozat szerint a telekadó konfiskáló jellegének eldöntése esetén tekintettel kell lenni a több évet átfogó adóztatási gyakorlatra, a tulajdon értékének változására, és egyéb körülményekre is. Nem alkalmazható azonban ez a követelmény, ha a vizsgált adóévben az adó mértéke olyan magas, hogy az megegyezik, vagy meghaladja az ingatlan forgalmi értékét.

A Kúria utal arra a gyakorlatára, hogy az adó mértékét a Htv. 6. § c) pontja alapján csak kirívó esetben tekinti konfiskálónak. A Kúria úgy ítélte meg, hogy jelen esetben felmerült közel 20%-os adómérték nem tekinthető ilyennek, így minden más körülményt is figyelembe véve az épület utáni adómérték nem sérti a Htv. 6. § c) pontját. A Kúria gyakorlata szerint nem hagyható figyelmen kívül az ingatlan rendeltetése, földrajzi elhelyezkedése, és a településen belüli forgalmi értékekben jelentkező eltérések sem, azonban a helyi sajátosságok figyelembe vételét nem lehet kiterjesztően értelmezni. Kúria az Alaptörvény és a Bszi. által lehetővé tett normakontroll során az önkormányzati rendeletek célszerűségi vizsgálatát nem végezheti el. Így pl. a Kúria a vagyoni adót kivető önkormányzati rendeletek vizsgálata során nem vonta a helyi sajátosságok figyelembe vétele körébe azt, hogy az adott ingatlanon lévő épület egészségügyi célokat szolgál, vagy azt, hogy idősek otthonaként funkcionál. Mindemellett a Kúria elismerte azt, hogy a helyi adópolitika szolgálhat településfejlesztési célokat.

A Kúria a Köf.5026/2016/4. számú határozatában a telekadó vonatkozásban azt állapította meg, hogy önmagában nem lehet szankciószerű adóztatásnak tekinteni a törvényes

adómaximum alatti, az állagmegóvásra, rekultivációra ösztönző telekadót. Minderre tekintettel az, hogy az ingatlan környezetszennyezés miatti mentesítésre szorul, nem adhat alapot arra, hogy a telekadó mérték meghatározásakor az érintett önkormányzatnak kivételt kellett volna képezni az ingatlan rendeltetése szerint. Minderre tekintettel a Kúria az indítványt a Bszi. 55. § (3) bekezdése alapján elutasította. A Kúria utal arra, hogy jelen eljárásban csak a normával kapcsolatos szempontokat veheti figyelembe. A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló eljárásban azonban a peres ügy összes körülményeit is figyelembe lehet venni. Az általános szabályok mögötti differenciálás a peres eljárásban történhet, ha annak vannak megfelelő szempontjai. Egy ingatlan adás-vételi szerződés kockázatát azonban nem lehet az önkormányzat adóztatási jogára hárítani. ([Köf.5008/2017/4.](#))

- Az építményadó alóli mentesülés elsődlegesen a lakásingatlant érintheti, és a mentesülés lehetősége pedig elsődlegesen szociálpolitikai megfontolásokon kell, hogy nyugodjon. Az építményadó esetében az érintett önkormányzat nincs tekintettel az adófizetési kötelezettségben érvényesítendő jogegyenlőségre akkor, ha a vagyontömeg értékén és az adóalany teherbíró képességén túli szempontokat is értékel, így az adófizetési kötelezettséget az adóalany igazgatási szempontú lakhatásától teszi függővé. ([Köf.5006/2017/3.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa megerősítette az építményadó alóli mentesülés önkormányzati rendeletben való szabályozási lehetőségeivel kapcsolatos korábbi gyakorlatát. A Budapest Főváros XXIII. Kerület Soroksár Önkormányzata Képviselő-testületének építményadóra vonatkozó rendeletével összefüggésben – bírói kezdeményezésre – megállapította: Mivel a Htv. 6. § c pontjának „az adóalanyok teherviselői képességéhez igazodó” fordulata a Htv. jogegyenlőségi szabálya is egyben, ezért az önkormányzati jogalkotó – a 6. § d) pontjában foglalt mentességeken túl – minden adóalany esetében a teherbíró képességhez igazítottan köteles az adófizetés mértékét megállapítani.

Vagyoni típusú adók, így az építményadó esetében az érintett önkormányzat nincs tekintettel az adófizetési kötelezettségben érvényesítendő jogegyenlőségre akkor, ha a vagyontömeg értékén és az adóalany teherbíró képességén túli szempontokat is értékel, így az adófizetési kötelezettséget az adóalany igazgatási szempontú lakhatásától teszi függővé. Tekintettel tehát az építményadó vagyoni adó jellegére és e jellegből levonható következtetésekre, valamint a mentesülés Htv.-ben kijelölt szabályozási irányára, a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az építményadó alóli mentességek szabályozását elsődlegesen a mindenki számára egyenlő mércével érvényesített lakhatási biztonság indokolhatja, figyelemmel az adóalany teherbíró képességét is értékelő szociálpolitikai okokra is. A mentesség alapja tehát a lakásingatlan tényleges lakáscélú használata. ([Köf.5076/2012/4.](#))

Helyi sajátosság (gazdasági) figyelembe vétele

A Kúria az Alaptörvény és a Bszi. által lehetővé tett normakontroll során az önkormányzati rendeletek célszerűségi vizsgálatát nem végezheti el. Felhatalmazása arra terjed ki, hogy az önkormányzati rendeletek jogszerűségét, más jogszabályokkal való összhangját vizsgálja, és az jogszabálysértés megállapítása esetén az önkormányzati rendeletet megsemmisítse.

- A törvényességi vizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy az önkormányzati rendelet 5. § (4) bekezdésébe foglalt adómérték meghatározásánál az érintett önkormányzat tekintettel volt-e az ingatlan(ok) rendeltetésében megnyilvánuló helyi sajátosságaira. A Kúria eddigi gyakorlata a Htv. 6. § c) pontjába foglalt helyi sajátosságok figyelembevételét alapvetően a

telkek vagyoni értéken is kifejezhető sajátosságai alapján határozta meg (pl. közművesítettség, megközelíthetőség, panoráma stb.). Jelen eljárásban az indítványozó a helyi sajátosságokat a természeti erőforrások védelmében, az egészséges életmód segítését célzó funkcióban határozta meg. A Kúria ilyen – a nem kifejezetten vagyoni értéken is mérhető – sajátosságot eddig egy esetben ismert el, nevezetesen a temetők adóztatásával kapcsolatban.

A Kúria jelen ügyben nyomatékosítja, hogy az önkormányzati rendeletek vizsgálatakor a normát kizárólag más jogszabályok rendelkezései alapján ítéli meg, ugyanakkor a normakontrollnak nem lehet szempontja az önkormányzati rendelet célszerűségének megítélése. Amennyiben a Kúria célszerűségi vizsgálatot folytatna, úgy az önkormányzati jogalkotó hatáskörébe tartozó területre tévedne, amely megengedhetetlen. Jelen ügyben ilyen célszerűségi szempontnak tekinthető annak figyelembe vétele, hogy az adott ingatlan vonatkozásában az adó mértékének meghatározásakor az önkormányzat vajon megfelelően szolgálta-e a természeti erőforrások, vagy az egészséges életmód védelmét. Ilyen szempontokat a Htv. nem tartalmaz.

Ugyanakkor – mint a Kúria utalt rá – a normakontroll eljárástól el kell határolni a bírói kezdeményezés alapjául szolgáló eljárást, ahol a bírónak az ügy összes körülményeinek a figyelembevételével kell dönteni. Így nem a normakontroll eljárás tárgya annak tisztázása, hogy az adott ingatlanon fennáll-e érvényes építési vagy telekmegosztási tilalom, vagy az, hogy az adott ingatlannal kapcsolatban figyelembe veendő-e a Htv. és az 2009. évi XXXVII. törvény (Erdőt.v.) alapján az erdőkre vonatkozó kivételszabály. Ezt a peres eljárásban kell eldönteni. A fentiekre tekintettel a Kúria az indítványt a Bszi. 55. § (3) bekezdése alapján elutasította. ([Köf.5003/2017/4.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa bírói kezdeményezések alapján vizsgált több fővárosi kerületi önkormányzati rendeletet, amelyeknek adótárgyként a budapesti köztemetők, adózóként pedig a kifejezetten a Fővárosi Közgyűlés temetkezési közszolgáltatási kötelezettségének céljaira létrehozott gazdálkodó szerv volt az érintettje. A jogkérdés abban állt, hogy a törvényalkotó a köztemető funkciót ellátó telkeket nem vette ki az adótárgyak közül a 2012. január 1. és május 14. közötti szabályozási időszakban – szemben a 2011. november 30-ig hatályos és a 2012. május 15-étől hatályos szabályozással.

A köztemető funkciót ellátó telkek az adókötelezettség szempontjából azonos szabályozás alá estek minden más telekkel. A fővárosban alaptörvényi szinten intézményesített kétszintű önkormányzati rendszer, valamint a Htv. rendelkezéseinek következtében alakult ki az a helyzet, hogy a köztemetők fenntartásának közszolgáltatása a fővárosi önkormányzatot terhelte - amely e feladatnak a tulajdonában álló adózó gazdálkodó szervek révén tett eleget –, ugyanakkor a telekadó megállapításának a jogával a kerületi önkormányzatok rendelkeztek.

A Kúria vonatkozó határozataiban megállapította, hogy a köztemetők fenntartásának közszolgáltatását annak összfővárosi érdekűségére tekintettel telepítették a helyi önkormányzatokra vonatkozó sarkalatos törvényi szabályok a Fővárosi Közgyűléshez. Ez annak az elismerése, hogy e közszolgáltatás megszervezése a település egészét, így az érintett önkormányzat lakóközösségét is érintő kötelezettség. A fővároson belül működő kerületi önkormányzatok a kötelezettség oldaláról érintettjei, a helyi közösség oldaláról jogosultjai e közszolgáltatás megszervezésének és biztosításának.

Ezért a Kúria megállapította, hogy a telekadó kivetésekor és mértéke meghatározásakor az érintett önkormányzatnak a Htv. 6. § c) pontja szerinti „helyi sajátosság” körében kellett volna

értékelnie azt a tény, hogy az illetékességi területén köztemető közszolgáltatási funkcióval terhelt telek is van. A kétszintű budapesti önkormányzati rendszerben sem gyakorolhatók az önkormányzati alapjogok, teljesíthetők a kötelezettségek szűk kerületi érdekek mentén akkor, ha az adott közszolgáltatás nyújtása a budapesti lakóközösség egészének érdekében áll. ([Köf.5022/2014/4.](#), [Köf.5033/2014/4.](#), [Köf.5034/2014/5.](#), [Köf.5035/2014/4.](#))

Idegenforgalmi adó

- A Kúriára eddig viszonylag kevés indítvány érkezett idegenforgalmi adóval kapcsolatban. A jelen ügyben a Kúria rámutatott: Az idegenforgalmi adónak konkrétan megragadható kettős célja van: az idegenforgalmi adó célja részben annak garantálása, hogy a nem állandó lakos vendég maga is járuljon hozzá az általa igénybe vett vagy igénybe veendő kommunális szolgáltatások és a helyi közszolgáltatások költségeihez. Másrészt viszont az idegenforgalmi adó tételezett célja az is, hogy a megnövekedett turizmus okozta esetleges negatív környezeti externáliák költségeit az önkormányzat az adó alanyaira, a nem állandó lakos vendégekre terhelje. A megkezdett vendégéjszakához, mint adóalaphoz (Htv. 32.§ a) pont 1. alpont) kapcsolódó egységes tételes adómérték (verseny) semleges. Semmilyen tekintetben nem tesz különbséget az egymással azonos piacon versenyző és eltérő minőséget képviselő szálláshelyek között (kínálati oldal), valamint az azokat igénybe vevő adóalanyok között sem (keresleti oldal). ([Köf.5017/2016/5.](#))

Telekadó

- Az Önkormányzati Tanács úgy ítélte meg, hogy a telekadó éves mértéke, amely az ingatlan értékének 16,9%-at teszi ki, a Kúria gyakorlatát, illetve az Alkotmánybíróság 20/2021. (V. 27.) és a 3233/2021. (VI. 4.) AB határozatait figyelembe véve nem tekinthető konfiskálónak. A differenciált adóztatás kötelezettségével kapcsolatban pedig megerősítette a Kúria korábbi joggyakorlatában kialakult elvet, mely szerint a közteherviselés aranyosságának követelményét tekintve, telekadó esetén, az alacsony adómérték, valamint a kedvezményekre vonatkozó szabályozás további differenciálást nem tesz szükségessé. A közteherviselés aranyosságával és a differenciált adóztatás kötelezettségével kapcsolatban az Önkormányzati Tanács lényeges megállapításokat rögzített a Köf.5031/2021/7. számú határozatban. Az indítványozó bíróság szerint a 2019. adóévben 200%-os, a 2020. adóévben 149 %-os a telekadó éves mértéke általi elvonás a teleknek az évek első napján becsült forgalmi értékéhez viszonyítva. Az Önkormányzat szerint a perbeli felperes adóalany költségvetési helyzete, ezzel teherviselő képessége is kimagaslóan jobb, illetve nagyobb az átlagos adóalanyok jövedelmi helyzetéhez viszonyítva. Tételesen hivatkozott ennek alátámasztására a felperes, mint gazdálkodó szerv 2019. és 2020. évi mérlegfőösszegének nagyságára, valamint nettó árbevételére. Az Önkormányzati Tanács szerint ezzel szemben megállapítandó, hogy „[...] a telekadó tárgya a telek. A vállalkozás bevételé, jövedelme más adók által terhelt, egyebek között az iparüzési adó tárgya a helyi adók között. A Htv. 7. § a) pontja szerint az adóalanyt egy meghatározott adótárgy esetében csak egyféle, az Önkormányzat döntése szerinti helyi adó fizetése terhelheti. Az Alkotmánybíróság 20/2021. számú határozata is megerősíti, hogy a vagyonnal arányos közteherviselés értelmezése szempontjából a telekadó éves összege a telek értékéhez viszonyítandó, mégpedig a területalapú adóztatás esetében is a szélsőséges esetekben. [...] Mindebből okszerűen következik, hogy a Htv. 7. § g) pontja szerinti teherviselő képességet nem általában az adóalany (gazdálkodási, jövedelmi stb.) helyzetével, hanem csakis az adótárggyal

összefüggésben értékelhető kapacitásához kapcsolhatóan lehet figyelembe venni.”
([Köf.5045/2021/4.](#))

- A 2017. adóév vonatkozásában vitatott Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület önkormányzatának önkormányzati rendelete belterületi telekre vonatkozóan egységesen 287 Ft/m²/év, külterületi telekre vonatkozóan egységesen 200 Ft/m²/év telekadó-fizetési kötelezettséget határozott meg. Ez alól egyes övezetek, illetve telekkategóriák képeztek kivételt, amelyekre a rendelet az előbbinél alacsonyabb, kedvezményes adómértéket állapított meg, meghatározott telkek, illetve adóalanyok mentességben részesültek a telekadó-fizetési kötelezettség alól. Az indítványozó bíróság álláspontja szerint a rendelet azáltal, hogy differenciálás nélkül egységes adómértéket határoz meg, ellentétes a 2017. január 1. napjától hatályos Htv. 7. § g) pontjával, mivel figyelmen kívül hagyja a helyi sajátosságokra és az adóalanyok teherbíró képességére (korlátozottan hasznosítható terület, csekély jövedelemtermelő képesség) vonatkozó differenciálási kötelezettséget. A Kúria Önkormányzati Tanácsa – megerősítve, hogy a Htv. csak 2016. december 31-ig teszi lehetővé az adóalany egyéni teherviselő képességének mérlegelését – a normativitás fent vázolt követelményével összefüggésben megállapította, hogy 2017. január 1-jét követően „az adóalanyok szélesebb köréhez” igazodó adótevénytörvényi megállapítás adott esetben az önkényességet zárja ki, akár akként valósul meg a szabályozás, hogy az jogszerű indok nélkül kifejezetten egyénre szóló; akár úgy, hogy homogénnek tekinthető társadalmi csoportba tartozó jogalanyok jogszerű indok nélküli megkülönböztetését valósítja meg. A településpolitikai mérlegelésen alapuló szabályozás okszerűsége ezen korlátokba ütközés hiányában általában nem vizsgálható felül. A vizsgált rendelet szabályai alapján nem keletkezik olyan jogellenes helyzet, ami alapján az adófizetési kötelezettség a rendelet által képzett homogén csoporton belül, azaz a külterületi telek tulajdonosai körében közteherviselési szempontból indokolhatatlanul és egy alanyra kiterjedően megkülönböztetően differenciálna. ([Köf.5002/2020/4.](#))

- Újszentiván Község meghatározott körzetében a telekadó-fizetési kötelezettséget 2019. január 1-jétől 240 Ft/m²-re emelte. Az indítványozó bíróság szerint e rendelkezés eredményeképpen az önkormányzati jogalkotó a külterületi ingatlanokra úgy alkalmazott dupla akkora mértékű telekadót a belterületi ingatlanokhoz képest, hogy a külterületi ingatlanok fajlagos értéke több mint négyszer kevesebb a belterületi ingatlanok fajlagos értékéhez képest – a szabályozás tehát diszkriminatív. A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványt nem találta megalapozottnak. Hangsúlyozta, hogy az indítványozó bíróság csak általánosságban, nem az egyedi ügyre vonatkoztatva utalt a diszkrimináció megvalósulására, indítványában éppen azokat az ésszerű, legitim célt szolgáló szabályozási kritériumokat hagyta figyelmen kívül, melyek a szóban forgó területek övezeti besorolásából, azok hasznosíthatóságából és az ezekkel összefüggő önkormányzati gazdálkodási érdekekből fakadnak, melyek figyelembevételét a Htv. 7. § g) pontja írja elő. A Kúria rögzítette, hogy a belterületi ingatlanokra kiszabott telekadóhoz képest a külterületi ingatlanokra vonatkozóan magasabb adómértéket megállapító szabályozás diszkriminatív jellegét önmagában a bel- és külterületi ingatlanok fajlagos értékének összehasonlítása nem alapozza meg. E tekintetben azt is értékelni kell, hogy a hasonló helyzetben lévő – homogén csoportba tartozó – adózókat (ipari-gazdasági övezetben működő vállalkozásokat) a közteher egyenlően terheli-e, továbbá azon legitim, ésszerű indokok vizsgálata sem mellőzhető, hogy az önkormányzatoknak a szabályozás megalkotásakor a helyi sajátosságokra, a telkek rendeltetésére (hasznosíthatóságára) és saját gazdálkodási követelményeikre is figyelemmel kell lenniük. ([Köf.5041/2019/4.](#))

- A Kp. 147. § rendelkezései szerint bírói indítvány alapján az alkalmazási tilalom külön is elrendelhető. Az érintett ügyben hozott határozatában az Önkormányzati Tanács utalt az előzményi Köf.5012/2019/3. határozat indoklására. Az indoklás szerint jogbizonytalansághoz vezetne, ha a vitatott rendelkezések Kúria által történő megsemmisítése és az új rendelkezések Közgyűlés általi megalkotása között semmilyen adómérték nem vonatkozna azon érintett telkekre, amelyek vonatkozásában jogszerű lehet az adómérték, így az ex nunc hatályú megsemmisítés a jogbiztonságot veszélyeztetné, ezért az Ör. vitatott rendelkezéseit pro futuro, ex tunc hatállyal semmisítette meg. Ezt az álláspontot a Köf.5037/2019/4. számú határozat is irányadónak tartotta, attól eltérni nem kívánt, ezért a Kp. 147. § (2) bekezdése szerint a jogbiztonság védelme érdekében a más jogszabályba ütköző jogszabályi rendelkezések általános alkalmazási tilalmának mellőzésével csak az indítvánnyal érintett ügyre vonatkozó alkalmazási tilalmat rendelt el. ([Köf.5037/2019/4.](#))

- Budafok-Tétény Önkormányzat vitatott rendelete 2019. január 1-jei hatállyal kiegészült egy további rendelkezéssel, mely szerint ettől az időponttól kezdve mentes a telekadó alól a magánszemély tulajdonában álló, közforgalom számára megnyitott magánút, saját használatú út. Az indítványozó bíróság szerint az útszabályozásra fenntartott telekrész tulajdonosa és a közforgalom számára megnyitott magánút, út, saját használatú út tulajdonosa hasonló helyzetben lévő adóalanyoknak minősül, mert telkeik azonos rendeltetésűek. Álláspontja szerint a két fajta telek (magánút kialakítása esetén adókötelessé vált telek, illetve kialakult magánút hiányában adómentes telek) adóztatásának különbözősége az adófizetésre köteles csoportot közteherviselés szempontjából indokolatlanul, megkülönböztetően differenciálja. Az önkormányzat nem valósít meg diszkriminációt a rendezési tervvel útszabályozásra fenntartott telekrész és a magánút adómentességének eltérő szabályozásával, mivel a magánutak kialakulásai a telkek – építési szabályozás szempontjából – nem tartoznak azonos (homogén) csoportba, ezáltal a telektulajdonosok sem minősülnek hasonló helyzetben lévő adóalanyoknak. Hiányzik tehát az összehasonlítás alapja, amelyre tekintettel a diszkrimináció egyáltalán vizsgálható lenne. Az adómentesség körének további adótárggyal (magánút) történő bővítésére, illetve ennek hiányában az adómentességre vonatkozó rendelkezés jogszabályba ütközésének kimondására normakontroll eljárásban nincs lehetőség. A vitatott rendelkezés tehát nem ütközik a Htv. 7. § g) pontjába. ([Köf.5033/2019/4.](#))

- Csepel Önkormányzat meghatározott övezetében a telekadó-fizetési kötelezettséget 2018. január 1-től 337 Ft/m²-re emelte. A tényleges telekadó fizetési kötelezettség összesen 796.595 m² terület esetében állt fenn, ebből az alapügy felperesének tulajdonát több önálló telekingatlan alapján 757.551 m² telekadó köteles terület képezte, a további megközelítőleg 40.000 m² területnek (összesen 60 ingatlan) más tulajdonosai voltak. Az indítványozó bíróság szerint a tényleges telekadó fizetési kötelezettség alá eső területeken az önkormányzat által kivetett adó, több mint 95%-át a felperes köteles megfizetni, ezért – az indítványozó megítélése szerint – a speciális adómérték egyetlen adóalanyt céloz, azaz szabályozás nem normatív jellegű. A normativitás kérdését vizsgálva a Kúria megállapította, hogy jelen esetben nem lehet beszélni az önkormányzati rendelet által létrehozott olyan homogén csoportról, amely viszonyítási alap lenne az adófizetésre kötelezett vonatkozásban, azaz hiányzik az összehasonlítás alapja, amelyre tekintettel a diszkrimináció egyáltalán vizsgálható lenne. Az a tény, hogy az érintett adóköteles területekre kivetett telekadó több mint 95%-át egyetlen adóalany köteles megfizetni, nem a vonatkozó szabályozás diszkriminatív jellegének következménye, hanem az érintett terület adott időszakban (adóévben) fennálló tulajdonosi szerkezetéből fakad. Az arányos mértékű, a hasonló helyzetben lévő – homogén csoportba tartozó – adózókat egyenlően terhelő adó nem minősíthető az adózó tevékenységét

közvetetten és nem adóztatási jelleggel befolyásoló gazdasági szabályozó eszköznek, azaz nem ütközik a Htv. 7. § g) pontjába. ([Köf.5028/2019/5.](#))

- A telekadó-rendelet jogszabály-ellenességének megállapítására és az alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói indítványt a Kúria elutasította. A Kúria vizsgálata a Htv. korábbi 6. § c) pontja kapcsán kiterjedt az ingatlanok közötti differenciálás szükségességének kérdésére is. Rámutatott, hogy az indítványozó bíróság nem fejtette ki, hogy az ingatlan milyen sajátosságainak figyelembevétele hiányzik álláspontja szerint a szabályozásból. Csak nagy általánosságban utal a megfelelő differenciálás hiányára. Nem derül ki, hogy egy adott szempont szerint, összehasonlításban milyen mértékű hátrány keletkezik az adott ingatlan alapján a tulajdonosra nézve. A Kúria megállapította, hogy az önkormányzati rendelet normakontrolljára irányuló indítványnak tartalmaznia kell a bírói álláspont indokait, és a törvényellenesség megállapítása iránti igényt alátámaszt bizonyítékokat is teljeskörűen ebben kell szerepeltetni. Ezt, a bírói indítvány tartalmára vonatkozó megállapítását a Kúria más (a közösségi együttélés szabályozásával összefüggő) ügycsoportban is megerősítette ([Köf.5005/2019/5.](#), [Köf.5006/2019/4.](#))

- A bírói kezdeményezés annak megállapítására irányult, hogy Pécel Város Önkormányzata telekadóról szóló rendeletének adómértéket meghatározó 8. §-a törvényt sértő volt, mert a 2011-es adóév vonatkozásában a Htv.-ben foglaltakra tekintet nélkül, eltolódott a perbeli adótárgyak értékétől. A tényállás elemét képezte továbbá az, hogy az Alkotmánybíróság 99/2011. (XI. 17.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) ezen okból már vizsgálta az adórendelet 8. §-át és azt, valamint az adóalap meghatározására vonatkozó rendelkezést 2011. december 31-ével megsemmisítette. Az önkormányzat a megsemmisítést követően, 2013-ban – az Abh.-ban foglaltakra hivatkozással, korrekciós indítással – az adórendelet 8. §-án alapuló mentességi szabályt alkotott, amelyet visszamenőleges hatállyal, 2011-re is alkalmazni rendelt és amelyet 2013-ban további egy alkalommal, ismételtén módosított. Ezzel szemben az adóalapra vonatkozó rendelkezést nem alkotta újra.

A Kúria az adórendelet 8. §-ának törvényt sértését értelemszerűen nem vizsgálhatta, hiszen azt az Alkotmánybíróság az Abh.-ben már megsemmisítette. A Kúria nem létező rendelkezés törvényességét nem vizsgálhatta. Megállapította, hogy a 2011-ben hatályba lépett jogalkotásról szóló törvény tételes rendelkezésével kizárta a hatályon kívül helyezett rendelkezés módosítását, ezért az önkormányzat törvényt sértést követett el a 2013-ban megalkotott rendelkezéseivel.

Megállapította továbbá, hogy „nem lehet az alkotmányellenesség minősített absztrakt adótényállási elemek alapján kivetett adókötelezettséget a konkrét adótényállásban az adózón számon kérni még akkor sem, ha a konkrét adókötelezettséget adókedvezménnyel utóbb csökkenti az önkormányzat. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban nem az adómérték alkotmányellenességét/törvényt sértő jellegét állapította meg, amelyet adott esetben adókedvezménnyel korrigálni lehetne. Az Abh. kimondta, hogy az önkormányzat Htv. 17. §-ba ütközően határozta meg a telekadó tárgyát. Ezt a törvényt sértést az önkormányzat nem oldhatta fel azzal, hogy utóbb adókedvezményben részesítette az adózókat”. ([Köf.5046/2015/4.](#))

- A telekadóról szóló szabályozás során a törvényben meghatározott elvek alkalmazása körében igazodni kell ahhoz a szemponthoz, hogy az adómérték az adótárgy telek forgalmi értékéhez képest ne legyen túlzott. Az ügyben az ingatlanforgalmi szakértő értékbecslése a földterület forgalmi értéket kisebb eltérésekkel 50.000.000,- Ft körüli összegben állapította

meg. Ehhez képest az adóteher adóévenként előbb mintegy 32 millió Ft (64%), majd adóévenként a becsült értéket meghaladó több mint 55 millió Ft. A Kúria ezt az adóterhet aránytalannak ítélte meg. ([Köf.5033/2016/3.](#), [Köf.5009/2016/4.](#), [Köf.5024/2016/5.](#))

- Telekadó mérték meghatározása a során a Kúria arra a megállapításra jutott, hogy a telekadó mértékére vonatkozó törvényi szabályokat nem sérti az az adómérték, amely az adómaximum alatt úgy került meghatározásra, hogy kellően differenciál a rendelet hatálya alá tartozó adóalanyok és a telkek sajátosságait is figyelembe véve.

A Kúria a vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy a jelen ügyben lévő önkormányzat nem differenciál a törvénynek megfelelően. Az általános adómérték mellett a magánszemélyek beépítésre szánt övezetben lévő ingatlanai után kisebb adómértéket határozott meg, s még kisebbet – az általános adómérték felét – határozta meg a külterületi telkek beépítésre nem szánt övezetbe eső része, és a magánszemélyek tulajdonában álló belterületi telkek beépítésre nem szánt övezetbe eső része után. ([Köf.5013/2017/4.](#))

- Az adómértéket megállapító rendeleti rendelkezés megsemmisítését a telektulajdonos adózók közötti indokolatlan megkülönböztetés támasztotta alá. Utóbb azonban megállapítható volt az is, hogy Lipót Község Önkormányzata telekadóról szóló rendelete a fentiekben hivatkozott Alkotmánybírósági határozat alapján is törvénysértő lett volna. A lipóti adórendelet ugyanis – hasonlóan Pécel Város Önkormányzatának telekadó kivetését szabályozó rendeletével – az adózók tulajdonában lévő telkek alapterületének összegét tekintette a telekadó alapjának. A Htv. szabályai szerint ugyanis (17. §) az adót az ingatlan-nyilvántartás szerinti önálló ingatlanonként és nem adózónként kell megállapítani. ([Köf.5020/2015/6.](#))

- Az esetek egyik csoportjába tartoztak azok az ügyek, amelyek a Htv. 17. §-ának 2011. november 30-i módosítása figyelmen kívül hagyásából eredtek. Ezekben az ügyekben a képviselő-testületek a 2012-es adóévben is a korábbi törvényi telekfogalom („beépítetlen belterületi ingatlan”) alapján vetették ki az adót. Ezzel szemben a Htv. módosításának eredményeként 2011. december 1-től a telekadó tárgyává „az önkormányzat illetékességi területén lévő telek” vált. Ezekben az ügyekben a Kúria az alábbiakra mutatott rá: „A Htv. 4. és 17. §-a kógens jelleggel határozza meg a települési önkormányzat számára a telekadó tárgyát. A települési önkormányzat ezért nem érvényesítheti adópolitikáját oly módon, hogy a Htv.-ben meghatározott adótárgyak között „válogat”.” ([Köf.5049/2014/5.](#), [Köf.5066/2013/4.](#))

Települési adó

A települési adó egy sajátos adó-típusként jelent meg 2015. január 1-ei hatállyal a Htv.-ben. A helyi önkormányzatok az illetékességi területükön rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethetnek be, amelyet vagy amelyeket más törvény nem tilt. A törvény nem igazán jelöli ki a helyi szabályozás kereteit, amely tényből több törvényességi probléma is adódik.

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa Aba város helyi adókról szóló rendeletét többfajta, magasabb szintű jogszabályi rendelkezés megsértése miatt is törvénysértőnek találta. Egyrészt a rendelet formai tagolása (szerkezete) ellentétes az IRM rendelet (JsZR.) rendelkezéseivel. Másrészt a rendelet rendelkezésének (az adó évi mértéke a Htv. 11. §-ában és 17. §-ában meghatározott adótárgyanként: építmények, lakásbérleti joggal rendelkező magánszemély esetében 12.000.- Ft.) megfogalmazása nem pontos, illetve nem egyértelmű a címzettek

számára, így a Jat.-ban megfogalmazott normavilágosság elve is sérül. Harmadrészt, a rendelet olyan fogalomkészletet alkalmaz, amely a hatályos szabályozás viszonylatában nem értelmezhető. A Kúria – kivételes módon – a rendelet egészét megsemmisítette, tekintve, hogy a Jszer.-ben foglalt formai jogalkotásra vonatkozó előírások megsértése az önkormányzati rendelet teljes normaszövegének hatályon kívül helyezését vonja maga után. ([Köf.5021/2019/4.](#))

- Az úgynevezett „termőföld-adó” rendelet vitatott rendelkezései egy rendezett városkép kialakítását határozták meg célul. Az elhanyagolt ingatlanok tulajdonosait akarták más magatartásra bírni. A rendelet szerinti fizetési kötelezettség a településen belül meghatározott utcák által határolt területen fekvő külterületrészre terjedt ki. Emellett az adó alól a termőföld akkor volt mentes, ha az adóévben annak teljes területe tényleges mezőgazdasági művelés alatt áll; illetve, amennyiben tulajdonosának tulajdoni illetősége az egész ingatlanra vetítve nem érte el az 1000 m²-t.

A Kúria rámutatott, hogy az indítvány által vitatott rendelkezések egy jól körülhatárolható alanyi körre irányulnak. Különösen igaz ez a Kúria szerint a 2015. augusztus 1-jétől hatályos módosításra: Az új rendelkezés szerint csak abban az esetben tekintendő a termőföld teljes területe ténylegesen mezőgazdasági művelés alatt állónak, amennyiben területének 100%-a művelés alatt áll, továbbá az ingatlanon nincs felépítmény, „különösen fészer, préház, stb.”, egyéb tárgy „különösen téglarakás, bármilyen mezőgazdasági tevékenységhez nem kötődő objektum, csatornafedél, stb.” A Kúria szerint a mentességek ilyen meghatározása az adott – eleve vitatható indokolással – lehatárolt területén belül is, még tovább, szinte névre szólóan körülírja a kötelezettek körét. Az adókötelezettség ilyen célzottá tétele a közteherviseléssel csak úgy hozható összefüggésbe, ha a szűkítés célja legitim. Csakhogy az érvényesíteni célzott településrendészeti szempont adóztatás útján történő megvalósítása nem egyeztethető össze az adó, mint általános fizetési kötelezettség természetével, amely e sajátosságánál fogva nem szankció típusú kötelezés fajta. Előbbi célra ugyanis a fizetési kötelezettségek között a felelősségalapú bírság szolgál. Sérül az Alaptörvény XXX. cikke, ha közteherviselés címén valójában szankció alkalmazására kerül sor anélkül azonban, hogy a megállapítás tekintetében fair eljárásra kerülne sor, illetve jogorvoslatra lenne lehetőség. Mindez az említett szempontok alapján diszkriminatív helyzetet is eredményezhet. ([Köf.5037/2017.](#))

- A Kúria az érintett önkormányzat települési adó rendeletét semmisítette meg törvénysértés megállapításának indoka miatt – figyelembe véve az adófizetés alóli mentesülés eseteit, illetve az erre vonatkozó igazolások meghatározásának rendszerét – az adóalanyi kör meghatározása rendkívül célzott volt. Ennek eredményeképpen települési adó-fizetési kötelezettsége csak egy vagyonnal és vagyoni joggal nem rendelkező, azt hozzátartozói kapcsolat révén sem élvező, de a településen lakó, társadalmi (közösségi) csoportnak állt fenn (jellemzően vendégmunkások), a településen eltöltött napok után. A Kúria megállapítása szerint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Etv.) által tiltott, önkényes különbségtételt valósít meg az önkormányzat, ha az adójogi szabályozás a jogalanyok között teherviselő képességük ellenében – jelen esetben azzal épp fordítottan – határozza meg kötelezettségeik mértékét, igazolható legitim cél nélkül. ([Köf.5028/2017/4.](#))

- Az érintett önkormányzat infrastruktúrafejlesztési települési adóról szóló rendeletét a Kúria megsemmisítette. A szabályozás (csak) az újonnan létrehozott lakások adóztatását rendelte el települési adóval (lakásonként egyszeri félmillió forint összegben). A lakások

adóztatása a Htv. szerint az építményadó hatálya alá tartozik. A Kúria az ügyben megállapította, hogy olyan adótárgy, amely a Htv.-ben meghatározott bármely helyi adó (jelen esetben az építményadó) hatálya alá tartozik, települési adózás alá nem vonható. Az adómentesség biztosítása nem használható fel arra, hogy az önkormányzat valamely adótárgyat kivonja a Htv. hatálya alól, majd települési adó néven vonja adózás alá és tetszőleges mértékű adófizetési kötelezettséget állapítson meg. ([Köf.5027/2017/4.](#))

- A helyi önkormányzatok a Htv.-ben szereplő különböző típusú helyi adókat nem szabályozhatja újra települési adó néven. Az ügyben a telekadó tárgya került települési adókötelezettség alá: települési adó formájában a növényzet földterület nagysága szerinti adóztatása valójában a telekadó alapja szerinti adóztatást jelent. ([Köf.5028/2016/4.](#))

- Az Alapvető Jogok Biztosa indítványára az Önkormányzati Tanács jelen ügyben általános követelményt határozott meg a települési adót szabályozó önkormányzati rendeletek tekintetében. Eszerint a települési adóval összefüggésben nem vehetők figyelembe a Htv. – 1/A. § (2) bekezdésében megjelöltekén kívüli – rendelkezései. Így nem lehet jelentőséget tulajdonítani a Htv. garanciális anyagi szabályainak, és annak sem, hogy a Htv. milyen rendelkezéseket tartalmaz a termőfölddel összefüggésben. Amennyiben a tulajdonos egyben egyéni vállalkozóként, mezőgazdasági őstermelőként, avagy jogi személy tagjaként vállalkozási tevékenységet folytat a tulajdonában álló termőföldjén, úgy e tevékenysége kizárja, hogy alanya legyen a települési adónak. Állami tulajdonú föld bejegyzett földhasználója vállalkozási tevékenysége okán nem lehet a települési adó alanya. ([Köf.5068/2015/4.](#))

- A települési adó kiszabásával kapcsolatban a Kúria számos határozata arra mutatott rá, hogy amennyiben a települési adó tárgya termőföld, úgy a föld hasznóbérbeadásából származó jövedelem után keletkezett személyi jövedelem-adófizetési kötelezettség nem zárja ki, hogy az önkormányzat települési adót vessen ki. ([Köf.5069/2015/4.](#))

- A Kúria a települési adó bevezetését modellváltásként értékelte a helyi adók megállapításának rendszerében. A Htv. új szabályai a települések – lényegében anyagi jogi keretek nélküli – adóztatási jogának szabadságát szolgálják. Ennek a szabadságnak a konkrét eljárásban levonható következménye az volt, hogy a települési adóval összefüggésben nem vehetők figyelembe a Htv. – 1/A. § (2) bekezdésében megjelöltekén kívüli – rendelkezései.

Az adóalanyi kör vonatkozásában a Kúria úgy ítélte meg, hogy különbséget kell tenni az adóalanyok között a termőföldhöz való viszony tekintetében: amennyiben a tulajdonos egyben egyéni vállalkozóként, mezőgazdasági őstermelőként, avagy jogi személy tagjaként folytat vállalkozási tevékenységet a tulajdonában álló termőföldjén, úgy e tevékenysége kizárja, hogy alanya legyen a települési adónak.

A közteher természete vonatkozásában a kárenyhítési hozzájárulásról azt állapította meg a Kúria, hogy annak megfizetését – a befizetések révén –, kártelepítési célból létrehozott és kockázatközösségként működő pénzügyi alap indokolja. A pénzügyi alap célja nem a „közös szükségletek kielégítése”, hanem a mezőgazdasági káresemény bekövetkeztekor a mezőgazdasági termelő kárainak megtérítése – quasi biztosítási jelleggel –, ezért az nem volt köztehernek tekintendő.

Ezzel szemben az a befizetés, amelyet az állam/helyi közhatalom által biztosított közszolgáltatásért, jogszabály alapján, lényegében az adott közszolgáltatás rendelkezésre

állásáért kell megfizetni, köztehernek minősül. A mezei őrszolgálat az önkormányzat döntése alapján rendészeti jellegű közszolgáltatás nyújtására felállított és fenntartott intézmény, amely a törvényi előírások értelmében a földhasználónak vagy a termőföld tulajdonosának a szándékától független, mégis rendelkezésére álló közszolgáltatás. Ugyanakkor annak költségeihez jogszabályban – önkormányzati rendeletben – megállapított kötelezettsége folytán hozzá kell járulnia. ([Köf.5035/2015/4.](#))

Építésügy

- A helyi építési szabályzatot módosító rendeletet Vámoszabadi Község Önkormányzatának képviselő-testülete úgy fogadta el, hogy az indítványozó kormányhivatal állami főépítésze záró szakmai véleményében a módosítások elfogadását nem támogatta. Az indítvány szerint a módosító rendelet ily módon történő elfogadása az Étv. 8. § (2d) bekezdésébe ütközik. Emellett az indítvány más ágazati jogszabályok - így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízlétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet (Vízbázis rendelet), a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (Tftv.) és az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet - módosító rendelet általi megsértésére is hivatkozott. Az Önkormányzati Tanács - hivatkozva saját korábbi döntéseire, valamint a releváns alkotmánybírói gyakorlatra - megállapította, hogy a jogszabályalkotás - így az önkormányzati rendeletek megalkotásának is - elengedhetetlen feltétele az eljárási szabályok betartása. Csak a formalizált eljárás szabályainak a betartásával keltezhet érvényes jogszabály. Az eljárási szabályok betartása és az eljárási garanciák érvényesülése a rendeletalkotási eljárás kiszámíthatóságának, ésszerű rendben történő lefolytatásának is lényeges feltétele. Az Étv. 8. § (2d) bekezdésének kógens rendelkezése nem teszi lehetővé, hogy az érintett önkormányzat az állami főépítész véleményét negligálja, és záró szakmai vélemény - felhasználása és figyelembevétele, a véleményeltérés esetére a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti eljárásrend követése - nélkül fogadja el a helyi építési szabályzatának módosítását. Az Önkormányzati Tanács ugyanakkor rögzítette azt is, hogy az indítványozó által külön-külön is jelölt (egyéb ágazati) jogszabálysértések nem képeztek a vizsgálat tárgyát, mert az indítvány ezen része az Állami Főépítész Iroda záró szakmai véleményében kifejtettek alapján került megfogalmazásra. Erre tekintettel az Önkormányzati Tanács kiemelte, hogy a normakontroll eljárás nem az állami főépítész záró szakmai véleményének megalapozottsága, hanem az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközése tárgyában folyik, így jelen ügyben az Étv. 8. § (2d) pontján vizsgálat szétfeszítené a normakontroll eljárás kereteit is. ([Köf.5011/2022/4.](#))

- Az önkormányzati rendelet változtatási tilalmat rendelt el Győr város helyi építési szabályzata rendezési tervmódosításának hatályba lépéséig. Az indítványozó kormányhivatal álláspontja szerint az önkormányzat a rendelet megalkotásának időpontjában nem rendelkezett a településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakterülettel összefüggő szakági tervezési feladatok ellátása tárgyában érvényes szerződéssel; továbbá olyan területek vonatkozásában is elrendelte a változtatási tilalmat, amelyek esetében ez nem lett volna szükséges. Az Önkormányzati Tanács megalapozottnak találta az indítványt. Az Étv. 16/A § (1) bekezdése szerint településtervezési elkészítésére, illetve annak módosítására kétféle módon kerülhet sor vagy maga az önkormányzat készíti el a településtervezési tervet, vagy annak elkészítésére településtervezési szerződést köt. Jelen esetben azonban az önkormányzat megfelelő jogosultsággal bíró (okleveles tájépítész mérnöki végzettséggel rendelkező) szakemberrel nem rendelkezett, így szükséges lett volna a településtervezési szerződés (külső) szakemberrel történő megkötése,

már az eljárás kezdetén, a változtatási tilalom alapjául szolgáló építési szabályzat (mint településrendezési terv) módosításának elkészítésekor. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy az önkormányzat ilyen szerződést szakági tervezővel nem kötött, holott a változtatási tilalom elrendelésének az Étv. 21. § (1) bekezdése szerinti előfeltételé az írásos településtervezési szerződés megléte. A megfelelő jogosultsággal rendelkező tervezővel való szerződéskötés nélküli jogalkotás a rendelet egészének a megalkotási feltételek hiánya miatti törvénybe ütközését jelenti, így a változtatási tilalmat elrendelő önkormányzati rendelet az Étv. 21. § (1) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő. Megítélése szerint a szakági tervezővel való szerződés hiánya a rendelet közjogi érvénytelenséget vonja maga után, így azt ex tunc hatállyal semmisítette meg. Mivel ily módon a rendelet egészének megalkotásához szükséges jogszabályi feltétel hiányzott, az Önkormányzati Tanács a rendelet egészének megsemmisítéséről rendelkezett és az indítványban felvetett további, a változtatási tilalommal érintett terület helyes megjelölésével és a szükséges mértékre korlátozásával összefüggő jogkérdéseket nem vizsgálta. ([Köf.5006/2022/5.](#))

- Balatonfüzfő közigazgatási területén önálló hírközlési adótorony, új hírközlési berendezés és bázisállomás, lakó- és üdülőterületen, valamint a lakóépület elhelyezését lehetővé tévő település központi területeken, valamint azoktól 1500 m-es távolságra nem helyezhető el; továbbá a meglévő hírközlési berendezések 5G hálózat fejlesztés céljából nem bővíthetők, ill. nem cserélhetők le. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megsemmisítette a HÉSZ vitatott rendelkezését és megállapította egyrészt, hogy az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvényben (Eht.) megfogalmazott célok és alapelvek, továbbá az EU Hírközlési Kódexben lefektetett jogharmonizációs célok alátámasztják, hogy az Eht. a köz érdekét szolgálja. Ennek érdekében előírja, hogy a település tervezésénél és rendezésénél biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét. Az Eht. lehetővé teszi, hogy külön jogszabály az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének módját meghatározza, ennek azonban nem feleltethető meg az önkormányzati rendeletben meghatározott hírközlési berendezések 5G hálózat fejlesztés céljából történő felszerelésének teljes tilalma. Másrészt kifejtette, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása antennák, antennatartó-szerkezetek és az ezekhez tartozó műtárgyak létesítése és működtetése nélkül lehetetlen. A mobiltelefon- és internetszolgáltatás pedig mára már nélkülözhetetlenné vált, a kellő lefedettség iránt széleskörű igény mutatkozik. Az önkormányzati rendelet szerinti korlátozás mindezek alapján nem felel meg az EU Hírközlési Kódex fényében értelmezett Eht., valamint az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról szóló 20/2020. (XII. 18.) NMHH rendelet követelményeinek, mivel az az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának szabadságát az önkormányzat közigazgatási területének – frekvenciált – részén az alkalmazott technológiától és berendezéstől függetlenül, az arányosság vizsgálata nélkül korlátozza. ([Köf.5014/2021/3.](#))

- Balatonföldvár Város Önkormányzata HÉSZ-ről szóló rendeletének 2018-as módosítása (Ör.) miatt fordultak a panaszosok az alapvető jogok biztosához, mivel az a vízparti környezeti állapot jelentős változását eredményezheti megítélésük szerint. Beadványukban kifogásolták, hogy az önkormányzat „alövezet” néven olyan új terület-felhasználási egységgel bővítette a helyi építési szabályzatot, amelyet a vonatkozó magasabb jogszabályok nem tartalmaznak.

Ennek lényege, hogy közérdekre hivatkozással az adott meglévő övezet alaprendeltetésétől eltérő rendeltetést tesz lehetővé. Az önkormányzat szerint a módosítás célja a balatonföldvári vitorláskikötő közúti kapcsolatának biztosítása volt. Ennek következtében a

településrendezési eszközökben a kikötő-móló és a kikötő-hajóállomás, mint a különleges kikötőterület övezetbe sorolt ingatlanoknak egy része ún. különleges kikötőterület közlekedési alövezetbe került. A HÉSZ módosítása lehetővé tette a területen a gépjárművek közlekedésére szolgáló utak elhelyezésén kívül járdák és gyalogutak, mindezek csomópontjai, vízelvezetési rendszer, hírközlési és környezetvédelmi létesítmények, valamint a közlekedést kiszolgáló közlekedési építmények elhelyezését is. A Kúria egyetértett az indítványozó érvelésével, amely szerint a kifogásolt önkormányzati szabályozás – további garanciális korlátok hiányában – gyakorlatilag korlát nélkül teremti meg a hatályos felsőbb szintű szabályoktól (így Étv., OTÉK, Balatontv.) való eltérés lehetőségét. Indoklásában kiemelte, hogy az OTÉK kögens szabályai szerint az igazgatási terület terület-felhasználási egysége jogszerűen csakis „beépítésre szánt” vagy „beépítésre nem szánt” kategóriába tartozhat, azaz nem létezik e két átfogó területi kategóriának „közös metszete”. Mindezek alapján a Kúria megállapította az indítványozó által kifogásolt HÉSZ pontok törvényellenességét és megsemmisítette e rendelkezéseket. ([Köf.5004/2019/5.](#))

- Az ügyben érintett város helyi építési szabályzatát vizsgáló határozat megállapítja, hogy közigazgatási bíróságnak a HÉSZ szabályozási tárgykörét érintő egyedi ügyben hozott döntése az önkormányzat rendeletalkotási és rendeletmódosítási jogkörét nem érinti, szabályozási autonómiáját nem korlátozza. A korábbi építési szabályzat beépítést korlátozó övezeti szabályozása miatt az önkormányzatot terhelő, kisajátítási kérelem benyújtására vonatkozó kötelezettséget rögzítő jogerős ítélet nem akadályozza annak, hogy az önkormányzat később, az Alaptörvényben biztosított rendeletalkotási, azaz jogalkotó hatáskörével élve az építési szabályzat módosításával a korlátozást megszüntesse vagy csökkentse. Az önkormányzati rendelet nem következménye az egyedi jogalkalmazói aktusnak, hanem mint jogszabály, feltétele annak. ([Köf.5016/2018/4.](#))

- A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló törvény alapján a közlekedési beruházással érintett önkormányzat köteles településrendezési eszközeit a helyi építési szabályzata módosításával összhangba hozni az országos településrendezési tervről szóló törvény előírásaival. ([Köm.5019/2017/3.](#))

- Az építésügyben vannak olyan közhatalmi beavatkozások, amelyeket a tulajdonos ellentételezés nélkül túrni köteles (pl. nyilvánvaló, hogy az építési magasság előírása önmagában nem teremt alapot a telektulajdonosnak kártalanításra), vannak aztán olyan beavatkozások, amely során az értékgarancia elve érvényesül, azaz a közjogi beavatkozás során fellépő értékvesztést az államnak/önkormányzatnak kompenzálnia kell (pl. egy övezeti átsorolás következtében előálló értékvesztés). Végül a tulajdonba való közérdekű és kivételes beavatkozás legerősebb formájánál a kisajátításnál az alaptörvényi garanciáknak kell érvényesülni: a feltétlen, azonnali és teljes kártalanítás mellett lehetséges a tulajdonelvonás is. Rá kell mutatni továbbá arra, hogy előfordulhat a tulajdonba való olyan állami/önkormányzati beavatkozás is, amely az egyes esetekben a vonatkozó szabályoknak megfelel, de összességében, a beavatkozás gyakorisága, mennyisége alapján a tulajdon jogintézményét veszélyezteti. ([Köf.5050/2016/4.](#))

- Jelen ügyben a Kúria megítélése szerint nemcsak technikai előírás, hogy a helyi építési szabályzatnak kell rendelkezni az állattartó telepeket érintő védőtávolságról, hanem annak garanciális jelentősége is van, amennyiben a helyi építési szabályzat megalkotására – mint sajátos helyi normára – az Étv.-ben foglalt speciális szabályok irányadók. Ilyen rendelkezések az állattartásról szóló rendelethez nem kapcsolódnak, ezért a védőtávolságnak az állattartásról

szóló rendeletben való szabályozása – a mellett, hogy szövegszerűen is ellentétes az OTÉK vonatkozó szabályaival – egyben az Étv.-ben foglalt, a helyi építési szabályzat megalkotásához kötődő garanciákat is kiüresíti.” A jogalkotó akként rendelkezik, hogy egy adott szabályozási tárgyat a helyi építési szabályzatnak kell tartalmaznia, akkor ahhoz egyben a helyi építési szabályzat elfogadásához kapcsolódó garanciális rendelkezések érvényesülését is előírja. Jelen esetben az Étv., valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben megállapított egyeztetési eljárás érvényesüléséről van szó. Az önkormányzati rendelet indítványban támadott 2. § (2)-(3)-(4) bekezdései, valamint az 1. számú melléklete tehát más jogszabállyal, az OTÉK 36. § (5) bekezdésével állt szemben. ([Köf.5048/2016/3.](#))

- A Kúria határozatában vizsgálta, hogy a helyi építési szabályzatban nem adható az önkormányzati képviselő-testületnek olyan felhatalmazás, hogy a normatív szabályok alól egyedi döntésekkel előre nem meghatározott eltéréseket engedélyezhet. ([Köf.5043/2016/6.](#))

- A Kúria döntésében helyi építési szabályzat törvényellenességét vizsgálta bírói kezdeményezésre. A tulajdonhoz való jog védelmét is figyelembe véve húzta alá a Kúria azt a törvényi szabályt, amely szerint helyi építési szabályzatban közterületként csak állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület minősíthető. ([Köf.5012/2016/4.](#))

- Helyi építési szabályzat módosítását kifogásoló bírói kezdeményezés alapján járt el a Kúria és mondta ki, hogy nem törvénysértő az a helyi építési szabályzatban foglalt előírás, amely az erdőhasználatra szánt területen a már meglévő kilátó felújítása során a kilátó magasságának megnövelését lehetővé teszi. ([Köf.5064/2015/6.](#))

- Egy másik döntés elvi lényege szerint a helyi építési szabályzat melléklete a szabályozási terv. Jogszabálysértő az a helyi építési szabályzatról szóló önkormányzati rendelet, amely nem tartalmaz szabályozási tervet ([Köf.5053/2015/4.](#))

- Jogalkotási technika törvényességét vizsgálta az Önkormányzati Tanács Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzat Képviselő-testületének a Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló rendelete kapcsán. A Kúria határozatában megállapította, hogy a jogszabály módosítása csak akkor fejt ki hatását, amennyiben az beépül a módosított jogszabályba. „(...) a módosító jogszabály azon rendelkezései, amelyek nem épülnek be a módosított jogszabályba, hatályon kívül helyezésüket követően nem fejtik ki hatásukat”. Hiába rendelkezik tehát az önkormányzati jogalkotó a jogalkotási törvénytől eltérően az átmeneti rendelkezések tekintetében, ha a módosító rendelkezések nem tudnak beépülni az önkormányzati rendeletbe. A hatályon kívül helyezett módosító rendelkezés ugyanakkor törvénysértést nem eredményez, hiszen a jogalkotásról szóló rendelkezések értelemszerűen alkalmazandóak. ([Köf.5040/2012/6.](#))

- Az alkalmazandó jog problémája kapcsán már felmerült, hogy a helyi építési szabályzat és szabályozási terv megalkotásához vezető eljárás szabályainak megsértése esetén a megalkotáskor hatályos magasabb szintű jogszabályhoz mérten kell az önkormányzati rendeleteket elbírálni. Ezek az eljárási szabályok jellemzően az építésügyi törvény által kötelezően előírt véleményeztetési, egyeztetési kötelezettségek köré csoportosultak. Következetes és szigorú az Önkormányzati Tanács gyakorlata a tekintetben, hogy az önkormányzati rendelet törvényellenességéhez vezet, ha a törvényi szabályok sérülnek a rendeletalkotás során. Az önkormányzati rendelet azért került megsemmisítésre, mert a

megalkotása során nem kérték ki a főépítész véleményét, valamint a másik rendelet megsemmisítése azért történhetett, mert a jogszabály szerinti államigazgatási szervek véleményének kötelező kikérése elmaradt. ([Köf.5013/2013/7.](#), [Köf.5055/2013/9.](#))

Közterület használata

- A Tanács által meghozott határozat tárgyát Balatongyörök Község Önkormányzata közterületek használatáról szóló rendeletének felülvizsgálata képezte. Az alapügy alperese az önkormányzat tulajdonában lévő strandfürdő területéből bérelt meghatározott területet, ám amikor bérleti szerződése megszűnt, a területet nem adta a felperes birtokába. Az önkormányzati rendelet értelmében közterületet közterületi funkciótól eltérően csak az önkormányzattal kötött közterület bérleti szerződés alapján lehet használni és csak olyan tevékenységekre, amelyekre e rendelet felhatalmazást ad, a rendeletben meghatározott díjtételek alapján. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy az önkormányzat rendeletalkotási feljogosítottságánál fogva közhatalomként jár el, tehát nem lehet mellérendeltségi viszonyban a használatot igénylővel. A közterület rendeltetéstől eltérő – például kereskedelmi jellegű – használatát ezért az önkormányzat csakis közhatalomként és nem tulajdonosként dönti el. Ezért ebben a kérdésben az önkormányzat megfelelő fórumának közigazgatási határozatot kell hoznia, amellyel szemben fellebbezési jog biztosítandó, a jogerős közigazgatási határozat felülvizsgálata pedig közigazgatási bíróságtól kérhető. Az önkormányzat a közterület-használat szabályozása terén alkalmazhat ugyan polgári jogi viszonyelemeket is, de csak a maga helyén és összefüggésében felfogva, az alapul fekvő közigazgatási jogviszonyba ágyazottan, a koherencia követelményének érvényesítése mellett. Ha a közhatalmi szereplő diktálni tudja a szerződési feltételeket, akkor a másik megállapodó fél számára közjogi garanciákat kell biztosítani, mindenekelőtt jogorvoslati formában. Az önkormányzatnak tehát nincs korlátlan szabadsága az alkalmazandó jogviszony kiválasztása terén, nem lehet „hintázni” a köz- és a magánjogi jogviszonyok között, azaz mindig onnan kölcsön venni egy-egy elemet, ahonnan célszerűbbnek látszik. Az Önkormányzati Tanács mindezek alapján egyetértett az indítványozó bíróság álláspontjával, mely szerint a közterület használattal összefüggő ügyek önkormányzati hatósági ügynek minősülnek. Azonban a vitatott önkormányzati rendelet olyan szabályozási rendszert épített fel, amelyben az önkormányzat a közterület-használati jogviszonyban nem közhatalomként, hanem polgári jogi jogalanyként határozta meg magát és a közterület-használati díj polgári jog szabályai szerinti behajtásának lehetőségét biztosította, amivel megfosztotta a közterület igénybe vevőjét a jogorvoslathoz fűződő jogától. Erre tekintettel az Önkormányzati Tanács önkormányzati rendelet vonatkozó rendelkezését – tekintettel arra, hogy azok az Möt. és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. (Ákr.) törvény rendelkezéseibe ütköztek – megsemmisítette. ([Köf.5017/2021/6.](#))

- Az ügy tárgyát képező önkormányzati rendelet szerint (Újhartyán) közterület-használati engedélyt kell beszerezni a „közterületen elhelyezett oszlop és légvezeték által igénybe vett terület és annak védőtávolsága” tekintetében, amelyért a közterület-használati engedély jogosultja közterület-használati díjat köteles fizetni. Az alapügy felperese Újhartyán egész területére közcélú vezeték elhelyezésére és üzemeltetésére vonatkozó joggal rendelkezett. A Kúria megállapította a rendelet fenti, közterület-használati engedély beszerzésére vonatkozó rendelkezése törvénysértő voltát. Kiemelte, hogy a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (Vet.) alapján az önkormányzat ún. atipikus szerződési viszonyban van a hálózati engedéllyessel. A Vet. tehát szabályozza a jogviszonyt. A helyi önkormányzat azonban az Alaptörvény 32. cikke szerint törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján alkot rendeletet. Ha a

törvényi szabályozás a használati jogviszonyt polgári jogi viszonyként rendezte, akkor az önkormányzat felhatalmazás hiányában ugyanazt a viszonyt külön meghatározott részletezettség nélkül, differenciálatlanul közjogi jellegű jogviszonyként nem szabályozhatja újra, jogalkotó hatásköre felhatalmazás hiányában erre nem áll fenn. A Kúria rámutatott, hogy a közterület-használati díj valójában általános fizetési kötelezettség, és mint ilyen, a polgári jogi viszonyoktól eltérő, közjogi jellegű. ([Köf.5039/2018/7.](#))

- A Kúria úgy véli, hogy ha az önkormányzati rendelet valamely részével összefüggésben a jogszabály érvényességét illetően támadnak kétségek, a rendelet egészével kapcsolatban az érvényesség kérdése vizsgálható. Másfelől, az indítványhoz való kapcsolat annyiban megáll, hogy az indítványozó bíróság az önkormányzati rendelet egésze jogszabály-ellenessége megállapítására irányult. A 2017. február 28-tól hatályos változatban a 3. § módosult ekkor, aminek tényét az 1. lábjegyzet tartalmazza. A fájlhoz az Njt.-ben kapcsolt „Csatolmányok, Megnevezés” alatt szereplő melléklet tartalmazza a módosító rendelet szövegét. A bevezető rész szövegjavítását lábjegyzet nem jelöli. Az önkormányzati rendelet 8. § (bekezdések jelölése nélküli) első fordulatában ugyanakkor az 1. sz. mellékletre szerepel utalás, ami a közterület használatáért fizetendő díj tételeit határozza meg. Ez a szöveges melléklet a kérdéses, egyébként 2017. február 18-án egységes szerkezetbe foglalt változatban nem szerepel. A fájl melléklet ugyanis az előbbieket szerint az önkormányzati rendeletnek nem tartalmi kellékét, hanem módosítás-eljárási alapját tartalmazza. A melléklet, mint szöveges tartalmi kellék hiánya azért is szembetűnő, mert enélkül a szabályozás – különösen „A közterület használati díj” elnevezésű fejezetében – értelmezhetetlen. Nehezen értelmezhető, hogy miért is kell módosításhoz szerepeltetni az alaprendelet bevezető részét, mégpedig a módosító rendelet saját bevezető részeként. Összességében megállapítható, hogy az önkormányzati rendelet melléklet-kezelése sérti a Jszt. XIV. fejezetét (A jogszabály módosító rendelkezései) és Negyedik részét (A jogszabály melléklete). ([Köf.5025/2017/5.](#))

Rendelet megalkotásának elmulasztása

- Az Önkormányzati Tanács elutasította az Étv. rendelkezésén alapuló településfejlesztési koncepció megalkotására vonatkozó jogalkotási kötelezettség elmulasztásának megállapítására irányuló kormányhivatali indítványt. Az önkormányzat még 2015-ben hozott határozatával a saját területére hatályossá és érvényessé nyilvánította Balatonkenese Város településfejlesztési koncepcióját, valamint e határozatban a képviselő-testület önálló településfejlesztési koncepció elkészítésére vonatkozó szándékát is kinyilvánította. Az indítványozó szerint az önkormányzati határozattal a Balatonakarattya területére érvényesnek nyilvánított Balatonkenese város koncepciója az Étv.-ben foglalt tartalmi követelményeknek nem felel meg, mivel ez utóbbi koncepció csak a 2013-ban önálló településsé vált Balatonakarattya község önkormányzatára vonatkoztatható.

Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a településfejlesztési koncepció fogalma 2021. július 1. napjától az Étv.-ben már nem létezik, mert az Étv. 2. §. 27. pontjának [„Településfejlesztési koncepció: a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum”] hatályon kívül helyezése miatt. Ezzel egyidőben módosult az Étv. 2. §. 29. pontja is és a településszerkezeti terv helyébe a településtervezési terv lépett, mely a településfejlesztési terv és a településrendezési terv együttes megnevezése. A településfejlesztési terv önálló fogalmi meghatározását az Étv. nem tartalmazza. Az Önkormányzati Tanács mindezek alapján azt állapította meg, hogy a jelenleg hatályos szabályozás értelmében 2021. július 1. napjától az önkormányzatok már nem kötelezhetők

településfejlesztési koncepció megalkotására (legfeljebb a már megkezdett koncepció befejezésére), ehelyett a fejlesztési tervet kell elkészíteniük. A Kúria hangsúlyozta ugyanakkor: döntése nem értelmezhető úgy, hogy az önkormányzat ne lenne köteles a Balatonkenese Város településfejlesztési koncepciója azon rendelkezéseinek betartására, amelyeket a 2015-ös önkormányzati határozatával saját területére hatályossá nyilvánított. ([Köm.5024/2021/9.](#))

- Töltéstava község önkormányzatának képviselő-testülete a jogalkotási folyamata során a képviselő-testület az ülésén hozott határozatával a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet elkészítésére megbízást adott egy gazdasági társaság részére. Az Önkormányzati Tanács határidő tűzésével elrendelte, hogy az önkormányzat a jogalkotási kötelezettségének tegyen eleget és alkossa meg a településképi rendeletét, megállapítva, hogy a helyi önkormányzat képviselő-testülete a településképi rendelet megalkotására vonatkozó kötelezettségét nem teljesíti azzal, hogy a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet elkészítésére megbízást ad ki ([Köm.5008/2020/3.](#))

- Zsebeháza önkormányzatának képviselő-testülete megalkotta ugyan a településképi védelméről szóló rendeletét, ennek során azonban nem alkalmazta a rendelet készítésére vonatkozó szakmai előírásokat és nem fogadta el a rendelet alapját képező Településképi Arculati Kézikönyvet sem, ezért a Képviselő-testület a rendeletet a következő testületi ülésen hatályon kívül helyezte. Az Önkormányzati Tanács határidő tűzésével elrendelte, hogy az önkormányzat a jogalkotási kötelezettségének tegyen eleget és alkossa meg a településképi rendeletét, megállapítva, hogy a helyi önkormányzat képviselő-testülete a településképi törvényben előírt szabályozandó tárgykörökben a település teljes közigazgatási területére kiterjedő településképi rendelet megalkotására köteles. A képviselő-testület nem teljesíti e kötelezettségét, ha a településképi rendeletet az annak megalkotására irányadó eljárási és anyagi jogi szabályok mellőzésével fogadja el. ([Köm.5006/2020/3.](#))

- A mulasztásos jogsértések körében tartozik a településképi rendeletek megalkotására vonatkozó rendeletalkotási kötelezettség elmulasztása. A Kúria kiemelte, hogy a képviselő-testület a településképi törvényben előírt szabályozandó tárgykörökben a település teljes közigazgatási területére kiterjedő településképi rendelet megalkotására köteles. E törvényi kötelezettség a településképi rendelet-tervezet véleményezésére tett intézkedésekkel még nem tekinthető teljesítettnek. Ha a helyi önkormányzat a Kúria által megadott határidőn belül nem tesz eleget a jogalkotási kötelezettségének, a Kúria – erre irányuló indítványra – felhatalmazza a törvényességi felügyeleti szerv vezetőjét, hogy az önkormányzati rendeletet a helyi önkormányzat nevében alkossa meg ([Köm.5013/2019/3.](#), [Köm.5032/2019/2.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa Foktő Község Önkormányzatának a 2011. évi költségvetés végrehajtásáról szóló zárszámadási rendeletéhez kapcsolódó mulasztásos törvénysértés vizsgálata kapcsán kiemelte: „abban az esetben, ha sem a kormányhivatal sem a Kúria nem tudja hitelt érdemlően megállapítani, hogy az önkormányzat megalkotta-e az adott tárgyú rendeletet úgy azt – figyelembe véve a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet 9. § d) pontját is – úgy kell tekinteni, hogy az önkormányzat nem tett eleget rendeletalkotási kötelezettségének, ami alapul szolgálhat az Möt. 137. § (3) bekezdése és 138. §-a alapján a rendeletpótlási eljárásnak.” A fenti kormányrendelet szabályainak a Kúria Önkormányzati Tanácsa gyakorlatára való alkalmazása lehetővé teszi az érdemi eljárást és határozathozatalt azokban az esetekben is, amikor az érintett önkormányzat a felhívásra nem válaszol, a Bszi. 52. §-ába foglalt állásfoglalás lehetőségével nem él. ([Köm.5064/2012/3.](#))

Terület- és övezetbesorolás

- Az ügyben a vitatott önkormányzati rendelet a beépítésre szánt lakóövezeten belül elhelyezkedő ingatlan felosztását követően elkülönített, nem közterületi ingatlanrészt sorolta „nagyvárosias közpark” alövezetbe. Az eljárást kezdeményező indítvány szerint a rendeleti szabályozás azzal, hogy az önkormányzat nem közterületi ingatlanon kíván közparkot létesíteni ellentmond az Étv., valamint az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet (OTÉK) fogalomrendszerének, besorolása sérti az OTÉK 6. § (1) (2) és (3) bekezdés b) pontját. Az Önkormányzati Tanács, korábbi vonatkozó gyakorlatát megerősítve, megállapította, hogy az OTÉK rendszerével ellentétes az olyan helyi alövezeti besorolás, mely alövezeti kategória egy beépítésre szánt építési övezetet egyesít egy beépítésre nem szánt övezettel. Az Étv. és az OTÉK rendszerében az övezetek alapvetően elkülönülnek aszerint, hogy azokat a helyi építési szabályzat beépítésre szánja-e. Ezen övezetek között az átjárás, az egyes kategóriák keresztezése nem lehetséges. A szabályozással elérni kívánt cél a beépítésre szánt területen településrendezési eszközökkel (pl. építési tilalom elrendelésével) az ahhoz kapcsolódó garanciák betartása mellett jogszerűen is megvalósítható. Az indítvánnyal érintett rendeleti rendelkezések tehát ellentétesek az Étv. és az OTÉK vonatkozó rendelkezéseivel. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Kp. 146. § (1) bekezdése szerint megállapította, hogy a rendelet rendelkezései más jogszabályba ütköznek, ezért azokat az a) pont rendelkezései alapján megsemmisítette, továbbá a 147. § (1) bekezdése szerint elrendelte az általános alkalmazási tilalmat. A Kúria nem látta okát e rendelkezés mellőzésének, mivel a Kp. 147. § (2) bekezdés szerinti, törvényben meghatározott megengedett okai – közérdek védelme, a jogbiztonság vagy a rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme – nem állnak fenn. ([Köf.5017/2020/4.](#))

- Helyi építési szabályzat az országos településrendezési és építési követelményekről szóló szabályozás kategóriáitól az OTÉK 111. §-a szerint eltérhet. A perbeli ingatlan nagyvízi mederben, hullámtérben található, ezért az OTÉK 30. § (1) bekezdés 6. pontja alapján vízgazdálkodással összefüggő területnek, hullámtérnek minősül, ekként vízgazdálkodással összefüggő övezetbe, nem különleges intézmény terület építési övezetbe kell sorolni. Az OTÉK 6. § (1) bekezdés b) pontja alapján a beépítésre nem szánt övezetekben a telkek megengedett beépítettsége legfeljebb 10 %, a perbeli telek a SZÉSZ előírásai alapján legfeljebb 5%-ban építhető be.

A helyi önkormányzat az OTÉK előírásait nem megfelelően hajtotta végre akkor, amikor a perbeli területet elsődlegesen vízgazdálkodási rendeltetésű sávba, építési övezetbe sorolta. A hullámtér ugyanis csak övezetbe, és nem építési övezetbe sorolható a bírói indítvány szerint. A bíróság álláspontja szerint a perbeli telket az OTÉK 30. § (1) bekezdés 6. pontja alapján vízgazdálkodással összefüggő övezetbe kellett volna sorolni. A bíróság álláspontja szerint a perbeli terület építési övezetbe sorolása jogszabályellenes.

A bíróság indítványozta, hogy a Kúria a SZÉSZ 108. § (3) bekezdésének „építési” szövegrészét és a SZÉSZ 1.3. mellékletében a 41-1 szabályozási tervlapon a perbeli ingatlanra vonatkozó építési övezeti besorolását semmisítse meg. Az önkormányzati rendelet vitatott 108. §-ának a „beépítettség nem haladhatja meg az 5%-ot” szabálya pedig szigorúbb, mint a beépítésre szánt területek esetében általában megszabott 10%-os alsó határ, mert annál kevesebb beépítést enged. E szigorítás azonban megengedett.

Mindebből következően a terület-besorolás a beépítési százalék mértékén alapulóan nem minősíthető jogszabályellenesnek. Az indítványnak azon részével kapcsolatban, amely szerint vízgazdálkodási területen, hullámtérben az építési tevékenység korlátozandó, a Kúria megjegyzi, hogy egy ilyen követelményt az önkormányzatok képesek érvényesíteni. Ennek a kereteit a településrendezési tervek egyeztetésével kapcsolatos kötelező eljárási előírások tudják megadni, mindazonáltal a megoldás módját az OTÉK nem határozza meg eltérést nem tűrő módon.

Olyan szabályozási mód, amelyik a kérdéses területet beépítésre nem szánt területként határozza meg, és ahhoz társít speciális szabályokat, valóban lehetséges lett volna, de az Étv. és a kormányrendelet keretei között a meghatározás ilyen formájának nincs kötelező ereje. A Kúria szerint legfeljebb annyi állítható, hogy ekkor a megoldás jogszerűségéhez nem lenne szükség az OTÉK 111. §-ának fölhívására. Jelen ügyben az következik, hogy a konkrét terület- és övezet-besorolás önmagában nem jogszabályellenes, azáltal sem, hogy az önkormányzatnak jog szerinti mérlegelési lehetősége útján került meghatározásra. Az indítványban példaként fölhozott települési önkormányzatok rendeletei ezzel összefüggésben pedig csak annyiban relevánsak a vizsgálat tárgyává tett kérdéseket illetően, hogy a SZÉSZ-től eltérő módon is elérhető adótnak vagy kívánatosnak vett hatás, azonban ezek nem zárják ki eleve más szabályozási megoldás jogszerűségét nem sértő létjogosultságát, illetve azok érvényesítését. ([Köf.5018/2017/3.](#))

Településrendezési szerződés

- Településrendezési szerződésben elő lehet írni feltételeket, amelyek teljesítéséhez kötött a településrendezési eszköz alkalmazása, ezáltal a fejlesztő által kívánt célnak a helyi önkormányzat részéről történő elfogadása. A településrendezési szerződés egy fejlesztési megállapodás.

Helyesen határozza meg az önkormányzati rendelet a polgári jogi megállapodást, amelynek alanya a fejlesztő és az önkormányzat. A felek között létrejövő érdekegyezőség alapja az, hogy a településfejlesztés közösségi eszközöket is igényel, aminek hasznai gyakran – ún. külső gazdasági hatások – eredményeként magántulajdonú ingatlanok értékének növekményében erőteljesen megjelennek. A közösségi érdekű beruházások megvalósítása vagy az ilyen hasznokból más formában való visszatérítés a közösségi előnyök rendelkezésre bocsátásának feltétele. Az önkormányzat a közösségi erőforrásokat jellemzően tulajdonosként, illetve közpolitika megvalósítójaként, és nem hatósági jogkör gyakorlójaként bocsátja rendelkezésre. Jelen esetben helyesen érvel az önkormányzat, hogy a telekalakítás önmagában egy értéknövelő akció. Ennek végrehajtásához szabott feltételeket az önkormányzat, és ennek kerete az általa megkövetelt szerződéslánc: telekalakítás – kétoldalú megállapodás (a „fejlesztővel”) – településrendezési szerződés.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa egyrészt megállapítja, hogy maga a konstrukció, az annak alapjául szolgáló szabályozás nem jogellenes, amikor feltételeket határoz meg. Másrészt viszont e keret kitöltése a konkrét megállapodás körülményeivel (például, hogy a kétoldalú megállapodás tartalmazhat-e rendelkezést az abban nem részes telektulajdonosokra, vagy, hogy a felperes okkal vagy ok nélkül nem volt tisztában a konstrukció lényegével) jelen esetben nem tartozik az Önkormányzati Tanács vizsgálata körébe.

Az Önkormányzati Tanács az önkormányzati rendelet meghatározott bekezdését nem tartja az épített környezet védelméről szóló Étv. 30/A. §-ába ütközőnek sem. Településrendezési

szerződésben elő lehet írni feltételeket, amelyek teljesítéséhez kötött a településrendezési eszköz alkalmazása, ezáltal a fejlesztő által kívánt cél önkormányzati elfogadása. Jelen ügyben az Önkormányzat telekalakítással (az Étv. 17. § c) pont alatti további településrendezési eszköz) jellemzően várospolitikai célt valósít meg adott esetben vállalkozói tőke bevonásával, aminek megvalósításához jogszerűen támaszthat feltételeket. Így településrendezési szerződés megkötésén keresztül közösségi beruházás megvalósítását kikötheti, aminek vállalása természetesen a fejlesztőn múlik. Az önkormányzatok által előírt céloknak, miként fejlesztési döntéseiknek is, kontrollját jogilag végső soron a testületi döntéshozatalhoz kötött szabályozási terv képviselő-testületi elfogadása jelenti. Az önkormányzati fellépés tehát nem egyoldalú és nem is ellensúly nélküli. ([Köf.5014/2017/4.](#))

Környezetvédelem

- A zajvédelemmel összefüggésben a Kúria nyomatékosította, hogy az üzletek éjszakai nyitva tartásának szabályozása során a helyi önkormányzatok figyelembe vehetik az ott lakók pihenéshez, egészséges környezethez való jogát. A határozat bírói kezdeményezés alapján született. Az eljárás során az érintett önkormányzat kifejtette, hogy a rendelet megalkotása azért vált szükségessé, mert a közigazgatási hatósági út nem adott megfelelő választ az üzletek éjszakai működéséből eredő helyi társadalmi feszültségek kezelésére. ([Köf.5037/2016/4.](#))

- A hulladékgazdálkodás kapcsán a Kúria rámutatott, hogy a helyi önkormányzat a hulladékgazdálkodás szabályozása során valamennyi felhatalmazó rendelkezésnek köteles eleget tenni a felhatalmazás kereteinek betartásával. ([Köm.5001/2016/3.](#))

- Mulasztásban megnyilvánuló törvényellenesség vizsgálata kapcsán a Kúria kiemelte, hogy Vgtv.-ben kapott felhatalmazás alapján az önkormányzat köteles rendeletet alkotni a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének szabályairól, amennyiben az adott településen található szennyvízbekötéssel nem rendelkező ingatlanok. ([Köm.5059/2015/4.](#), ([Köm.5060/2015/4.](#))

- A helyi önkormányzatok a környezetvédelmi törvény felhatalmazása alapján alkothatnak – alkalmi rendezvényeket is érintő – helyi zajvédelmi szabályokat. A Kúria ezt az elvi megállapítását a Budapest Főváros III. Óbuda Békásmegyér Önkormányzata által alkotott a zajvédelem helyi szabályozásáról szóló rendelet vizsgálata kapcsán fogalmazta meg (a „Sziget Fesztivál” zajkibocsátásának korlátozása). ([Köf.5050/2015/4.](#))

Szociális ügyek

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa Érpatak Község Önkormányzatának a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 9/2012. (VII.10.) önkormányzati rendelet egyes rendelkezései vizsgálata kapcsán – többek között – rámutatott: önkormányzati rendeletben nem lehet a szociális segély feltételévé tenni magánszféra körébe tartozó magatartásokat (pl. tisztálkodás). A rendszeres tisztálkodás és a higiénikus ruhával való folyamatos ellátottság jogszabályi előírása a magánszférát érintő szabályozást eredményez.

Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (Emberi Jogok Európai

Egyezménye) 8. cikke rögzíti a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot. Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 428/1970. sz. határozata szerint e jog azt jelenti, hogy „mindenki saját életét élhesse és abba más csak minimális módon avatkozhatson be. A magánszférában benne van a magánélet, a családi élet, az otthon, a fizikai és erkölcsi integritás, a becsület és a jó hírnév védelme, a jog arra, hogy ne kerüljünk hamis megvilágításba, hogy velünk kapcsolatban irreleváns vagy zavaró tényeket ne fedjenek fel...” [Resolution 428 (1970)[1] C/ 2]. A rendszeres tisztálkodás és a higiénikus ruházat viselésének kötelezettsége a magánszférát érinti, a személyek fizikai integritásával szoros összefüggésben áll.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint van egy abszolút határ, amelyen sem az állam, sem más emberek kényszerítő hatalma nem terjedhet túl, vagyis az autonómiának, az egyéni önrendelkezésnek egy mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany maradhat, és nem válik eszközzé vagy tárggyá. [23/1990. (X.31.) AB határozat]. A tisztálkodás és az öltözködés az egyének személyiségéhez és magánszférájához tartozik, annak milyensége több tényező függvénye. Az egyén személyiségéhez mélyen hozzátartozó kérdések csak kivételesen lehetnek jogi szabályozás tárgyai (a korlátozó rendelkezéseknek egyébként is meg kell felelniük a szükségesség-arányosság követelményének).

Az önkormányzati rendelet 9. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt követelmény a segélyezés szempontjából irreleváns, valamint mások életébe, magánszférájába avatkozik be. Az állam, vagy az önkormányzat az általa nyújtott támogatás feltételeként nem vonhatja ellenőrzés alá a magánszféra teljességét. A látszólag mindenkire egyformán vonatkozó, de tartalmában meghatározott közösséget megőrző rendeletben foglalt kifejezések hátrányos megkülönböztetést valósítanak meg. Az önkormányzati rendelet koncepciója kialakításánál és szövegezésénél sem hagyható figyelmen kívül, hogy az önkormányzati rendelet jogszabály, a helyi közhatalom-gyakorlás ennek révén kapcsolódik az Alaptörvényben meghatározott demokratikus jogállam jogalkotási rendjébe. ([Köf.5051/2012/6.](#))

Gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott támogatás

- A helyi önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozó támogatások feltételeinek a törvényes keretek közötti megállapítása a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szoc. tv.) alapvető tartalmú rendelkezéseit önmagában nem sérti. A magánszemély felperes kérelmet terjesztett elő óbudai gyógyszer-támogatás megállapítása céljából. Az indítvány szerint az önkormányzati rendelet Ör. vitatott rendelkezése a Szoc. tv. 1 §-ába ütközik. Az indítvány így fogalmazza 4. oldal 4. bekezdésében: (a)z önkormányzatok által települési támogatás címen meghatározható és nyújtható pénzbeli támogatások célját a Szoc. tv. 1. §-a szerinti, jogalkotó által tételezett altruisztikus támogatási formák meghatározása jelenti...”, „az önkormányzat tartsa meg a legfontosabb törvényi célt, (...) amely a szociális biztonságot tudja előmozdítani, a rászorulókat megsegítését”. Eszerint a szociális biztonság előmozdítása nem megfelelő az olyan feltételek kikötése útján, mint az egyéves időtartam előírása a nyilvántartásbeli lakó- vagy tartózkodási hely bejelentésétől és regisztrációtól számítottan, illetve a tényleges, életvitelszerű tartózkodásra nézve, továbbá ezek együttesen teljesítendő feltételként meghatározása.

Az alapul fekvő ügyben a települési támogatások körébe tartozó gyógyszer-támogatás jogosultsági feltételei között az életvitelszerű ott tartózkodás ténye, illetve annak igazolása kérdéses. A kerületi önkormányzatnak jogszerűen igazolható szempontja a támogatottak

személyi körének – törvényben szabályozott keretek közötti – meghatározása, figyelemmel az önkormányzat felelősségére is. A jelen szabályozás keretei között van lehetőség és egyébként elvárható a tényállás pontos felderítése az eljáró hatóság részéről, így különösen a kerületben való életvitelszerű tartózkodás tartalmát illetően. Erre nem feltétlenül csak a lakhatás tényei, hanem más körülmények is jellemzőek lehetnek, mint amilyen a kérelemhez csatolandó háziorvosi nyilatkozatból megállapítható körzethez tartozás vagy más releváns tények. Mindezek alapján az indítvánnyal támadott önkormányzati rendeleti rendelkezések alkalmazása tilalmának kimondására irányuló indítványt a Kúria a Bszi. 55. § (3) bekezdése alapján elutasítja. ([Köf.5045/2016/3.](#))

Magánszférát érintő önkormányzati szabályozás

A határozat olyan önkormányzati rendeletet bírált el, amely a szociális ellátás feltételeként otthoni gazdálkodást (burgonya és zöldségtermelést) írt elő. A határozat rámutatott, hogy a rászorultságon alapuló szociális ellátások körében a jog demokratikus társadalomban betöltött funkcióján túlmutat az egyének személyiségfejlődésének befolyásolására törekvés, a jog egyént nevelő szerepe.

- A Kúria úgy ítélte meg, hogy az elmúlt időszakban a kibontakozó, majd pedig általánossá váló gazdasági, pénzügyi válság, a rendelkezésre álló egyre szűkülő források, a költségvetések teherbíró képessége a szociális jogokhoz való viszonyban azt eredményezték, hogy az ideális alapjogi/alanyi jogi megközelítésnél erőteljesebbé vált a társadalmi igazságosság igényének érvényesítése. A szociális jogban, a korábbiakban az ellátások megszerzésének feltételeként ismert együttműködési kötelezettség a javak előállításában való részvétel, illetve az öngondoskodás kategóriáival egészült ki.

Ezt jeleníti meg az Alaptörvény O) cikke, amikor kimondja, hogy „mindenki felelős önmagáért”. A magánszféra tárgykört érintette a vizsgált önkormányzati rendelet a törvényi felhatalmazáson túlterjeszkedve a szociális ellátások igénybe vételét a tulajdon meghatározott célú hasznosításához kötötte. Az Önkormányzati Tanács határozatában kifejtette, hogy „[a] 2011. évi CVI. törvény a feltételekhez kötött segélyezés elve mentén módosította a Szoc. tv. egyes rendelkezéseit. A módosítások több ponton érintették az aktív korúak ellátórendszerét. A feltételekhez kötött segélyezés elvét érvényesítő módosítás a szociális ellátások feltételrendszerében az érintett magánéletére, életvitelére vonatkozóan fogalmaz meg folyamatos elvárásokat (Szoc. tv. 33. §). Az elvárások nem teljesítése a szociális ellátás megszerzését kizárja, illetve a megszerzett ellátás elvesztéséhez vezet (Szoc. tv. 34. § 36. §, 37/B. §.). ([Köf.5008/2013/6.](#))

Mozgáskorlátozottak esélyegyenlősége

- A Kúria megállapította, hogy az Alaptörvény, az esélyegyenlőségi törvény és a fogyatékosági törvény előírásaiból is az következik, hogy a mozgáskorlátozott személyeket esélyük növelése érdekében előnyben kell részesíteni. A pozitív diszkrimináció eszköze a mozgáskorlátozott személy díjmentes parkolásának lehetősége, amely a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 41. § (3) bekezdésén és 51/A. §-án alapul. A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványát a Korm. rend. szabályozza. A Korm. rend. 3. számú melléklete határozza meg a mozgásában korlátozott személy igazolványának adattartalmát. Az ügyben (is) felmerült diszkrimináció tilalom érvényesülésének egyik, az Alkotmánybíróság által korábban feltárt követelménye, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi

méltóság alapján nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni. E követelményt szem előtt tartva alappal merülhet fel, hogy nincs – az esélyegyenlőségi törvény 7. § (2) bekezdésében foglalt – ésszerű indoka annak a Fővárosi Közgyűlési rendeletben található szabályozásnak, hogy míg parkolójegy esetén a várakozási díj és a pótdíj alóli mentesítéssel járó utólagos bemutatásnak helye van (mintegy kedvezmény-szabály), addig a mozgáskorlátozott igazolvány nem megfelelő elhelyezése esetén (figyelembe véve az igazolvány kétoldali adattartalmát is) ilyen lehetőség nincs. A mozgáskorlátozottak vonatkozásában a kedvezmény-szabály hiánya az Alaptörvényben és a fenti törvényekben meghatározott előnyben részesítés ellen hat. ([Köf.5011/2013/6.](#))

Önkormányzati segély

- Több község vonatkozásban felmerült, hogy nem alkották meg az ún. önkormányzati segélyre vonatkozó rendeletüket. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvény módosult, az önkormányzati segély új ellátási forma lett, amelyben 2014. január 1-től összevonásra került az egyéni válsághelyzetek kezelésére szolgáló átmeneti segély, temetési segély és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás. Ha az önkormányzat nem alkotott új rendeletet, akkor a törvényen alapuló jogalkotási kötelezettség elmulasztása megállapítható. Az önkormányzati segélyre vonatkozó rendeletalkotási kötelezettség elmulasztása a lakosság egy részének létfenntartását is veszélyeztetheti, ezért a mulasztást az önkormányzat a legrövidebb időn belül köteles pótolni ([Köm.5044/2014/5.](#))

Pénzbeli támogatás

- Nagy visszhangot kiváltó ügy (csoport) volt a miskolci – a szegregáció kérdését is felvető – lakásrendeleti szabályozás. Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a lakások bérletéről szóló rendelete akként rendelkezett, hogy az alacsony komfortfokozatú lakások leadása esetében pénzbeli térítés csak akkor fizethető, ha a bérlő a város közigazgatási határán kívül vásárol lakóingatlant, és arra 5 éves időtartamra elidegenítési és terhelési tilalom kerül bejegyzésre az önkormányzat által. Az ügynek mintegy folytatása, hogy egyes környező települések, ahová a Miskolcra ily módon kiköltözöttek települhetek (volna), szintén rendeletet alkottak „a más önkormányzat által elköltözés céljából nyújtott pénzbeli térítés helyi intézkedéseiről” címmel (a Nemzeti Jogszabálytár szerint Szerencs, Sátoraljaújhely, Abaújszántó, Taktaharkány, Monok, Hangony és Vilyvitány települések). Ezen rendeletek – egyébként a rendeletekben is megjelölt – célja az volt, hogy „a más településeken beilleszkedni nem tudó személyek ne részesülhessenek előnyben az adott település közigazgatási területén az évek óta életvitelszerűen élő személyekkel szemben abban az esetben, ha nevezettek városunkban más önkormányzat által nyújtott támogatás révén kívánnak letelepedni, illetve telepedtek le”. A rendeletek lényegében egyes szociális juttatásokból zárták ki az ily módon beköltözni szándékozókat. ([Köf.5003/2015/4.](#))

Települési támogatás mérlegelésének tartalma

- A Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kezdeményezte a Képviselő-testület pénzbeli és természetben nyújtott települési támogatásokról szóló 3/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelete 2. § (2) pontjának a Szoc. tv. 45. § (4) bekezdésébe ütköző törvényellenességének megállapítását. A bíróság úgy találta, hogy a szociális törvény fenti rendelkezéséhez képest az önkormányzati rendelet számottevő szűkítést tartalmaz, és ezzel jelentősen leszűkítette az

igénybevételre jogosultak körét. Márpedig ez, álláspontja szerint, jogszabályellenes a Szoc. tv.-hez képest, továbbá sérti az Alaptörvény XIX. cikk (1)–(2) bekezdését. Utalt a bíróság arra is, hogy az alperesi önkormányzat 2014. óta folyamatosan szűkíti a rendkívüli méltánylást érdemlő esetek körét.

Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (1) bekezdés a) pontja szerint a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkot. A törvényi felhatalmazás adta körben a helyi önkormányzat önként vállalhat feladatot. Az Mőtv. 10. § (2) bekezdés első két mondata szerint: „A helyi önkormányzat – a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes.”

A Szoc. tv. 45. §-a szerint a helyi önkormányzat rendkívüli települési támogatás feltételeit a törvény adta keretek között maga határozza meg. E rendelkezés tartalma kialakításával, az adott körben maga alakítja vállalt kötelezettségei mértékét. Szabadon vállalhat többet vagy kevesebbet forrásai terhére. Hogy többet vagy kevesebbet vállal, az ezen túlmenően a képviselő-testület akaratán, belátásán, helyi politikai preferenciáin múlik. Döntése nyomán ennek maradandó kifejezése az ennek megfelelő normatív szabályozás. A mérlegelési jog ebben a folyamatban az önkormányzás lényegéhez tartozik. Ennek pusztá gyakorlása önmagáért nem lehet jogellenes. A helyi mérlegelés tartalmának az egyébként jogszerű feltételek adta felhatalmazás keretei között való gyakorlása nem kifogásolható célszerűségi alapon, hiszen az a törvényi felhatalmazással ellentétes lenne. Jelen esetben az önkormányzati rendelet szabályozása a törvényi felhatalmazás adta körön belül szűkebb, de ettől még az teljességgel jogszerű marad.

A szabályozás célszerűsége iránt a felelősséget csakis a választott szerv viselheti. Normakontrollnak ilyen alapon nem lehet helye. Mindezek alapján az indítvánnyal támadott önkormányzati rendeleti rendelkezés törvényellenessége és alkalmazása tilalmának kimondására irányuló indítványt a Kúria a Bszi. 55. § (3) bekezdése alapján elutasítja. ([Köf.5001/2017/5.](#))

Egyéb szociális tárgyú döntések

- Egerfarmos Község Önkormányzatának a szociális célú tüzelőanyag-támogatásról szóló rendelet vizsgálata kapcsán – ismét (2012-től immár több ízben) megállapította, hogy az önkormányzati rendeletben felhatalmazás hiányában nem lehet a szociális támogatás feltételévé tenni nem szociális célú szempontokat (ebben az ügyben a szociális juttatás feltétele volt, hogy az igénylőnek ne legyen az önkormányzattal szemben tartozása). ([Köf.5019/2015/5.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa 2015. szeptember 22-én meghozott határozatában megsemmisítette Szerencs Város Önkormányzata által alkotott, a más önkormányzat által elköltözés céljából nyújtott pénzbeli térítés helyi intézkedéseiről szóló rendeletét (megjegyzendő, hogy az njt.hu honlapon, még mindig úgy szerepel, mint hatályos rendelet). A Kúria elvi élel állapította meg, hogy „A helyi önkormányzatoknak az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában adott rendeletalkotásra való felhatalmazása nem szolgálhat arra, hogy az önkormányzat meghatározott társadalmi csoportot, vagy jól körülhatárolható személyi kört valamely település elhagyására vagy valamely településen való letelepedés

megnevezésére használjanak.” A Kúria döntése, illetve a kormányhivatali törvényességi felhívás nyomán a fentebb jelölt önkormányzatok hatályon kívül helyezték az e tárgyban alkotott rendeleteiket, így a probléma a szabályozás szintjén megoldódott. ([Köf.5017/2015/3.](#))

- A szociális ellátások törvényben meg nem engedett feltételekhez kötése a 2015. évben is előfordult. Az Önkormányzati Tanács – Kiskorpad Község szociális rendeletének vizsgálata kapcsán – rámutatott, hogy a települési önkormányzat nem írhatja elő szociális ellátás igénybevételének feltételeként azt, hogy a kérelmező családja kertművelést folytasson. ([Köf.5051/2014/3.](#))

Egyéb döntések

Házasságkötési eljárás díjai

A bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény 7. § (7) bekezdése iktatta az az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. (At.) rendelkezései közé a hivatali helyiség, a házasságkötés és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének helyszíne címet. E módosítás eredményeként a hivatali helyiségen kívüli, valamint a hivatali munkaidőn kívül történő házasságkötéshez és az ilyen módon történő bejegyzett élettársi kapcsolat létesítéshez az önkormányzati szabályozása elengedhetetlen. Meg kell határozni az At. 42/A. § (4) bekezdés a) pontjából eredő többlétszolgáltatás szabályait, és az At. 42/A. § (4) bekezdés b) pontjából következően ezen többlétszolgáltatásokért az önkormányzat, illetve az anyakönyvvezető részére fizetendő díj mértékét.

- A Kúria 2013-ban meghozott határozatában a Kúria rámutatott, hogy az önkormányzati szabályozás hiányában a házasságkötés valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének ezen módjai akadályba ütköznek. A szabályozási kötelezettséget támasztja alá, hogy az At. 15/A. § (6a) bekezdése értelmében az anyakönyvvezető kizárólag akkor működik közre, ha a többlétszolgáltatás ellentételezéseként megállapított díjat megfizették. Az At. 42/A. § (4) bekezdése a díj mértékének meghatározását önkormányzati szabályozási körbe utalta. Ennek hiányában a hivatalos helyiségen és a munkaidőn kívüli házasságkötésre vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére jogszerűen nincs mód. Ezért az önkormányzati rendeleti szabályozás a felhatalmazó rendelkezésekből kényszerítően következik.

Meg kell határozni az At. 42/A. § (4) bekezdés a) pontjából eredő többlétszolgáltatás szabályait, és az At. 42/A. § (4) bekezdés b) pontjából következően e többlétszolgáltatásokért az önkormányzat, illetve az anyakönyvvezető részére fizetendő díj mértékét. Önkormányzati szabályozás hiányában a házasságkötés valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének e módjai akadályba ütköznek. Ennek hiányában a hivatalos helyiségen és a munkaidőn kívüli házasságkötésre vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére jogszerűen nincs mód. Ezért az önkormányzati rendeleti szabályozás a felhatalmazó rendelkezésekből kényszerítően következik. A házasságkötéshez való jog az Alaptörvényből fakad, de a bejegyzett élettársi kapcsolat létesíthetősége is visszavezethető alkotmányi szabályokra [lásd: 154/2008. (XII. 17.) AB határozat ABH 2008, 1203, 1214, 1224.], így az önkormányzatnak az e téren fennálló szabályozási kötelezettségének teljesítése az Alaptörvény által behatárolt jogrend koherenciájának a fenntartása szempontjából is jelentőséggel bír. ([Köm.5084/2012/3.](#))

Koronavírus-járvány és a helyi jogalkotás

A koronavírus-járvány kezelését célzó intézkedések körében két olyan kormányrendelet született, amely jelentős mértékben korlátozta az önkormányzati jogalkotás addigi, Alaptörvényben, illetve törvényben biztosított lehetőségeit. E rendeletek szabályainak betartásával összefüggésben több ügy is az Önkormányzati Tanács elé került. A Kormány elfogadta a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről szóló 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendeletet (535/2020. Korm.rend.), melynek 1. §-a értelmében az önkormányzat a 2021. évre nem emelhet adót, nem szüntethet meg adókedvezményt, és nem vezethet be új adót. Továbbá, az önkormányzatnak a Korm.rend. hatálybalépése napján hatályos adórendelete szerinti adómentességet, adókedvezményt a 2021-ben végződő adóévben is biztosítania kell. A koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges gazdasági intézkedésről szóló 603/2020. (XII. 18.) Korm. rendelet (603/2020. Korm. rend.) 1. § (1) bekezdése értelmében 2021. december 31. napjáig az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásért, végzett tevékenységéért megállapított díj, az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás keretében felmerülő díj, illetve egyéb díjfizetési kötelezettség mértéke sem lehet magasabb) mint a 603/2020. Korm. rendelet hatálybalépését (2020. december 19. napját) megelőző napon hatályos és alkalmazandó mérték volt. Továbbá, ugyanezen rendelkezés (2) bekezdése szerint az önkormányzat e rendelet hatálybalépésének napjától már megállapított új díjat nem vezethet be, 2021. december 31. napjáig új díjat nem állapíthat meg, meglévő díjat új kötelezeti körre nem terjeszthet ki.

- Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata gépjármű elhelyezést szabályozó rendelete szintén a 603/2020. Korm.rend. alapján képezte normakontroll tárgyát. Az indítványozó kormányhivatal szerint a vitatott rendeletben rögzített gépjármű elhelyezési kötelezettség ellentételezése a korábbi rendeletben szabályozott valamennyi díjhoz viszonyítva jelentősen emelkedett, ami a 603/2020. Korm.rend.- el ellentétes. Érvelése szerint az ellentételezés a parkolóhely-megváltási kötelezettség díjnak minősülő ellenértéke, ezért vonatkozik rá a Korm.rend. korlátozása. Az Önkormányzati Tanács mindenképp a parkolóhely megváltásáról szóló döntés alapját adó jogviszony jellegét vizsgálta az önkormányzati rendelet egésze szabályozásának tükrében. Megállapította, hogy a gépjármű-elhelyezés adott településrészen tartalmában a helyi építési szabályzat által meghatározott közigazgatási kötelezési jogviszony. E kötelezettség kiváltása alapulhat megállapodáson, de abban az esetben a garanciális feltételeket vagy magasabb szintű jogforrás szabályozása alapján, vagy azok részletes helyi jogalkotás keretében történő kialakítása révén kell megállapítani, és az önkormányzati rendeletben szabályozott jogintézmény nem felel meg ennek a követelménynek. A gépjármű-elhelyezés ellentételezését rögzítő megállapodás polgármesteri engedély alapján jön létre, amely kétségtelenül hatósági aktus és így módon a szerződés nem hagy teret a felek akarata szerinti megállapodásnak. A kétféle jogviszony kapcsolódásának tisztázatlansága végeredményben a szerződő magánfelet, illetve az engedélyes ügyfelet illetően a garanciális jogvédelem kereteinek felismerhetetlenségét eredményezi, vagyis annak tisztázatlanságát, hogy erre közigazgatási vagy polgári jogi keretek között van-e módja. Az elégséges garanciák hiányában mindenképp a Jat. 2. § (1) bekezdése sérült – ami a rendelet egészének megsemmisítését teszi szükségessé –, így a 603/2020. Korm. rend. hatálya alá tartozás kérdése okafogyottá vált. ([Köf.5019/2021/6.](#))

- Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzata járművel történő várakozást szabályozó rendelete a VIII. kerületben állandó bejelentett lakóhellyel rendelkező lakosok által igénybe vehető lakossági várakozási hozzájárulást szabályozza. A rendelet korábban

hatályos rendelkezései szerint „lakásonként” az első gépjárműre kiadott hozzájárulás esetén a díjkedvezmény mértéke 100%, és szintén „lakásonként” a második gépjármű esetében (annak környezeti besorolásától függően) 30–100%. A rendelet módosítása azonban a normaszövegben a „lakosonként” szót „lakásonként” szóra cserélte. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a módosítás eredményeként 2021 januárjától a lakossági hozzájárulást már csak lakásonként két gépjármű vonatkozásában lehet igényelni, így azon lakosok, akik által használt, az adott lakáshoz köthető jármű már a harmadik vagy azt követő a sorban, elesnek a kedvezménytől. E módosítás tehát a meglévő díjfizetési kötelezettség új kötelezett köre történő kiterjesztésének minősül és ily módon a 603/2020. Korm.rend.-be ütközik. A Kúria hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a megsemmisítés indoka kizárólag ez a körülmény és nem megalapozott az indítványozó kormányhivatal arra vonatkozó érvelése, amely szerint a fővárosi vonatkozó rendelet rendelkezéseivel való összhang megteremtésére irányuló, kerületi önkormányzati jogszabály módosítás ne volna egy legitim célt követő, szükséges lépés az Alaptörvény 32. cikkének (3) bekezdése és az ágazati jogszabályok alapján. A Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az ideiglenes alkalmazási tilalom teljes mértékben megfosztaná a VIII. kerületi lakosokat a kedvezményes lakossági várakozási hozzájárulás lehetőségétől (azaz a lakásonként maximum két autó tekintetében sem lenne lehetőség a díjkedvezmény igénybevételére), ami súlyosabb joghátránnyal járna, mint az alkalmazási tilalom elmaradása, ezért a kérelem teljesítését nem tartotta indokoltnak. ([Köf.5016/2021/10.](#))

- Csanádpalota Város Önkormányzatának földadóról szóló rendeletének 6. §-a értelmében mentes a földadó alól az a Csanádpalota városban életvitelszerűen lakó adóalany, aki a tulajdonában vagy használatában lévő termőföldet saját maga műveli. Az indítványozó kormányhivatal szerint e 6. § az Ebktv. ütközik, mivel az adóalanyok között lakóhely szerinti megkülönböztetést alkalmaz, ami nem minősül jogszerű megkülönböztetésnek. A mentességet biztosító 6. § megsemmisítése esetén azonban az önkormányzati rendelet az 535/2020. Korm.rend. 1. §-ába ütközne azáltal, hogy új alanyi körre terjesztené ki a földadót, ezért a jogellenes helyzet kizárólag a teljes rendelet hatályon kívül helyezésével szüntethető meg. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a Htv. 1/A. § (5) bekezdése értelmében, a települési adóból származó bevételből közös szükségletként fejlesztési célok, valamint a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások elégíthetők ki. Tehát a legitim cél, ami a szabályozások során megkülönböztetés alapjaként elfogadható, és az indítványozó nem mutatott rá olyan körülményre, amely kétségbe vonta volna az adó kivetésének legitim célját. Hangsúlyozta továbbá, hogy az önkormányzati rendelet 535/2020. Korm.rend. 1. §-ára tekintettel történő teljes megsemmisítése (beleértve a más jogszabályba nem ütköző rendelkezéseket is) a Kp. 146. § (1) bekezdésének a) pontját, valamint az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében deklarált jogállamiság részét képező jogbiztonság alapelvét. A rendelet hatályban tartása ugyanakkor teljes mértékben összhangban van az 535/2020. Korm.rend. 1. §-ában megmutatkozó jogalkotói céllal. ([Köf.5009/2021/5.](#))

Költségvetés és zárszámadás

- Az előterjesztett kormányhivatali indítvány szerint Szár Község önkormányzati vagyonáról és az önkormányzati vagyongazdálkodás szabályairól szóló önkormányzati rendelete ellentétes az Nvtv. 5. §-ával, mivel a rendeletnek az üzleti vagyona tartozó vagyonelemeket felsoroló 4. § (4) bekezdése nem tartalmazza tételes módon az önkormányzat vagyonelemeit. Az Möt. 143. § (4) bekezdésének i) pontja erre kifejezetten felhatalmazza a helyi önkormányzatok képviselő-testületet. Az indítványozó szerint, amennyiben az

önkormányzat a jogalkotásra felhatalmazással rendelkezik, úgy az adott jogszabályt nem csak jogosult, de köteles is megalkotni, így jelen esetben mulasztásos törvénysértés valósult meg. Az indítvány szerint a rendelet az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Info tv.) 32. §-át is sérti, mivel e rendelkezés szerint a közvélemény pontos és gyors tájékoztatására az önkormányzat tulajdonát képező vagyonelemeit illetően csak a vagyonrendelet alkalmas. Az Önkormányzati Tanács elutasította az indítványt, mert a Jat. nem írja elő féltetlen kötelezettségként a jogalkotási felhatalmazás alapján a jogszabály megalkotására vonatkozó kötelezettséget és ez az Önkormányzati Tanács korábbi gyakorlataból sem kivetkezik. Az Nvtv. és az Mötvt. indítványozó által hivatkozott rendelkezései nem tartalmazzák az önkormányzat számára közvetlenül felhatalmazó rendelkezést, ily módon nem kelátkezik a szabalyozasból jogalkotási kötelezettsége sem az önkormányzatnak az üzleti vagyon tételes nevesítése tekintetében. Az Info tv. indítványozó által hivatkozott rendelkezése pedig nem tartalmaz arra vonatkozóan rendelkezést, hogy a közérdekű adatokra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének milyen formában kell eleget tennie, vagyis abból nem következik a jogszabályi formában történő tájékoztatási kötelezettség. ([Köf.5012/2022.](#))

- Az önkormányzatok szabályozási autonómiája nem terjed addig, hogy a zárszámadási rendelet megalkotására vonatkozó törvényi kötelezettségét mellözze. Az önkormányzat a törvény által kötelezően meghatározott feladat és hatáskörében köteles eljárni, s ez vonatkozik a jogalkotási kötelezettségére is ([Köm.5023/2018/3.](#))

- Az önkormányzatok szabályozási autonómiája nem terjed addig, hogy a zárszámadási rendelet megalkotására vonatkozó törvényi kötelezettségét mellözze. Az önkormányzat a törvény által kötelezően meghatározott feladat- és hatáskörében köteles eljárni, s ez vonatkozik a jogalkotási kötelezettségére is. A zárszámadási rendelet megalkotása az önkormányzat törvényes működéséhez elengedhetetlen. ([Köm.5023/2017/6.](#) [Köm.5024/2017/4.](#))

- Jogalkotási kötelezettség elmulasztásának vizsgálata során a Kúria arra a megállapításra jutott, hogy a helyi önkormányzat számára a költségvetés megalkotása mind az Alaptörvényből, mind az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényből (Áht.), mind a Hatásköri törvényből eredő törvényi kötelezettsége van. ([Köm.5016/2017/4.](#))

Közjogi és magánjogi jogintézmények határán – Tulajdonos vagy hatóság?

Az érintett ügyben a Kúria fontos megállapításokat tett azzal összefüggésben, hogy milyen összefüggésben van a helyi rendeletalkotási jogkör terjedelmével az adott önkormányzat tulajdonosi minősége. Az indítványozó bíróság (a Kúria polgári ügyszakos tanácsa) az önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról szóló rendeletének felülvizsgálatára irányuló normakontroll eljárás kezdeményezése azt a kérdést vetette fel, hogy az önkormányzatok a közterület-használat vonatkozásában hatóságként közigazgatási eljárásban, vagy tulajdonosként magánjogi alapokon járhatnak-e el.

- Az érintett ügyben a Kúria megállapította a rendelet törvénysértő voltát és általános alkalmazási tilalmát. A határozat indokolása szerint a közterület-használat tárgyában az önkormányzat rendeletalkotási joga az Mötvt. 23. § (4) bekezdésének 19. pontján alapul, amely szerint a szabályok és díjak megállapítása törvényben meghatározott kötelező feladat. Ebből következően ez a jog nem a tulajdonosi minőségből származik, a tulajdonos közhatalmi jog gyakorlására tulajdona tekintetében nincs feljogosítva. A Kúria kiemeli, hogy az

önkormányzat nem szokványos magánjogi szerződő fél, hiszen a másik féllel való akarategyezés elérését részéről jelentősen támogatja az a körülmény, hogy egyben szabályozója is az önmagát érintő viszonyoknak. A közterület-használatra vonatkozó rendelet megalkotásával, a közhatalom jogán meghatározhatja mindenkire kötelező norma alkotásával azt az alapvető viszonylatot, amelyben aztán „mellérendeltség” keretei között a szerződő magánféllel tárgyalhat. A felperes önkormányzat és az alperes földhasználó között rekreációs célú földhasználati szerződés jött létre. A felperes általi szerződésszegésre és építési szabályok megszegésére hivatkozva az önkormányzat nem újította meg a szerződést. Felszólításra az alperes az ingatlant nem adta át, emiatt az önkormányzat keresetében az önkormányzati tulajdonban álló vagyontárgyak berbeadásáról szóló helyi rendelet alapján meghatározott összegű használati díj (a szerződés szerinti használati díj háromszorosa) megfizetésére kérte kötelezni. Az indítványozó bíróság álláspontja szerint a Földforgalmi tv. 38. § (1a) és (2) bekezdése folytán alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:341. § (3) bekezdése szabályozza azt, hogy a rekreációs célú földhasználati szerződés megszűnését követően a telekingatlan jogosulatlan visszatartása esetén a visszatartás idejére a szerződés alapján kikötött használati díjat köteles a használó megfizetni. Az önkormányzati rendelet ezzel párhuzamosan és ezzel ellentétesen szabályozza ugyanezt a társadalmi viszonyt, anélkül, hogy erre a rendeletben megjelölt, a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (Lakástörvény) felhatalmazást adhatna. Az Önkormányzati Tanács, helyt adva az indítványnak, úgy ítélte meg, hogy a rendelet vitatott szabályozása nem tekinthető más jogszabály által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyoknak, az érintett önkormányzat e tárgyban csak törvényi felhatalmazás alapján alkothat normát, ilyen felhatalmazás viszont nem áll fenn. Nem tekinthető Önkormányzati rendeletalkotásra való felhatalmazásnak az a polgári jogi (Ptk.-ban található) szabályozás, ami lehetővé teszi, hogy a felek a törvényi szabályoktól eltérjenek. Az önkormányzati rendelet közhatalommal megalkotott jogszabály - így a jogalkotási követelményeknek kell megfelelnie - meg akkor is, ha az adott jogviszonyban az önkormányzat az egyik fél. Ebből következően az önkormányzat eredeti jogalkotói jogkörében nem állapíthat meg önkormányzati rendeletben rekreációs földhasználati szerződés megszűnéséhez kapcsolódó szankciós jellegű díjfizetési kötelezettséget. A Kúria rámutatott arra is, hogy az Önkormányzati Tanács előtti normakontroll eljárásban nem képezheti vizsgálat tárgyát, hogy a helyi rendelet vitatott jogszabályára alapítottan egyedi ügyekben jogerős ítéleteket hoztak. E bírói döntések a törvényesség/törvénybe ütközés bizonyítására nem alkalmasak. ([Köf.5014/2022/4.](#))

- A vizsgált ügy kontextusára vetítve a Kúria azt is megállapította, hogy az önkormányzat rendeletalkotási jogosultságánál fogva közhatalmi szervként jár el. Nem lehet tehát mellérendeltségi viszonyban a használatot igénylővel. A véges közjóságnak minősülő közterület rendeltetéstől eltérő – például kereskedelmi jellegű – használatát ezért az önkormányzat csakis közhatalomként és nem tulajdonosként dönti el. Ezért ebben a kérdésben az önkormányzat megfelelő fórumának közigazgatási határozatot kell hoznia, amellyel szemben fellebbezési jog biztosítandó. A perbeli tárgyban ezért önkormányzati hatósági ügynek kell keletkeznie. Az ebben meghozott jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata pedig közigazgatási bíróságtól kérhető. Az Alaptörvény és az Möt. hatálybalépése előtti alkotmánybírói döntésekből sem következik olyan értelmezés, miszerint az önkormányzatnak korlátlan szabadsága lenne az alkalmazandó jogviszony

kiválasztása terén. ([Köf.5033/2017/4.](#))

Közösségi együttélés szabályainak a megsértése

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa vizsgálata alá került a Belváros-Lipótváros, Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzat közösségi együttélés szabályairól szóló rendelete. A rendelet által kiadott, az alapügyben támadott határozat elektromos roller bérbeadása miatt szankcionálta a felperest. A rendelet bírsággal rendelte súlytani, aki „közterületen zaklató, másokat zavaró módon árusít, osztogat vagy szolgáltatást nyújt”, továbbá, aki a rendeletben meghatározott elektromos eszközöket (segway, elektromos roller stb.) bére adja. Az Önkormányzati Tanács az önkormányzati rendelet vonatkozó rendelkezéseit megsemmisítette, kifejtve, hogy a rendelet a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvénnyel (Kertv.) ellentétesen vonja kereskedelmi tevékenység – azaz közterületi értékesítés – korlátozását a közösségi együttélés szabályozási tárgya körébe. A Kertv. rendelkezései alapján az önkormányzatnak nem volt jogszabály általi felhatalmazása arra, hogy e tárgykörben önkormányzati rendeletet alkosson, mivel a bérbeadási tevékenység szabályozását a Kertv. törvényi vagy kormányrendeleti hatáskörbe utalja. A vitatott önkormányzati rendeleti rendelkezések – a bírság kiszabása miatt – a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) rendelkezésével is ellentétesek. Emellett sértik a Jat. normavilágosságra és párhuzamos jogalkotás tilalmára vonatkozó §-ait is. ([Köf.5015/2021/3.](#))

- Az indítványozó kormányhivatal az eredménytelen törvényességi felhívást követően kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsának eljárását. A vitatott rendeleti rendelkezés a közösségi együttélés alapvető szabályaiba ütköző magatartásnak minősíti, ha valaki nem gondoskodik arról, hogy az ingatlanán, valamint az ingatlana telekhatárától az úttestig terjedő közterületen telepített fás szárú növény (a fák kivételével) magassága az útkereszteződésektől, illetve a gyalogátkelőhelyektől számított 7 méteren belül ne haladja meg a 80 centiméteres magasságot. Az indítványozó álláspontja szerint e rendelkezéssel az önkormányzat túllépte a rendeletalkotási felhatalmazás – közterületek tisztán tartásával kapcsolatos rendelkezések előírására vonatkozó – keretét; az önkormányzat a szóban forgó rendelkezést a biztonságos közlekedés érdekében hozta meg. Az Önkormányzati Tanács a vitatott rendelkezést megsemmisítette. Indokolása szerint a Kkt. a közlekedés biztonságát veszélyeztető növényzettel kapcsolatos szabályozást kiemelte a helyi közügyek köréből, ami az önkormányzati rendeletalkotást a növényzet közlekedésbiztonsági szempontú eltávolítása tekintetében kizárja. A közlekedés biztonságát veszélyeztető növényzettel kapcsolatos hatáskört szintén e törvényben kapott felhatalmazás alapján kijelölt közlekedési hatóság gyakorolja. Mindezekből következően a rendelet szerinti közösségi magatartási szabály előírása a közlekedési hatóság hatáskörébe tartozik. ([Köf.5024/2020/4.](#))

- Az önkormányzati rendelet vitatott rendelkezése szerint, aki zöldterületre vagy közterületen található zöldfelületre - az arra kijelölt földrészletet kivéve - gépjárművel behajt, vagy ott várakozik, megsérti a közösségi együttélés alapvető szabályait. A Kúria Önkormányzati Tanácsa rámutatott, hogy az önkormányzat e támadott rendelkezéshez hasonló szabályt már korábban is alkotott, amelynek törvényellenességét –Jat. 3. §-ába való ütközés okán – az Önkormányzati Tanács Köf.5.002/2019/5. számú határozatában már megállapította. Az indítványban feltett kérdés a változatlan szabályozási környezetre tekintettel eldöntött dolog (res iudicata), mely korábbi döntéstől sem az önkormányzat, sem a Kúria Önkormányzati Tanácsa nem térhet el. Mindezekre tekintettel az Önkormányzati Tanács megsemmisítette az indítvánnyal támadott rendelkezést, mivel az a közúti közlekedési

szabályok kisebb fokú megsértésére vonatkozó szabálysértési tényállásba (a szabálysértésekről, a Szabs. tv. 224. §) illetve az indokolatlanul párhuzamos vagy többszintű szabályozás tilalmába (Jat. 3. §-ába) ütközik. A Kúria Önkormányzati Tanácsa továbbá e határozatában elvi élel kimondta azt, hogy „[h]a a Kúria Önkormányzati Tanácsa egy önkormányzati rendelkezés más jogszabályba ütközését megállapította, akkor nem lehetséges azonos jogszabályi környezet esetén az érintett önkormányzat által másik önkormányzati rendeletben e jogszabálysértő rendelkezés ismételt megalkotása, ellenben az önkormányzat a jobbiztonságra is különösen veszélyes jogalkotói joggal való visszaélést valósít meg.” ([Köf.5011/2020./5.](#))

- Nagykanizsa közigazgatási területén a vásárok és piacok megtartásának működési rendjét az ügy tárgyát képező önkormányzati rendelet szabályozza. E vásárok megtartásának helyszíne – többek között – az önkormányzat tulajdonában álló ingatlan, ezért a vásárok időtartama alatt az alapügy felpereseinek – az önkormányzati ingatlan szomszédságában lévő – ingatlanjai gépjárművel nem megközelíthetők a rendelet rendelkezései szerint. Az indítványozó bíróság álláspontja szerint a konkrét esetben e rendelkezések a felperesek tulajdonhoz való jogát, illetve a tulajdonjog egyik részjogosítványát (nevezetesen a használatát) sértik akként, hogy meghatározott időszakokban nem teszik lehetővé számukra az ingatlan gépjárművel történő megközelítését. A Kúria megállapította, hogy a felperesek a vitatott, közterületnek nem minősülő ingatlanra vonatkozóan semmilyen, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett joggal nem rendelkeznek, így fel sem merülhet a tulajdonjog részjogosítványát jelentő használati jog korlátozása. Mindebből az is következik, hogy az önkormányzatot sem terheli olyan polgári jogi kötelelem, amely a saját tulajdonú ingatlana hasznosításával kapcsolatos normaalkotásban korlátozná/korlátozhatná. ([Köf.5025/2019/4.](#))

- Az ügyben érintett nagyközség vitatott rendelete törvénysértő jellegének megállapítására alkotmányos alapelv megsértése miatt került sor. A vizsgált rendelkezés szerint a közösségi együttélés alapvető szabályaival ellentétes magatartást valósít meg, aki arcvonásait közterületen, vagy középületben ruházatával, vagy egyéb tárggyal úgy rejti, vagy takarja el, hogy ez által mások számára felismerhetetlenné válik. A Kúria úgy ítélte meg, hogy e rendelkezése alanyi és tárgyi hatályának joggal megkérdőjelezhetően célzott meghatározása valójában bizonyos vallásgyakorlás nyilvánvaló korlátozására irányult. Ezt erősíti a kivételek meghatározásának módja is (a ruházattal, vagy egyéb tárggyal való tiltott elrejtés vagy eltakarás nem valósul meg, ha az jogszabályi előírás alapján, az önkormányzat közreműködésével megrendezett művészeti, vagy hagyományörző rendezvényekhez, vagy sporttevékenységhez kapcsolódóan, egészségügyi, vagy szakmai indokok alapján történik).

- A rendelet vitatott rendelkezése ezért Jat. 4. §-ba, a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (Ehtv.) 1. §-ba, az Ebktv. 4. § továbbá a 8. § a), i), j) és t) pontjába ütközik, valamint ellentétes az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével is. Törvény által tiltott, önkényes különbségtételt valósít meg ugyanis az önkormányzati szabályozás, ha abban az arc felismerhetetlenséget előidéző eltakarásának tiltása, legitimnek nem tekinthető okkal, megkülönböztető módon történik ([Köf.5006/2018/3.](#)).

- Az érintett község önkormányzatának a különleges személyszállítást és szolgáltatást nyújtó járművel végzett személyszállítást és szolgáltatást feltételeit meghatározó rendelete, – amely a (városnéző) kisvontatos személyszállítást engedély megadásához kötötte és a kisvontatok számát háromban maximalizálta a településen – törvénysértő, mivel olyan cselekményt nyilvánít a közösségi együttélés alapvető szabályaiba ütközőnek, amely esetében

magasabb szintű ágazati törvény (Kkt.) már közigazgatási bírság alkalmazását rendeli. Emellett ellentétes a szabálysértési törvénnyel is, mivel lényegében a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértési tényállását ismétli, illetőleg specializálja. ([Köf.5032/2017/4.](#))

- A közösségi együttélés szabályainak a megsértése során a Kúria törvénysértőnek és az Alaptörvénnyel is ellentétesnek vélte azt az önkormányzati szabályozás, amely a közösségi együttélés alapvető szabályaiba ütköző magatartásnak minősíti annak lakhatását, akire nem jut 6 m² lakrész. A Kúria több esetben vizsgált már olyan önkormányzati rendeletet, amely az egy főre eső lakrész minimumát meghatározta, vagy úgy, mint a lakcímre való bejelentkezés feltételét, vagy úgy – mint jelen ügyben – az életvitelszerű lakhatás feltételét. Ezzel szemben áll – amit az indítványozó ki is emelt –, hogy az oktatási, szociális és egészségügyi ellátás feltétele nem egyszer a magyarországi lakóhely, így ez az önkormányzati szabályozás társadalmi helyzet alapján történő megkülönböztetésre vezethet.

Az az önkormányzati szabályozás, amely a közösségi együttélés szabályainak megsértését állapítja meg, ha valakire nem jut 6 m² élettér – ahogy az indítvány is fogalmaz – az a társadalmi helyzet alapján történő megkülönböztetésre vezet (de sérti az esélyegyenlőség elvét is a szociális, oktatási lehetőségekhez való hozzáférés magyarországi lakóhelyhez kötöttsége alapján). Az önkormányzatoknak is figyelembe kell venni az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdését, amely szerint Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. ([Köf.5047/2016/2.](#))

- A hajléktalan személy közterületi tartózkodásának korlátozása tekintetében a Kúria az alábbi döntés hozta meg: A hajléktalan személyeknek a településen lévő valamennyi zöldterületről való kitiltása nem egyeztethető össze az emberi méltóság védelmével. A szabálysértési szankciót tartalmazó normákkal szemben fokozott elvárás, a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom. A közterületen való életvitelszerű tartózkodásra felhatalmazó törvényi szabályt megszorítóan kell értelmezni. A megszorító értelmezés azt jelenti, hogy a közterületen való életvitelszerű tartózkodás csak ott lehet tilalmazott, ahol a védendő értékek – a közrend, közbiztonság, közegészség, kulturális értékek védelme – kifejezetten, tényszerűen igazolhatóan érvényesülést kívánnak. ([Köf.5040/2016/3.](#))

- Az Alkotmánybíróság a 29/2015. (X. 2.) AB határozatában nem találta alkotmányellenesnek a közösségi együttélés önkormányzati szabályozására felhatalmazó Möt.v.-beli rendelkezéseket. Ennek folytán az önkormányzati rendeletalkotás lényegében törvényi korlátok nélkülivé vált. Ezt is figyelembe véve utasította el az indítványt, rámutatva arra, hogy a közösségi együttélés helyi szabályainak megalkotása során a helyi önkormányzat más jogszabály rendelkezéseivel ellentétes előírást nem fogalmazhat meg, azonban az önkormányzat más jogszabállyal nem ellentétes kiegészítő szabályokat alkothat. A rendeletalkotásra irányadó törvényi felhatalmazás kereteinek a hiánya miatt a keretek túllépése nem vizsgálható. ([Köf.5009/2016/4.](#))

- Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megszegésének jogkövetkezményeiről szóló rendelete, illetve a Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata által alkotott, a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló rendelet törvényességi vizsgálata tárgyában került az eljárás felfüggesztésre. ([Köf.5004/2015/4.](#); [Köf.5008/2015/3.](#))

Az Alkotmánybíróság az alapvető jogok biztosa és a Kúria Önkormányzati Tanácsának kezdeményezésére a 29/2015. (X.2.) AB határozatában nem állapította meg a Mötv. azon felhatalmazó rendelkezéseinek alkotmányellenességét, amelyek feljogosították az önkormányzatokat a közösségi együttélés alapvető szabályainak megalkotására. Ezt követően a Kúria érdemben bírálta el a még hatályos vonatkozó önkormányzati rendeleteket:

- Határozatban Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló rendeletének csak két rendelkezését ítélte törvénytörőnek: egyrészt azt a rendelkezést, amely szankcióval fenyegeti azt, aki közterületen közhasználatú létesítményt szennyez, rongál (mivel ezt a magatartást már a szabálysértési törvény szabályozza), másrészt azt a tényállást, amely szankcionálja azt, aki közterületen lévő növényt szakszerűtlenül kezel (ez utóbbit a normavilágosság sérelme miatt). Az V. kerületi rendelet egyéb rendelkezéseinek törvényellenességét a Kúria nem állapította meg. A Kúria elvi összefoglalója szerint: „Az Mötv.-ben kapott, a közösségi együttélés szabályainak megsértése kapcsán megalkotott önkormányzati rendelet kerete és korlátja az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése.” ([Köf.5052/2015/2.](#))

- Dömös Község Önkormányzat Képviselő-testületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megsértésének jogkövetkezményeiről szóló rendeletét vizsgálta a Kúria, de nem tartalmi, hanem formai okból, törvénytörést amiatt állapított meg, hogy a rendelet meghatározott rendelkezéseiből nem derül ki, hogy mely közösségi együttélési szabály vagy tilalom megsértését tüzte a szabályozás céljával az önkormányzati jogalkotó (a normavilágosság követelménye sérült). ([Köf.5042/2015/3.](#))

- A Kúria jelen határozatában törvénytörőnek ítélte a hódmezővásárhelyi rendeletet annyiban, hogy a választási plakát elhelyezésével összefüggő magatartást is a közösségi együttélés szabályaiba ütközőnek vélt, de nem találta törvénytörőnek, hogy a közösségi együttélés szabályainak a megsértését nemcsak természetes, hanem jogi személyek is elkövethetik. ([Köf.5034/2015/3.](#))

Közterület rendje

- Közterület használata szabályozása tekintetében a Kúria Önkormányzati Tanácsa azt határozta meg, hogy a politikai rendezvények lebonyolításához szükséges közterület-használati hozzájárulás önkormányzati rendeletben való norma szintű szabályozására sem a gyülekezési jogról szóló törvény, sem más törvény nem ad lehetőséget. ([Köf.5030/2017/3.](#))

Közterületnek nem minősülő ingatlanon vadon élő vagy kóbor állatok etetése

- Az Alapvető Jogok Biztosa indítványával kezdeményezett ügyben a Kúria megsemmisítette az Újpesti Önkormányzat rendeletének azon rendelkezését is, amely tiltja és bírsággal sújtja közterületen az állatok etetését, illetve közterületnek nem minősülő ingatlanon vadon élő vagy kóbor állatok etetését. A párhuzamos jogalkotás problémája itt a szabálysértési törvény köztisztasági célú rendelkezései, illetve Budapest Főváros köztisztasági rendelete vonatkozásában merült fel. ([Köf.5026/2017/3.](#))

Közterületi életvitelszerű tartózkodás tilalmazása egyes közterületeken

- A Kúria a 2014-es évben két határozatában foglalkozott a szabálysértési törvény felhatalmazó rendelkezésén alapuló fővárosi közgyűlési rendelet két mellékletének

törvényességi vizsgálatával. A normakontroll eljárás alapjául szolgáló teszt a szabálysértési törvény felhatalmazó rendelkezésének megszorító értelmezésén alapult. A megszorító értelmezés alatt a Kúria azt értette, hogy a közterületen való életvitelszerű tartózkodás csak ott lehet tilalmazott, ahol a védendő értékek (közrend, a közbiztonság, a közegészség és a kulturális értékek védelme) kifejezetten, tényszerűen, és igazolhatóan érvényesülést kívánnak.

Egy közterület csak akkor, és abban a mértékben jelölhető ki tilalmazott közterületként, ahol az Alaptörvényben és a szabálysértési törvényben megjelölt értékek védelme az életvitelszerű tartózkodással szükségképpen együtt járó körülményekkel kifejezetten összeegyeztethetetlenek. Emellett a kizárt közterületek lehatárolásának – a szabálysértés jogi eszközének alkalmazása miatt – egyértelműnek kell lennie úgy a szabályozás hatálya alá tartozó alanyi kör, mint a szabálysértési hatóság számára. A vizsgálati szempontrendszer felállítását követően a Kúria Önkormányzati Tanácsa a Fővárosi Közgyűlés rendeletének 1. mellékletét egy pontban, a 2. mellékletét pedig – annak részletes elemzése mellett - egészében törvénysértőnek ítélte a törvényi felhatalmazás kereteinek túllépése miatt, ezért megsemmisítette azokat. ([Köf.5020/2014/6.](#), [Köf.5055/2014/2.](#))

Lakcím bejelentés és nyilvántartás helyi szabályozása

- Sérti az Alaptörvény számos rendelkezését, illetve az Alaptörvényen alapuló törvényes rendet, sérti továbbá a bírói döntések végrehajtásához fűződő jogbiztonság elemi érdekét, ha a helyi önkormányzat a bíróság által egyszer már megsemmisített önkormányzati rendelet tartalmában újraalkot. Mindez – különösen ismétlődés esetén – alappal veti fel az önkormányzati képviselő-testület Alaptörvénnyel ellentétes működését. ([Köf.5030/2016/3.](#))

Parkolás

- A parkolással kapcsolatos közszolgáltatási szerződéses viszony törvényi alapja a helyi önkormányzatokról szóló törvény közszolgáltatási kötelezettséget megállapító rendelkezései, és a közúti közlekedésre vonatkozó törvényi szabályok. E törvények és az általuk meghatározott keretek között megalkotott önkormányzati rendelet adja a parkolás üzemeltető és a közszolgáltatást igénybe vevő közötti szerződés tartalmi elemeit. ([Köf.5007/2016/3.](#))

- A Kúria Önkormányzati Tanácsa bírói kezdeményezésre indult eljárásában vizsgálta - és törvénysértőnek minősítette - a Fővárosi Közgyűlés parkolási rendeletének egyes rendelkezéseit. Döntése értelmében a közúti várakozás közszolgáltatási szerződés, amelyben a helyi önkormányzat a közszolgáltatás biztosítására köteles, a gépjármű üzemeltetője pedig a fogyasztó. A szerződéses viszonyra tekintettel a szolgáltatásnak és az ellenszolgáltatásnak arányosnak kell lennie. Emellett a helyi önkormányzat a közszolgáltatási szerződés normatív, kötelező tartalmi elemeit csak törvényi felhatalmazás keretei között állapíthatja meg. A Kúria hivatkozott döntésében arra a következtetésre jutott, hogy a Fővárosi Közgyűlés rendelete túllépett a törvényi felhatalmazás keretein. A kifogásolt rendelet szabályai értelmében akárhányszor veszi igénybe a gépjármű üzemben tartója az érintett önkormányzat által biztosított közszolgáltatást, parkolási közszolgáltatási szerződés jön létre a parkolás üzemeltető és a fogyasztó között. Ennek ellenére a Fővárosi Közgyűlés hatályos parkolási rendelete havonként csupán egy alkalommal és az ellenőrzéstől számított 5 napon belül teszi lehetővé annak igazolását, hogy a közszolgáltatás ellenértékét a fogyasztó megfizette. ([Köf.5018/2014/6.](#))

Jogszabályjegyzék

Jogszabály neve	Száma	Rövidítés
Alaptörvény		
Az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről	1982. évi 17. törvényerejű rendelet	At.
A közúti közlekedésről	1988. évi I. törvény	Kkt.
A helyi önkormányzatokról	1990. évi LXXV. törvény	Ötv.
A helyi adókról	1990. évi C. törvény	Htv.
A szociális igazgatásról és ellátásokról	1993. évi III. törvény	Szoc. tv.
A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról	1993. évi LXXVIII. törvény	Lakástörvény
A vízgazdálkodásról	1995. évi LVII. törvény	Vgtv.
Az épített környezet alakításáról és védelméről	1997. évi LXXVIII. törvény	Étv.
A gazdasági kamarákról	1999. évi CXXI. törvény	Gktv.
Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról	2003. évi CXXV. törvény	Ebktv.
A termőföld védelméről	2007. évi CXXIX. törvény	Tftv.
A bejegyzett élettársi kapcsolatáról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról	2009. évi XXIX. törvény	
Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról	2009. évi XXXVII. törvény	Erdőt看.
Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról	2016. évi LXVI. törvény	

A jogalkotásról	2010. évi CXXX. törvény	Jat.
Az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról	2011. évi CXII. törvény	Info tv.
A Magyarország helyi önkormányzatairól	2011. évi CLXXXIX. törvény	Mötv.
Magyarország gazdasági stabilitásáról	2011. évi CXCV. törvény	Stv.
Az államháztartásról	2011. évi CXCVI. törvény	Áht.
A nemzeti vagyonról	2011. évi CXCVI. törvény	Nvtv.
Az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról	2012. évi CCXI. törvény	
A polgári perrendtartásról	2016. évi CXXX. törvény	Pp.
A közigazgatási perrendtartásról	2017. évi I. törvény	Kp.
A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízlétesítmények védelméről	123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet	Vízbázis rendelet
Az országos településrendezési és építési követelményekről	253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet	
A Nemzeti Jogszabálytárról	338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet	Njt.
A helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól	119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet	119/2012. Korm.rend.
A koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről	535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet	535/2020. Korm.rend.
A koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges gazdasági intézkedésről	603/2020. (XII. 18.) Korm. rendelet	603/2020. Korm.rend.
A közúti közlekedés szabályairól	1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet	KPM-BM rendelet
A lakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek	18/1990. (I. 31.) MT rendelet	MT rendelet

bérlőre való áthárításáról		
A jogszabályszerkesztésről	61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet	IRM rendelet

A Kúria Önkormányzati Tanácsának döntései A-tól Z-ig

A Kúria Önkormányzati Tanácsának döntéseit táblázatos formába rendeztük. A tárgyszavas táblázat a **2012** és a **2023. március 31.** közötti időszakban megjelent határozatokat tartalmazza.

Tárgymutató a Kúria Önkormányzati Tanácsának döntéseiről 2012-2022.

	A döntés tárgyköre	A döntés száma
A	Adómentesség megvonása	5036/2016/5.
	Alkalmi rendezvény	5024/2014/11.
	Anyakönyvi eljárás	5084/2012/3.
		5011/2018/3.
	Avar és kerti hulladékok nyílttéri égetése	5015/2012/6.
Á	Állattartás	
	<i>állattartó épületek elhelyezése</i>	5048/2016/3.
	<i>ebtenyészet működése</i>	5046/2013/7.
	<i>haszonállat tartása</i>	5005/2017/3.
	<i>kedvtelésből tartott állatok tartása</i>	5073/2013/4.
		5011/2021/5.
	<i>kóbor vagy vadon élő állatok etetése</i>	5026/2017/3.
	<i>övezetekben tartható ebek száma</i>	5075/2013/4.
Cs	Csatornadíj	5065/2015/4.
	<i>bérlőre történő áthárítás</i>	5013/2018/6.
		5019/2020/6.
E	Egyéb, pervezetési döntések	5022/2013/9.
		5034/2013/7.
		5021/2014/4.
		5035/2014/4.
		5036/2014/4.
		5037/2014/4.
	Elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása	5014/2021/3.
	Esélyegyenlőségi megkülönböztetés	5009/2018/9.
É	Építményadó	
	<i>adókedvezmény</i>	5052/2021/3.
	<i>ésszerű teherviselő-képesség követelménye</i>	5035/2017/3.
	<i>hátrányos megkülönböztetés</i>	5002/2016/6.
		5008/2017/4.
		5022/2018/4.

	5025/2018/4.
	5033/2018/4.
	5029/2019/5.
<i>mentesülés állandó lakos esetén</i>	5017/2012/8.
	5076/2012/4.
	5025/2014/4.
	5023/2015/5.
	5048/2015/3.
	5039/2015/5.
	5006/2017/3.
	5017/2018/3.
	5035/2018/3.
<i>mentesülés vállalkozó által használt építmény esetén</i>	5017/2012/8.
	5034/2017/5.
	5002/2018/5.
<i>mértéke</i>	5016/2019/6.
	5003/2020/3.
	5018/2020/5.
	5021/2020/6.
	5031/2021/7.
	5046/2021/10.
	5028/2022/5.
<i>mértékének módosítása</i>	5027/2016/4.
<i>telekadóval együttes kivetése (adó többlestörzés)</i>	5039/2014/4.
	5011/2017/4.
	5012/2017/6.
	5031/2018/5.
F Fakivágás	5037/2018/4.
<i>kivágott fák pótlási mértéke</i>	5001/2019/4.
	5024/2019/4.
Folyékony hulladék gyűjtése	
<i>jogalkotási kötelezettség elmulasztása</i>	5007/2014/3.
	5008/2014/3.
	5009/2014/3.
	5010/2014/3.
	5011/2014/3.
	5012/2014/3.
	5013/2014/3.
	5014/2014/3.
H Helyi építési szabályzat	
<i>alövezeti szint bevezetése</i>	5004/2019/5.
<i>bányabővítés tervezett területe</i>	5003/2014/4.

<i>elővásárlási jog</i>	5036/2019/4.
<i>engedélyezési dokumentáció</i>	5031/2012/11.
<i>építési engedély kiadás feltétele</i>	5038/2014/8.
	5028/2015/7.
<i>építménymagassági mutatószám</i>	5028/2012/5.
	5005/2013/4.
	5041/2016/4.
<i>gépkocsik tárolására szolgáló helyiségek</i>	5040/2012/6.
<i>hatályon kívül helyezés</i>	5058/2015/4.
<i>helyi tervtanács működése</i>	5059/2013/4.
<i>jelkulcsok alkalmazása</i>	5002/2012/13.
<i>jogalkotási kötelezettség elmulasztása</i>	5025/2013/7.
	5053/2015/4.
<i>közterületből történő kivonás</i>	5007/2013/4.
<i>közzététele</i>	5040/2015/5.
<i>módosítása</i>	5010/2015/3.
	5019/2017/3.
	5004/2020/4.
<i>más jogszabályba ütközés</i>	5007/2022/6.
<i>Natura 2000 jelölt terület</i>	5023/2012/9.
<i>országos településrendezési tervvel való összhang</i>	5020/2017/3.
<i>övezeti besorolás mérlegelése</i>	5018/2017/3.
<i>övezeteken belüli telekalakítások</i>	5071/2012/8.
	5012/2016/4.
	5016/2018/4.
<i>parti sáv</i>	5069/2012/3.
	5082/2012/4.
<i>rendezett telek fogalma</i>	5031/2012/11.
<i>szabályzattól való eltérés</i>	5043/2016/6.
	5003/2019/4.
	5011/2019/4.
<i>telek övezeti besorolása</i>	5016/2014/5.
	5017/2020/4.
<i>településképi bejelentési eljárás</i>	5040/2014/4.
	5020/2019/3.
<i>több jogszabállyal való összhang</i>	5001/2020/4.
	5026/2020/4.
	5035/2020/3.
<i>törzsvagyonba való tartozás</i>	5022/2021/6.
<i>üdülõházas övezet</i>	5027/2014/3.
	5031/2020/4.
<i>változtatási tilalom</i>	5033/2012/6.

	5027/2020/4.
	5023/2021/10.
	5006/2022/5.
<i>véleményeztetési eljárás</i>	5002/2012/13.
	5013/2013/7.
	5055/2013/9.
	5027/2015/3.
	5044/2016/3.
	5022/2022/8.
<i>záró szakmai vélemény elfogadása</i>	5011/2022/4.
<i>zárt kapun belüli részek</i>	5068/2013/4.
Hulladékgazdálkodási közszolgáltatással kapcsolatos díjhátralék	5047/2014/4.
I Idegenforgalmi adó	5017/2016/5.
Indítvány	
<i>benyújtásának határideje</i>	5026/2013/2.
	5048/2013/6.
	5062/2013/6.
	5063/2013/4.
	5071/2013/2.
<i>benyújtásának jogosultja</i>	5054/2012/2.
	5041/2013/2.
	5058/2013/2.
	5056/2014/2.
<i>bírói kezdeményezés</i>	5003/2013/4.
	5006/2013/3.
	5052/2013/7.
	5006/2019/4.
	5005/2019/5.
<i>elállás</i>	5037/2020/7.
<i>elbírálása kötelező jogi képviselő költségei</i>	5036/2012/6.
<i>eljárás megszüntetése</i>	5054/2013/4.
	5061/2013/6.
	5067/2013/6.
	5001/2014/5.
	5002/2014/4.
	5042/2014/4.
<i>tartalma</i>	5018/2019/4.
	5035/2019/4.
	5040/2021/3.
	5027/2022/6.
Iparüzési adó kutatás-fejlesztés kedvezmény	5019/2013/8.
J Jogszabály-szerkesztési előírások betartása	

<i>felhatalmazó jogszabály megjelölése</i>	5027/2012/15.
	5021/2013/4.
	5030/2014/4.
	5031/2014/3.
	5032/2014/3.
<i>hatályba-léptetés törvényessége</i>	5042/2015/3.
<i>hatályát veszett jogszabály módosítási tilalma</i>	5065/2012/10.
<i>magasabb szintű jogszabály átvétele tilalma</i>	5056/2012/5.
<i>rendelet megalkotás valós körülményeinek feltárása</i>	5086/2012/5.
K Kommunális adó	5022/2015/4.
<i>helyi sajátossága nem állandó lakos adóterhe esetén</i>	5036/2017/4.
Költségvetés	
<i>eljárás megszüntetése</i>	5064/2013/6.
	5041/2014/4.
<i>jogalkotási kötelezettség elmulasztása</i>	5072/2013/3.
<i>költségvetési rendelet előkészítése</i>	5067/2012/4.
<i>költségvetési rendelet megalkotásának elmulasztása</i>	5012/2018/3.
	5019/2019/4.
<i>költségvetési rendelet összeállításának részletes szabályai</i>	5056/2012/5.
<i>kötelezettség vállalás és ellenjegyzés</i>	5067/2012/4.
<i>közös önkormányzati hivatal működésének támogatása</i>	5048/2014/3.
<i>módosító indítványhoz kapcsolódó egyeztetési kötelezettség</i>	5026/2012/9.
<i>személyhez fűződő jogok védelme</i>	5040/2013/4.
Közcélú érdekeltségi hozzájárulás (csatorna)	5069/2013/4.
Közösségi együttélés	
<i>hátrányos megkülönböztetés</i>	5006/2018/3.
<i>helyi szabályai</i>	5019/2014/4.
<i>indokolatlanul párhuzamos szabályozás</i>	5026/2017/3.
	5002/2019/5.
<i>növényzet gondozása</i>	5024/2020/4.
<i>szabályainak megsértése</i>	5052/2015/2.
	5010/2016/4.
	5047/2016/2.
<i>kisvasút szolgáltatás</i>	5032/2017/4.
Közszolgálati külön juttatás	5020/2013/5.
Közterület	
<i>fogalmának helyi meghatározása</i>	5023/2014/3.
<i>használati díj</i>	5039/2018/7.
	5031/2019/5.
<i>használat engedélyezése</i>	5004/2012/7.
	5010/2020/6.
<i>használati jogviszony</i>	5010/2021/4.

<i>használat szabályozása</i>	5044/2015/3.
	5030/2017/3.
	5025/2019/4
<i>hasznosítása</i>	5017/2021/6.
<i>helyreállítása érdekében pénzügyi letét</i>	5074/2012/6.
<i>közigazgatási jogorvoslat elvonása</i>	5033/2017/4.
<i>párhuzamos szabályozása</i>	5011/2020/5.
<i>párhuzamos szabályozása - elektromos jármű</i>	5015/2021/3.
<i>plakát-elhelyezés</i>	5005/2012/6.
	5020/2014/6.
	5020/2014/7.
	5034/2015/3.
	5049/2015/4.
	5036/2018/3.
<i>reklámhasznosítási tevékenység</i>	5031/2019/5.
<i>tartózkodás jogellenessége</i>	5055/2014/2.
<i>tartózkodás korlátozása</i>	5040/2016/3.
<i>tisztán tartása</i>	5049/2013/7.
	5070/2013/6.
<i>üzemképtelen járművek tárolása</i>	5011/2013/6.
Közútkezelői hozzájárulás	5014/2012/8.
	5033/2021/3.
	5032/2021/3.
	5036/2021/4.
	5035/2021/5.
	5042/2021/6.
	5047/2021/3.
	5049/2021/4.
	5051/2021/4.
	5053/2021/6.
	5057/2021/6.
	5055/2021/5.
	5058/2021/5.
	5001/2022/6.
	5005/2022/4.
	5019/2022/6
	5021/2022/7.
<i>szankció kivetése</i>	5050/2021/4.
L Lakbértámogatás	5075/2012/4.
Lakcímbejelentés helyi szabályozása	5024/2013/7.
	5030/2013/4.
	5039/2013/4.

		5030/2016/3.
	Lakáshasználat	
	<i>lakás bérbeadása</i>	5059/2014/4.
		5034/2016/7.
		5013/2018/6.
		5020/2021/6.
		5016/2022/5.
	<i>lakásbérleti jogviszony megszűnése</i>	5003/2015/4.
	<i>lakáshasználati díj</i>	5017/2013/3.
	Lakások és helyiségek elidegenítése	5007/2012/6.
		5008/2012/8.
M	Mezőöri járulékról szóló rendelet	5022/2016/4.
		5025/2021/4.
	Mozgókép jogalkotási kötelezettség	5074/2013/4.
N	Népszavazás területszervezési ügyekben	5018/2012/8.
Ö	Önkormányzati Tanács	
	<i>hatáskör</i>	5029/2020/6.
P	Parkolás	
	<i>felhatalmazó rendelkezés hiánya</i>	5057/2013/8.
	<i>felhatalmazó rendelkezés későbbi sorsa</i>	5043/2012/3.
	<i>jogalkotási kötelezettség elmulasztása</i>	5018/2014/6.
	<i>jogviszony jellege</i>	5019/2021/6.
	<i>országos szintű szabályozással ellentétes</i>	5009/2020/4.
	<i>parkolási rendszerre vonatkozó szabályozás</i>	5029/2016/6.
		5016/2021/10.
	<i>parkolójegy utólagos bemutatása</i>	5014/2015/4.
		5007/2016/3.
	<i>pótdíj megállapítása</i>	5028/2014/4.
R	Rendelet	
	<i>bevezető rendelkezés módosítása</i>	5025/2017/5.
	<i>formai jogalkotás megsértése</i>	5021/2019/4.
	<i>ismételt elfogadása</i>	5043/2015/4.
	<i>ismételt normakontroll</i>	5007/2020/3.
		5014/2020/9.
		5013/2020/4.
	<i>hatálybalépése</i>	5025/2015/4.
	<i>más jogszabályba ütközés</i>	5029/2021/4.
		5010/2022/5.
		5014/2022/4.
		5017/2022/4.
	<i>megalkotásának elmulasztása</i>	5050/2014/3.

	5059/2015/4.
	5060/2015/4.
	5016/2017/4.
	5026/2021/8.
<i>megsemmisítés</i>	5025/2020/3.
<i>megalkotásának rendje</i>	5023/2016/3.
<i>normavilágosság</i>	5036/2020/4.
<i>pótlás elrendelése</i>	5054/2014/3.
<i>üzleti vagyon</i>	5012/2022/5.
Repülőtér használata	5049/2012/6.
Sz Szervezeti és működési szabályzat	
<i>alpolgármester jogviszonya</i>	5022/2017/4.
<i>bizottság elnöke kötelezettség vállalása, ellenjegyzése</i>	5067/2012/4.
<i>bizottság jogköre társulási intézmény esetében</i>	5030/2012/9.
<i>bizottság pótelőirányzat véleményezési jogköre</i>	5067/2012/4.
<i>bizottság ülésén tisztségviselő részvétele</i>	5030/2012/9.
<i>döntés számozása</i>	5055/2012/8.
<i>döntési formák</i>	5055/2012/8.
<i>hatáskör átruházása</i>	5056/2012/5.
	5039/2019/5.
<i>hatáskör-gyakorlás módja</i>	5051/2016/4.
<i>hűségjuttalom</i>	5041/2015/4.
<i>képviselési megbízás határozatlan időre</i>	5056/2012/5.
<i>képviselői tiszteletdíj sorrendisége</i>	5017/2014/4.
<i>magasabb szintű jogszabály átvétele tilalma</i>	5056/2012/5.
<i>polgármester személyes érintettsége</i>	5026/2012/9.
<i>polgármester helyettesítése</i>	5033/2020/4.
<i>szabad mandátum</i>	5026/2012/9.
	5030/2012/9.
<i>távsvavazás</i>	5003/2012/9.
<i>ülés más időpontra való áthelyezése</i>	5045/2012/5.
<i>ülés napirendjének elfogadása</i>	5046/2016/8.
<i>ülés nyilvánossága</i>	5019/2016/3.
	5020/2016/3.
<i>ülés összehívása</i>	5030/2012/9.
	5036/2012/6.
	5067/2012/4.
	5008/2022/3.
<i>ülés székhelyen kívüli összehívása</i>	5036/2012/6.
<i>ülésszünet meghatározása</i>	5009/2019/4.
	5026/2019/9.
<i>ülés vezetésének átadása</i>	5056/2012/5.

<i>ülésvezetés jogköre</i>	5056/2012/5.
<i>vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség</i>	5034/2020/3.
Szilárd hulladékkezelés	
<i>díj felhatalmazás nélküli megállapítása</i>	5015/2014/3.
<i>díjfizetési jogalkotási kötelezettség elmulasztása</i>	5004/2014/3.
	5005/2014/3.
<i>gazdasági tevékenység során keletkezett települési hulladék</i>	5009/2012/5.
<i>gazdálkodó szervezet szerződéskötési kötelezettsége</i>	5053/2012/4.
<i>gyűjtőedények legkisebb mérete</i>	5056/2013/3.
<i>párhuzamos szabályozása</i>	5001/2016/3.
<i>társasház vagy szövetkezeti lakás települési hulladéka</i>	5013/2012/7.
<i>2012. december 31-én alkalmazott díj</i>	5012/2013/4.
	5016/2013/4.
	5015/2013/6.
	5076/2013/3.
Szmogriadó-terv	5018/2013/6.
Szociális ellátás	
<i>feltételei</i>	5017/2015/3.
	5019/2015/5.
	5014/2019/3.
<i>gyermekétkeztetési és gyermekjóléti alapellátások</i>	5044/2013/12.
<i>gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott támogatás</i>	5045/2016/3.
<i>lakókörnyezet kerthasznosítása</i>	5008/2013/6.
	5051/2014/3.
<i>lakókörnyezet tisztán tartása</i>	5051/2012/6.
	5014/2013/4.
<i>lakrész egy főre eső mértéke</i>	5014/2013/4.
<i>szociális rendelet megalkotásának elmulasztása</i>	5046/2012/6.
	5044/2014/5.
<i>települési támogatás feltételei</i>	5001/2017/5.
	5030/2019/3.
T Taxiállomások	
<i>használata</i>	5055/2015/3.
<i>létesítése</i>	5085/2012/4.
Telekadó	
<i>adóalanyok közötti megkülönböztetés</i>	5062/2014/3.
	5009/2018/9.
	5010/2018/3.
	5033/2019/4.
	5002/2020/4.
<i>adófizetésre kötelezettek</i>	5008/2019/4.
<i>elfogadásakor hatályos jogszabályi környezet</i>	5023/2012/9.

	5067/2012/4.
<i>helyi sajátosság figyelembe vételének elvei</i>	5038/2013/3.
<i>helyi sajátossága gazdálkodás esetén</i>	5038/2012/8.
	5045/2013/6.
	5034/2014/5.
	5063/2014/6.
	5013/2015/5.
	5018/2015/3.
	5020/2015/6.
	5021/2015/7.
	5024/2015/5.
	5026/2015/4.
	5046/2015/4.
	5008/2016/4.
	5042/2016/5.
	5049/2016/7.
	5002/2017/5.
	5003/2017/4.
	5012/2017/6.
	5013/2017/4.
	5021/2017/4.
	5021/2018/4.
	5029/2018/5.
	5019/2018/4.
	5026/2018/4.
	5027/2018/4.
	5032/2018/4.
	5038/2018/5.
	5040/2018/4.
<i>helyi sajátossága köztemető esetén</i>	5081/2012/4.
	5051/2013/4.
	5022/2014/4.
	5033/2014/4.
	5043/2014/5.
	5057/2014/4.
	5060/2014/4.
	5061/2014/3.
	5064/2014/5.
	5066/2014/4.
<i>helyi sajátossága közút létesítése esetén</i>	5010/2013/4.
	5021/2016/3.
<i>helyi sajátossága mezőgazdasági művelés esetén</i>	5038/2013/3.

	5007/2018/4.
<i>helyi sajátossága övezetes adómérték esetén</i>	5001/2013/6.
	5046/2014/5.
<i>helyi sajátossága környezeti hatás esetén</i>	5014/2018/4.
<i>helyi sajátossága teljesítőkéesség esetén</i>	5001/2018/5.
<i>jogalkotói jogkörének tiszteletben tartását</i>	5043/2013/2.
<i>jogalkotói jogkör valós körülményeinek feltárása</i>	5027/2012/15.
<i>kedvezmény első tulajdonú telek esetén</i>	5045/2014/5.
<i>kellő felkészülési idő követelményének a sérelme</i>	5029/2014/4.
<i>kilátó építési magassága</i>	5064/2015/6.
<i>külterületi ingatlanok mentesítése</i>	5066/2013/4.
<i>mentesség</i>	5053/2014/3.
	5047/2015/3.
	5054/2015/3.
	5034/2019/6.
<i>mértéke</i>	5011/2015/4.
	5036/2015/4.
	5038/2015/4.
	5009/2016/4.
	5015/2016/17.
	5016/2016/4.
	5018/2016/4.
	5033/2016/3.
	5024/2016/5.
	5034/2018/4.
	5007/2019/4.
	5010/2019/5.
	5012/2019/3.
	5015/2019/5.
	5028/2019/5.
	5023/2019/5.
	5037/2019/4.
	5040/2019/5.
	5041/2019/4.
	5012/2020/6.
	5030/2020/5.
	5004/2021/3.
	5018/2021/4.
	5021/2021/5.
	5028/2021/4.
	5030/2021/3.
	5045/2021/4.

	5044/2021/4.
	5015/2022/9.
	5018/2022/3.
	5023/2022/11.
<i>tárgya</i>	5049/2014/5.
	5062/2014/3.
	5026/2016/4.
	5007/2017/4.
<i>teherbíró képesség figyelembe vétele</i>	5081/2012/4.
Telekalakítási megállapodás	5014/2017/4
Település nevének használata	5058/2014/5.
Települési adó	
<i>adózái kör</i>	5009/2021/5.
<i>eljárás megszüntetése</i>	5067/2015/4.
	5070/2015/4.
<i>hatályba lépése</i>	5025/2016/4.
<i>helyi sajátossága mezőgazdasági művelés esetén</i>	5035/2015/4.
	5068/2015/4.
	5069/2015/4.
	5028/2016/4.
	5037/2017/4.
<i>megállapításának feltétele</i>	5027/2017/4.
<i>mértéke</i>	5028/2017/4.
Településfejlesztési koncepció	
<i>megalkotásának elmulasztása</i>	5024/2021/9.
Településképi bejelentési eljárás	
<i>hiánypótlás, jogszerű hallgatás</i>	5008/2021/4.
	5056/2021/4.
Településképi kötelezési eljárás	5050/2016/4.
Településképi rendelalkotási kötelezettség	5030/2018/3.
	5013/2019/3.
	5032/2019/2.
	5022/2019/4.
	5013/2019/3.
	5006/2020/3.
	5008/2020/3.
Természeti területek helyi védettsége	5058/2012/2.
Ú Útépitési hozzájárulás	5012/2017/6.
Ü Üzletek nyitva tartása	5011/2012/7.
	5037/2012/7.
	5011/2016/4.
	5037/2016/4

V	Vagyongazdálkodás	
	<i>korlátozottan forgalomképes (csatorna) vagyontárgy</i>	5047/2013/3.
	<i>óvadékkal kapcsolatos szabályozás</i>	5042/2013/5.
	<i>vagyon beazonosíthatósága</i>	5027/2021/4.
	<i>vagyongazdálkodási jog létesítése</i>	5042/2013/5.
	<i>vagyontárgyak együttes értéke</i>	5005/2015/3.
	Versenyeztetés forgalmi értéke	5042/2013/5.
	Verseny tárgyalás mellőzése	5083/2012/4.
Z	Zaj- és rezgésvédelem	
	<i>illetékességi terület</i>	5025/2012/5.
	<i>rendezvényekkel kapcsolatos zajrendelet</i>	5050/2015/4.
	Zárszámadás rendeletalkotási kötelezettség	5064/2012/3.
		5009/2013/3.
		5023/2013/6.
		5060/2013/5.
		5031/2016/6.
		5032/2016/8.
		5017/2017/6.
		5023/2017/6.
		5024/2017/4.
		5038/2017/5.
		5003/2018/5.
		5016/2018/4.
		5023/2018/3.
		5042/2018/3.

Tárgymutató lezárása: 2023. március 31.

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Budapest, 2023. június 8.

Folyóiratunk aktuális és korábbi számai elérhetők a kormányzati portálon (www.kormany.hu → Közérdekű adatok és információk → Dokumentumtár keresője → Hirdetmények, közlemények).

The screenshot shows the 'DOKUMENTUMTÁR' (Document Repository) search page on the Hungarian Government Portal. The page features a blue header with the government logo and navigation links for 'GAZDASÁGI ÚJRAINDÍTÁS' and 'KÜZDELEM A VÍRUS ELLEN'. Below the header, the title 'DOKUMENTUMTÁR' is centered. The search interface includes several filters: 'Szűrés forrás szerint' (Filter by source), 'Szűrés a dokumentum típusa szerint' (Filter by document type), 'Szűrés kezdő dátum szerint' (Filter by start date), and 'Szűrés végső dátum szerint' (Filter by end date). A search input field contains the text 'önkormányzati hírlevél' (local government newsletter), which is circled in red. To the right of the input field is a yellow 'KERESÉS' (SEARCH) button. Below the search filters, it indicates 'Találatok száma: 1 db' (Number of results: 1). The search results section shows a single entry from the 'Belügyminisztérium' (Ministry of Interior), with the title 'Hirdetmények, közlemények' (News, statements), which is also circled in red.

**Az Önkormányzati
Hírlevél kiadásáért
felel:**

• **Dr. Bekényi József,**
Belügyminisztérium, Önkormányzati
Főosztály

Szerkesztésért felel:

• **Dr. Barabás Zoltán,**
Belügyminisztérium, Önkormányzati
Főosztály

Szerkeszti:

• **az Önkormányzati Hírlevél
szerkesztőbizottsága**

Szerkesztőbizottság címe:

Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály
1903. Budapest, Pf. 314.

E-mailcím:

onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu

Telefon:

+36 1 441 1127